

การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ประเทือง เพ็ชรพล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กันยายน 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

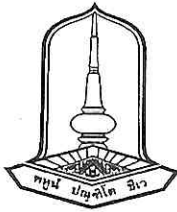
การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ประเทือง เพ็ชรพล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กันยายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ
ของนางสาวประเทือง เพ็ชรพล แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ

.....
(อาจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์)

ประธานกรรมการ
(กรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

.....
(อาจารย์ พจน์ศกรณ์ บวรกิจวัฒน์)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ)

.....
(ผศ.ดร.นิราศ จันทระจิตร)

กรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาชั้นคว่ำอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ.ดร.ประวิต เอราวรรณ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ.ดร.ณฐนนท์ ตราชู)

ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 28 เดือน ก.พ. พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้ศึกษาได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์พจน์ศกรณ์ บวรกิจวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ อาจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งทำให้ผู้ศึกษาได้รับประสบการณ์ในการทำงานการศึกษาค้นคว้าอิสระในโรงเรียนซึ่งต้องประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และรู้ถึงคุณค่าของงานการศึกษาค้นคว้าอิสระที่จะช่วยให้การทำงานด้านการพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ซึ่งทั้งสามท่านเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์ และงานด้านวิชาการอย่างไม่เห็นเหนื่อย

ขอกราบขอบพระคุณ นายไพฑูรย์ ศักดิ์โสภาคกุล ศึกษาพิเศษ นางสาวรุ่งนภา แสนอำนวยผล ศึกษาพิเศษ นายสิริวิชัย มีระหันนอก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองคอกควาย ซึ่งได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษาในการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รู้ถึงกระบวนการขั้นตอน ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตน พัฒนาคนและพัฒนางานต่อไป ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และการดำเนินชีวิตประจำวันต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะครูทุกท่านที่ให้ความกรุณาผู้ศึกษาในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณ พี่น้อง นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารศึกษาทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจผู้ศึกษาเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่สาว เพ็ชรพล นายภีรพงศ์ นามบุตติและนางสาวอภิสร คำวัฒน์ ที่ให้ความอุปการะ ให้ความห่วงใย เป็นกำลังใจที่สูงค่ายิ่งแก่ผู้ศึกษาตลอดมา

ประโยชน์ และคุณค่าจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอบูชา พระคุณ บิดามารดา ที่ได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน และให้ความรัก ความอบอุ่น แก่ผู้ศึกษาค้นคว้าและบูรพาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้การศึกษาอบรมสั่งสอน ส่งผลให้ผู้ศึกษาค้นคว้าประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ประเทือง เพ็ชรพล

ชื่อเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ผู้ศึกษาค้นคว้า นางสาวประเทือง เพ็ชรพล

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์พจน์ศกรณ์ บวรกิจวัฒน์

ปริญญา กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2555

บทคัดย่อ

การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักถึงความสำคัญตลอดจนสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เนื่องจากบุคลากรเป็นกำลังสำคัญที่จะดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดไว้ในหมวด 6 ซึ่งสถานศึกษาทุกระดับจะต้องดำเนินการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมว่าสถานศึกษานั้นๆ จะสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ การศึกษารั้งนี้จึงมีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และสามารถนำไปปฏิบัติงานด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา กลยุทธ์ที่ใช้ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศและการศึกษาดูงาน วิธีดำเนินการศึกษาใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (P) ขั้นปฏิบัติงาน (A) ขั้นสังเกตการปฏิบัติงาน (O) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (R) ภายใตกรอบการปฏิบัติงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 6 ขั้นตอน ดังนี้ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 8 คน ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินข้อมูลใช้เทคนิคตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ก่อนดำเนินการพัฒนาบุคลากร บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ และไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในวงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและกลยุทธ์การนิเทศ ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ สามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามแนวทาง 6 ขั้นตอน คือ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักถึงความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สามารถจัดทำแผนการประกันคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานตามแผนที่ได้วางไว้ มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน มีการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน

ตลอดจนสามารถเขียนรายงานการประเมินตนเองได้ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน บุคลากรจะต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม จึงดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาสูงงานและการนิเทศ ทำให้บุคลากรทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น สามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทุกขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของงานศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	หลักการบริหารการศึกษา	9
	การพัฒนาบุคลากร	14
	การประกันคุณภาพการศึกษา	24
	กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา	36
	การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	49
	การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า	53
	บริบทของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง	55
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
	งานวิจัยในประเทศ	57
	งานวิจัยต่างประเทศ	61
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	65
	กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล	65
	ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า	66
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	74
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	79
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
4	ผลการศึกษาค้นคว้า	81
	การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1	81
	การสะท้อนผลในการพัฒนาในวงรอบที่ 1	101
	การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2	101
	การสะท้อนผลในการพัฒนาในวงรอบที่ 2	113

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	115
สรุปผล	115
อภิปรายผล	118
ข้อเสนอแนะ	120
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	129
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษา	130
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	153
ภาคผนวก ค ตัวอย่างภาพกิจกรรม	157
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	160

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แผนปฏิบัติการ (Action Plan) การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา วงรอบที่ 1	69
2	แผนปฏิบัติการ (Action Plan) การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา วงรอบที่ 2	73
3	ตารางการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา	82
4	การเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการประชุม เชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	86
5	ผลการสังเกตพฤติกรรมในการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมศึกษา	87
6	ผลการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	89
7	ปฏิทินการนิเทศ การพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ในวงรอบที่ 1	91
8	ผลการสังเกตพฤติกรรมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา (วงรอบที่1)	92
9	ผลการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (วงรอบที่ 1)	96
10	แสดงคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามและระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อ ครูโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา	98
11	กำหนดการนิเทศการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (วงรอบที่ 2)	105
12	ผลการสังเกตพฤติกรรมในการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (วงรอบที่ 2)	105
13	ผลการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (วงรอบที่ 2)	109
14	แสดงระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (วงรอบที่ 2)	111

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล	54
2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย	54
3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บข้อมูล	55

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกในยุคปัจจุบัน เป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลง และความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จัก คิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตัวเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษา อบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิด “ความรู้คู่คุณธรรม” และจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งนำไปสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา คือ ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 98) การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีที่มีความสามารถ กำหนดสิทธิเสรีภาพของปวงชนและที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี ที่มีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข มีการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดเงื่อนไข และหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการตัดสินใจ (School Based Decision Making) การมีส่วนร่วม (Participation) การกระจายอำนาจ (Decentralization) และความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 1) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 48 ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548 : 29-30)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เป็นการยกอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาไปจากส่วนกลางและจากเขตพื้นที่การศึกษาไปยังโรงเรียนโดยตรง โดยการมอบอำนาจไปยังคณะกรรมการสถานศึกษา และสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 13) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาต้องสร้างกลไกการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมีดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยเริ่มจากการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ การบริหารโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การจัดระบบการประเมินผลงานและการประเมินผู้เรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 23)

การประกันคุณภาพการศึกษา คือการสร้างเชื่อมั่นในเรื่องคุณภาพ โรงเรียนที่ทำเรื่องการประกันคุณภาพก็คือโรงเรียนที่ต้องการสร้างความมั่นใจให้กับสังคม และผู้รับบริการว่าจะดำเนินกิจการในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพครบถ้วนทุกด้าน มุ่งพัฒนาคุณภาพเพื่อไม่ให้ด้อยไปกว่าเดิมทั้งในด้านผลที่เกิดกับผู้เรียน การสอนของครู การบริหารจัดการของผู้บริหาร และการดำเนินงานของบุคลากรอื่นในโรงเรียน (จำรัส นองมาก. 2546 : 35 – 36) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะเสริม ผลักดันให้กระบวนการทำงานในทุกระดับ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบ มุ่งหน้าไปในทิศทางที่ที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการและวิธีการบริหารและจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่เน้นสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักวิชาการ ช้อแท้จริงจัง หลักฐานเชิงประจักษ์และความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ. 2545 ข : 3) จากความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา จึงได้มีสาระบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในไว้ ใน หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 2-3)

การประเมินคุณภาพภายใน หรือการประเมินตนเองเป็นกระบวนการหนึ่งในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ขั้นตอนการตรวจสอบและพัฒนาสถานศึกษามีกิจกรรมสำคัญ คือ โรงเรียนทำการประเมินภายในในระหว่างดำเนินการ

ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา จะทำให้ได้สารสนเทศที่สะท้อนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนา และปรับปรุงตนเองให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ดังนั้น หากสถานศึกษามีการประเมินคุณภาพภายในครบทุกมาตรฐาน ก็จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตนเองว่ายังมีจุดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงด้านใดบ้าง ปัญหาหนึ่ง ที่มักจะเกิดขึ้นในการประเมินคุณภาพภายใน คือ การมีข้อจำกัดเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในวิธีการประเมินคุณภาพภายในของกลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 6) สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 1) กล่าวถึง การประเมินตนเองของสถานศึกษาว่า เป็นกลไกสำคัญของระบบการประกันคุณภาพภายใน ที่ส่งเสริมและผลักดันให้การทำงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินตนเอง จะเป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับโรงเรียนในการวางแผนเพื่อปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง จากผลการสำรวจแนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีรูปแบบการประเมินภายใน ที่หลากหลาย ขาดแนวทางและเครื่องมือประเมินที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาขาดการประเมินอย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 40) ได้เสนอหลักการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีการสร้างความตระหนัก การกำหนดตัวผู้ประเมิน กำหนดกรอบการประเมินการกำหนดปฏิทินการประเมินการสร้างเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบประเมินผล การจัดทำรายงานการประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาบรรลุเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ อันเป็นวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา เป็นกลไกขับเคลื่อนให้สถานศึกษาพัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง บนหลักการมีส่วนร่วมและพัฒนา ภาระความรับผิดชอบการจัดการศึกษา ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง (กรมวิชาการ. 2545 ข : 18) แนวคิดของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องมีการดำเนินการให้ครบทั้ง 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบคุณภาพและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และการประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา มีแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 6 ขั้นตอน ที่สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพงาน และการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 7-13)

งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยต้องอาศัยหลักการร่วมมือ ร่วมใจจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ที่จะต้องช่วยกันวางแผน จะต้องทำอย่างไร ช่วยกันทำ ช่วยกันตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดเทศบาลตำบลโนนแดง เป็นโรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดตั้งขึ้นในปีการศึกษา 2551 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีเขตพื้นที่บริการ 8 ชุมชน เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งในปีการศึกษา 2554 เปิดสอนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปัจจุบันมีครูผู้สอน 8 คน คนงานทั่วไป 1 คน มีนักเรียนทั้งหมด 193 คน โดยมี นายสุรศักดิ์ พองพรหม เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง (โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง ฝ่ายบริหารบุคลากร. 2554 : 1) ภารกิจที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน อีกด้านหนึ่ง คือ โรงเรียนต้องดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้มีความ เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง แต่จากรายงานการประชุมประจำเดือนของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง ยังไม่เป็นปัจจุบัน และขาดความต่อเนื่อง และไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากบุคลากรยังไม่มี ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งกำหนดไว้ 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพงาน และการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือ รายงานประจำปี ผู้ศึกษาค้นคว้า ในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยยึดหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มาใช้ในการดำเนินการ พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ให้สามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ให้สามารถนำไปใช้วางแผนตัดสินใจในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศ สำหรับหน่วยงานอื่นที่สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น

1.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (Research Participations) จำนวน 8 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า จำนวน 1 คน

1.1.2 ครูที่สมัครใจเข้าร่วมศึกษา จำนวน 7 คนประกอบด้วย

1.1.2.1 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 คน

1.1.2.2 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน

1.1.2.3 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 คน

1.1.2.4 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คนประกอบด้วย

1.2.1 นายกเทศมนตรีตำบลโนนแดง จำนวน 1 คน

1.2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง จำนวน 1 คน

1.2.3 นักวิชาการศึกษาเทศบาลตำบลโนนแดง จำนวน 1 คน

1.2.4 คณะกรรมการสถานศึกษา (ประธานกรรมการ 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 1 คน) จำนวน 2 คน

1.2.4 วิทยากร จำนวน 2 คน

2. กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาศาสนาการดำเนินการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้กรอบการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

2.1 กรอบเนื้อหา การพัฒนาศาสนาการดำเนินการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง ใช้กรอบแนวทางการปฏิบัติ ตามขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา 6 ขั้นตอน ที่สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ด้านการศึกษาและการเตรียมการ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพงาน และการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 7 – 13)

2.2 กลยุทธ์ในการพัฒนา

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ผู้ศึกษา ได้ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา ดังนี้

2.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2.2 การนิเทศ

2.2.3 การศึกษาดูงาน

3. วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Kemmis and McTaggart. 1991 : 170) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

3.1 การวางแผน (Planning)

3.2 การปฏิบัติ (Action)

3.3 การสังเกต (Observation)

3.4 การสะท้อนผลปฏิบัติการ (Reflection)

4. ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า

วงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2555 - 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

วงรอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 - 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการที่มุ่งส่งเสริมเพิ่มพูนทักษะความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของบุคลากรโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนสถานศึกษา ตามขั้นตอนแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

1.1. การศึกษาและเตรียมการ หมายถึง การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ให้มีความตระหนัก มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1.2 การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้า โดยกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากรที่ต้องใช้ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

1.3 การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ หมายถึง การร่วมกันดำเนินงาน ตามแผนที่กำหนดไว้ โดยการนิเทศ กำกับติดตาม ส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้อำนวยการโรงเรียนหรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

1.4 การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การประชุม ติดตาม กำกับดูแล และประเมินผลการดำเนินการตามแผนที่วางไว้เป็นระยะๆ เพื่อให้บุคลากร สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนด

1.5 การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การนำผลการประเมิน ไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง รวมทั้ง ใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.6 การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก หมายถึง การแนะนำและชี้แจง ให้ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนมีความเข้าใจในการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก การดำเนินการรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน ตลอดจนการเขียนรายงานเสนอ ต่อผู้ปกครองและชุมชนและเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งเสนอต่อผู้ประเมินภายนอก

2. กลยุทธ์การศึกษา หมายถึง กระบวนการที่นำมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง ในขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์ ดังนี้

2.1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การประชุมร่วมกันของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ เรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาให้ความรู้ ความเข้าใจ และฝึกลงมือปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถพัฒนาการปฏิบัติงานตามแนวทางขั้นตอนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนด และนำมาใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

2.2 การนิเทศ หมายถึง การให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข แก่บุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า 6 ขั้นตอน โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาและ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3. การศึกษาดูงาน หมายถึง การนำบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาไปศึกษาดูงานด้านการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จากสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและรับรองจากสำนักงานประเมินและรับรองมาตรฐาน การศึกษา (องค์กรมหาชน)

3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้า โดยผู้ศึกษาค้นคว้า ได้นำมาใช้ในการกระบวนการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

เทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อปรับปรุง พัฒนาบุคลากร และ
แก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานที่ประสบอยู่ เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ
การปฏิบัติงานนั้นๆ ให้สอดคล้องกับภาระงาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเทศบาล ตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ได้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการบริหารการศึกษา
2. การพัฒนาบุคลากร
3. การประกันคุณภาพการศึกษา
4. กลยุทธ์ในการพัฒนา
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
6. บริบทโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักการบริหารการศึกษา

การบริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารการศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้ ความสามารถ ความคิด ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม ตามที่รัฐต้องการ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีสาระสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาดังนี้

1. ความหมายของการบริหาร

คำว่า การบริหาร (Administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน

“Administatrae” หมายถึง ช่วยเหลือ (Assist) หรืออำนวยการ (Direct) การบริหาร มีความหมายหรือความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับคำว่า “Minister” ซึ่งหมายถึงการรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่างๆ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2549 29 - 31)

สมพงศ์ เกษมสิน (2523 : 5-6) ได้ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า การบริหาร มีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ ดังนี้

- 1) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
- 2) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบ
- 3) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- 4) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
- 5) การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล

6) การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กล่าวคือ ความร่วมมือ (Collective mind) จะก่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (Group cooperation) อันจะนำไปสู่พลังของกลุ่ม (Group effort) ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

7) การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล

8) การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์

9) การบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

ไพบูลย์ ช่างเรียน (2532 : 17) ได้ให้ความหมายการบริหารว่า หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วยกระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บุญทัน ดอกไธสง (2537 : 1) ได้ให้ความหมายการบริหารว่า คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง วิธีการดำเนินงานใด ๆ ที่องค์กรและบุคลากรขององค์กรร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ โดยการนำทรัพยากรทางการบริหารดำเนินการตามกระบวนการที่ร่วมกันกำหนด เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

2. ความสำคัญของการบริหาร

สามารถสรุปความสำคัญของการบริหารได้ ดังนี้ (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. 2552 : 39-40 ; อ้างอิงมาจาก สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสโยกฤษฎ์. 2537 : 6-7)

1) การบริหารนั้นได้เจริญเติบโตควบคู่กับการดำรงชีพของมนุษย์ และเป็นสิ่งช่วยให้มนุษย์ดำรงชีพร่วมกันได้อย่างผาสุก

2) จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้องค์กรต่างๆ ต้องขยายงานด้านการบริหารให้กว้างขวางเพิ่มขึ้น

3) การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาการ (Technology) ด้านต่างๆ ทำให้การบริหารเกิดการเปลี่ยนแปลง และก้าวหน้ารวดเร็วยิ่งขึ้น

4) การบริหารเป็นวิธีที่สำคัญในอันที่จะนำสังคมและโลกไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

5) การบริหารจะช่วยชี้ให้ทราบถึงแนวโน้มทั้งในด้านความเจริญและความเสื่อมของสังคมในอนาคต

6) การบริหารเป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กร ความสำเร็จของการบริหารจึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่เป็นอันมาก

7) การบริหารมีลักษณะต้องใช้อุปกรณ์สิ่งการเป็นเครื่องมือ และการวินิจฉัยสั่งการ เป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและความเจริญเติบโตของการบริหาร

8) ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัว หรือในองค์กรย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้นการบริหารจึงเป็นเรื่องน่าสนใจและจำเป็นต่อการดำรงชีพอย่างฉลาด

9) การบริหารกับการเมืองเป็นสิ่งคู่กัน ไม่อาจแยกจากกันโดยเด็ดขาด ดังที่กล่าวว่า “การเมืองกับการบริหารนั้นเปรียบเสมือนคนละด้านของเหรียญอันเดียวกัน (Politics and administration are the two sides of a single coin)

เพราะฉะนั้น การศึกษาวิชาการบริหาร จึงต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมทางการเมืองด้วย

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความสำคัญการบริหารการศึกษาคือ การร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นเป้าหมายที่ต้องการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ภายใต้สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารงาน

3. หลักการบริหาร (Administration Principles)

สำหรับหลักการบริหาร ได้มีผู้กำหนดหลักการบริหารที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป คือ หลัก 14 ประการของ เฟโยว์ (Fayol 's 14 Principles) (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. 2552 : 40-42) ได้แก่

ประการที่ 1 หลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority)

ประการที่ 2 หลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of command)

ประการที่ 3 หลักของการไปในทิศทางเดียวกัน (Unity of direction)

ประการที่ 4 หลักสายการบังคับบัญชา (Scalar chain)

ประการที่ 5 หลักของการแบ่งงานกันทำ (Division of work)

ประการที่ 6 หลักความมีระเบียบวินัย (Discipline)

ประการที่ 7 หลักประโยชน์ของส่วนบุคคลเป็นรองจากประโยชน์ของส่วนรวม (Subordination of Individual Interests to the General Interests)

ประการที่ 8 หลักของการให้ผลตอบแทน (Remuneration)

ประการที่ 9 หลักของการรวมอำนาจ (Centralization)

ประการที่ 10 หลักความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Order)

ประการที่ 11 หลักความเสมอภาค (Equity)

ประการที่ 12 หลักความมั่นคงในการทำงาน (Stability of tenure of personnel)

ประการที่ 13 หลักความริเริ่ม (Imitative)

ประการที่ 14 หลักความสามัคคี (Esprit de corps)

4. ความหมายของการบริหารการศึกษา

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ โทณะบุตร (2542 : 63) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทั้งนี้โดยมุ่งให้เด็ก เยาวชน ประชาชน เป็นคนดีมีคุณภาพ สามารถประกอบภารกิจในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาคน ในทุกๆ ด้านนี้ ต้องอาศัยทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งคนที่อยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่าหมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม ในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

หวน พินธุพันธ์ (ม.ป.ป. : 3) ได้ให้ความหมายคำว่า “การบริหารการศึกษา” หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี

จากที่กล่าวมา อาจสรุปได้ว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานที่บุคคลหลายๆ คนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม โดยใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและวิธีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

5. กระบวนการบริหารการศึกษา

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542 : 2-3) ได้สรุปถึงหลักและกระบวนการบริหารการศึกษาที่เป็นที่นิยมและมีความเป็นสากล มี 7 ประการ คือ “POSDCoRB” ประกอบด้วย

1) Planning หมายถึง การวางแผน หรือการวางโครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่ปฏิบัติตามลำดับ พร้อมด้วยวางแผนวิธีปฏิบัติ ระบุวัตถุประสงค์ของการปฏิบัตินั้นๆ ก่อนลงมือปฏิบัติการ

2) Organizing หมายถึง การจัดรูปโครงสร้าง หรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อย หรือของตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจนพร้อมด้วยกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อประสานสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่ลดหลั่นกันไป

3) Staffing หมายถึง การบริหารงานบุคคลของหน่วยงาน ตั้งแต่ แสวงหาการบรรจุแต่งตั้งขึ้น ลดชั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากตำแหน่งงาน รวมทั้งการบำรุงรักษาสภาพการทำงานที่ดีให้มีอยู่ตลอดไป

4) Directing หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ หลังจากได้วิเคราะห์และพิจารณางานโดยรอบคอบแล้ว รวมทั้งการติดตามและให้มีการปฏิบัติงานตามคำสั่งนั้นๆ ในฐานะที่ผู้บริหารเป็นผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน

5) Coordinating หมายถึง การประสานงาน หรือสื่อสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ภายในองค์กรให้เข้ากันได้ เพื่อให้งานเดินและเกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์การร่วมกัน

6) Reporting หมายถึง การเสนอรายงาน ให้ผู้บริหารที่รับผิดชอบต่างๆ ทราบความเคลื่อนไหว ความเป็นไปเป็นระยะๆ ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ทราบความก้าวหน้าของหน่วยงานของตนอยู่เสมอ

7) Budgeting หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงิน หรือโครงการใช้จ่ายเงิน การทำบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษาที่เป็นสากล ตามหลัก “POSDCoRB” ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การวินิจฉัยสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การเสนอรายงาน (Reporting) และการจัดทำงบประมาณการเงิน (Budgeting)

6. ทรัพยากรทางการบริหาร

ทรัพยากรทางการศึกษาประกอบด้วยปัจจัยพื้นฐานทางการบริหาร มี 4 อย่าง ที่เรียกว่า 4 M ได้แก่

- 1) คน (Man)
- 2) เงิน (Money)
- 3) วัสดุสิ่งของ (Materials)
- 4) การจัดการ (Management)

สรุปได้ว่า ทรัพยากรการศึกษา ก็คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และ การจัดการ (Management) ที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา การบริหารทรัพยากร การศึกษาก็คือการพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่สถานศึกษา

7. การกิจทางการบริหารการศึกษา หรือ งานบริหารการศึกษา

สำหรับภารกิจทางการบริหารการศึกษา หรือ งานบริหารการศึกษา โดยทั่วไป จำแนกออกเป็น 5 ประเภท ด้วยกันคือ

- 1) การบริหารงานวิชาการ
- 2) การบริหารงานธุรการ
- 3) การบริหารงานบุคคล
- 4) การบริหารกิจการนักเรียน
- 5) การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ทวน พินธุพันธ์ (ม.ป.ป. : 5-8) ได้ให้คำอธิบายขยายความงานบริหารการศึกษา ทั้ง 5 ประเภท ดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การทำแผนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผลการวัดผล และการนิเทศการสอน เป็นต้น การบริหารการศึกษา เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนจะมีคุณภาพคือมีความรู้ ความสามารถ ความคิด และความเป็นคนดีได้ จะต้องมีการเรียนการสอนหรือจะต้องมีการบริหารงานวิชาการนั่นเอง การบริหารงานวิชาการจึงถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา

2) การบริหารงานธุรการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับงานการเงิน วัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ งานสารบรรณ งานรักษาพยาบาล และงานบริการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานที่สนับสนุนงานวิชาการอย่างมาก เช่นงานวิชาการจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีอาคารสถานที่ที่มีห้องเรียน มีห้องปฏิบัติการ มีโต๊ะเก้าอี้ มีสื่อการสอนต่างๆ มีงานบริการให้ความสะดวกต่างๆ

ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นบทบาทของการบริหารงานธุรการ นั่นเอง การบริหารงานธุรการ จึงมีส่วนช่วยให้การพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้อย่างมากเช่นกัน

3) การบริหารงานบุคคล เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคล เริ่มตั้งแต่การสรรหาบุคคลมาทำงานหรือมาเป็นครู การจัดบุคคลเข้าทำงาน การบำรุงรักษาและการสร้างเสริมกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาบุคคล และการจัดบุคคลให้พ้นจากงาน เป็นต้น การบริหารงานบุคคลเป็นงานที่มีส่วนในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพอย่างมาก เช่นกัน เพราะในการสรรหาบุคคลมาทำงาน ถ้าสรรหาบุคคลที่เป็นคนเก่งคนดีมาเป็นครู จัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถและความถนัดของเขา มีการพัฒนาครูให้เก่งให้เป็นคนดียิ่งขึ้นไป ย่อมจะสอนนักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ถือว่ามีส่วนในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั่นเอง

4) การบริหารกิจการนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น การปฐมนิเทศนักเรียน การปกครองนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน การจัดกิจกรรม และการบริการต่างๆ เป็นต้น การบริหารกิจการนักเรียนถือว่าเป็นการพัฒนาบุคคล ให้เป็นคนดี คนเก่ง ได้อย่างมากเช่นกัน เช่น การปกครองให้เด็กมีระเบียบวินัย การจัดกิจกรรม กีฬา กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมทางวิชาการ การจัดบริการแนะแนว เหล่านี้ล้วนทำให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง

5) การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การสอนให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนไปใช้ที่บ้านที่ชุมชน และเผยแพร่แก่คนรอบข้างคนในชุมชนด้วย การช่วยแก้ปัญหาในชุมชน การให้นักเรียนเข้าไปเรียนหรือฝึกงานในชุมชน การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน เป็นต้น การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนี้ จะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้เช่นกัน เพราะการให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ที่บ้านและในชุมชน จะมีคุณภาพดีกว่าการเรียนเพื่อรู้อย่างเดียว การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน หรือการให้นักเรียนเข้าไปเรียนหรือฝึกงานในชุมชน ย่อมจะทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น แสดงว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีส่วนพัฒนาคนให้มีคุณภาพด้วยเช่นกัน

จากที่กล่าวเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา เป็นการดำเนินงานในรูปแบบการร่วมมือกันของบุคคลภายในสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา โดยใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและวิธีการพัฒนาที่ร่วมกันกำหนดไว้ โดยใช้หลักการบริหาร กระบวนการบริหาร เพื่อที่จะพัฒนาให้สถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาบุคลากร

1. ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

ได้มีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540 : 154) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง เป็นการดำเนินการให้บุคลากรในหน่วยงาน ได้มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติหรืองานที่จะปฏิบัติ หรือให้มีความสามารถสูงขึ้น ซึ่งในการพัฒนาบุคลากรนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้

บุคลากรมีความสามารถเหมาะสมกับงานที่จะปฏิบัติและเพื่อเพิ่มพูนความรู้สำนึกคิดที่ดีต่อการปฏิบัติงานให้สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

คณิงนิจ กองผาพา (2543 : 10) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การปรับปรุงการเพิ่มพูนคุณภาพบุคลากรคือ ครูทั้งฝ่ายปฏิบัติการสอนและฝ่ายสนับสนุน การสอนรวมทั้งการปฐมนิเทศครูใหม่ ซึ่งขอบเขตของการพัฒนาจะครอบคลุมถึงการพัฒนาความรู้ วิชาชีพเจตคติ และวิธีการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

เข็มทอง แสง (2544 : 9) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นกระบวนการ สร้างเสริมสมรรถภาพของบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะความชำนาญ มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์การ

สหชาติ ไชยรา (2544 : 23) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นกระบวนการในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะความชำนาญ ประสบการณ์ ตลอดจนพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547 : 135) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง เป็นการดำเนินการให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานให้ได้ผลตามที่หน่วยงานต้องการหรือให้ได้ผลที่ดียิ่งขึ้น จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการดำเนินการที่มุ่งส่งเสริมเพิ่มพูนทักษะความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของบุคลากรในหน่วยงาน ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลตามที่หน่วยงานต้องการและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยมีวิธีการดำเนินการที่หลากหลาย

2. ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร

ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 61) ได้ให้เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

1) ประสิทธิภาพของโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติ ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานย่อมจะเพิ่มขึ้นจากการที่โรงเรียนให้โอกาสแก่เขา ที่จะพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ในตัวเขาของเขาเอง

2) การพัฒนาตนเองเป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย การพัฒนาบุคลากร เป็นกิจกรรมที่จะต้องกระทำตั้งแต่แรกเข้าทำงาน จนถึงเวลาที่จะต้องออกจากงานตามวาระ

3) โรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องเสริมสร้างประสบการณ์ต่างๆทั้งเพื่อเตรียมคนไว้รับหน้าที่ใหม่ และปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งเป็นคณะ และรายบุคคลและบทบาทนี้จะต้องเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ

4) จุดประสงค์ประการแรกในการพัฒนาบุคลากรนั้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนให้สูงขึ้น และในกรณีเช่นนี้ จำเป็นที่จะต้องทำการปรับปรุง ให้ผู้ปฏิบัติงานได้สามารถทำงานให้สอดคล้องกัน และด้วยคุณภาพที่ได้รับระดับทัดเทียมกัน

5) โรงเรียนควรจะถือว่าการพัฒนาตัวบุคคลนั้น เป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่งที่จะให้ผลในระยะยาว นอกจากจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงาน และยังเป็นการดึงดูดคน

ให้ปรารถนาที่จะทำงานอยู่กับระบบโรงเรียนนั้นๆ มากขึ้นเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่นแน่นหนาให้แก่โรงเรียนนั้นโดยตรง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540 : 154-155) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติสรุปไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีเหตุผลที่สำคัญ ดังนี้

1) บุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ แม้ว่าจะได้รับการศึกษาจากสถานศึกษาต่างๆ มาแล้วก็ตาม เมื่อเข้ามาปฏิบัติงานใหม่ก็ยังไม่สามารถที่จะปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเท่าที่ควร รวมทั้งนโยบาย และแนวทางต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ด้วยเหตุนี้ในกรณีที่มิบุคคลเข้าทำงานใหม่หน่วยงานจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรเหล่านั้นก่อน โดยการจัดฝึกอบรม การปฐมนิเทศ การแนะนำชี้แจง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรใหม่พร้อมที่จะปฏิบัติงานนั่นเอง

2) เนื่องจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ นั้น มีลักษณะงานที่แตกต่างกันมากมาย รวมทั้งระบบวิธีการทำงานจะแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงานด้วย ดังนั้น ก่อนที่บุคคลจะปฏิบัติงาน จำเป็นต้องพัฒนาบุคคลเหล่านั้นให้มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ เช่น ในกรณีบุคลากรบรรจุใหม่ นอกจากจะปฐมนิเทศแล้วก็ต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับงาน ในด้านความสามารถ นอกจากนั้นบุคคลที่ย้ายมาปฏิบัติงานก็ถือว่ามีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาเช่นกัน

3) แม้ว่าบุคคลจะได้ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้นๆ มาเป็นเวลานาน จนถือได้ว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในงานนั้นแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากนานๆ เข้า มักมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย แผนปฏิบัติงาน มาตรฐานการทำงาน รวมทั้งระบบวิธีการทำงานต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ วิชาการและเทคโนโลยีได้เจริญไปอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานอาจปรับตัวไม่ทัน จึงจำเป็นที่หน่วยงานจะต้องดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งความชำนาญให้เหมาะสมอยู่เสมอ โดยดำเนินการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ กันเช่นการปฏิบัติงาน การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และการแนะนำงาน เป็นต้น

อิทธิพล วัฒนประดิษฐ์ (2526 : 49) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

1) ช่วยให้ระบบวิธีการทำงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น การติดต่อประสานงานดีขึ้น เพราะการพัฒนาบุคคลจะช่วยกระตุ้นความสนใจในการทำงานของข้าราชการให้มีจิตใจรักงานและทำงานได้ผลมากขึ้น ทั้งเมื่อได้รับความรู้จากการพัฒนามากขึ้นแล้วก็จะสามารถนำเทคนิควิธีใหม่ ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถแก้ไขข้อบกพร่องและปรับปรุงให้งานมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

2) ทำให้เกิดความประหยัด ลดความสิ้นเปลืองวัสดุที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปถึงงบประมาณค่าใช้จ่ายในการวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้ลดน้อยลงไปด้วย เพราะเมื่อข้าราชการได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดีแล้ว ความผิดพลาดที่ก่อให้เกิดความสิ้นเปลืองเสียหายย่อมลดน้อยลงไป

3) ช่วยลดเวลาในการเรียน งานให้น้อยลง ปกติในการปฏิบัติงานนั้นเมื่อเริ่มปฏิบัติงานควรจะได้รับการอบรมแนะนำเสียก่อน เพราะเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการพัฒนาแล้วจะสามารถปฏิบัติงานได้ผลดี และทุ่นเวลามากกว่าการที่จะใช้ผู้ปฏิบัติงานที่จะต้องทำงานและเรียนรู้งานควบคู่กันไปในเวลาเดียวกัน เพราะการทำงานตามวิธีหลังนี้เป็นการกระทำแบบลองผิดลองถูกซึ่งไม่อาจทำให้สัมฤทธิ์ผลในงานเท่าใดนัก

4) ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่การงานของผู้บังคับบัญชาได้มากขึ้น ทั้งผู้บังคับก็ช่วยลดการทำงานล่วงเวลาให้น้อยลง เพราะการทำงานล่วงเวลา มิใช่เกิดจากปริมาณงานที่มากแต่อย่างใด อันที่จริงส่วนใหญ่มักเกิดจากความล่าช้าและความไม่เข้าใจในงานเสียเป็นส่วนมาก

5) ส่งเสริมหรือกระตุ้นเตือนผู้ปฏิบัติงาน ให้ทำงานเพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติ หน้าที่ของตนตามปกติหรือการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง และโยกย้ายพนักงานบุคคลภายในองค์การมักจะได้รับพิจารณาคัดเลือกก่อน เพราะเป็นผู้รู้งานและได้รับการฝึกฝนอบรมมาแล้ว เป็นอย่างดีทั้งนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาบุคคล เป็นการแนะแนวทางในความก้าวหน้าของบุคคลอย่างหนึ่ง

6) การพัฒนาบุคลากร ยังช่วยให้บุคคลเหล่านั้นมีโอกาสได้รับความรู้ความคิดใหม่ ๆ ทำให้เป็นคนทันสมัยต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้เกี่ยวกับการบริหาร อุปกรณ์เครื่องใช้ในสำนักงาน ซึ่งมีการคิดค้นและเสนอแนะสิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ถ้าหากสามารถรู้และเข้าใจอย่างแท้จริง ที่สุดย่อมเกิดผลดีต่อองค์การ

คณิงนิจ กองผาพา (2543 : 10) ได้ให้ความสำคัญการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับหน่วยงาน เพราะทำให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติในการปฏิบัติงาน ปรับตัวให้ทันกับวิทยาการ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังช่วยให้ก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานทั้งยังทำให้หน่วยงานได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น และลดความสิ้นเปลืองเมื่อได้รับการพัฒนาแล้ว ความสามารถและความประพฤติดของบุคลากรจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่องค์การต้องการ

จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหน่วยงาน ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บุคลากร ทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานส่งผลต่อการพัฒนาและเพิ่มผลผลิตของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จุดมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร

ได้มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540 : 156) ได้ให้จุดมุ่งหมายของ การพัฒนาบุคลากร มีที่เพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เพื่อผลงานของสถาบันและเพื่อตอบสนองความต้องการที่จะก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องพยายามหาทางให้ผู้ปฏิบัติงานได้เจริญก้าวหน้าในสายงานตามความสามารถของผู้ปฏิบัติงานเอง

ปริศนา เสร้งบาง (2541 : 17) ได้ให้ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานตลอดช่วงเวลาของการปฏิบัติงานอันจะนำไปสู่การพัฒนางานในหน้าที่และส่งผลต่อความก้าวหน้า ในหน้าที่การงานของบุคคลนั้นๆ

เกศินี ชิวปริษา (2544 : 32-35) ได้ให้วัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลากร เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของข้าราชการครูตลอดชีวิตการเป็นครู ได้ส่งผลการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของนักเรียน

จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการปฏิบัติงานความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้นและเพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของบุคคลอีกด้วย

4. กระบวนการพัฒนาบุคลากร

ได้มีผู้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

บุญเรือง พรหมสิทธิ์ (2540 : 37-38) ได้ให้กระบวนการพัฒนาบุคลากร 4 ขั้นตอน ได้แก่ กำหนดความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร การวางแผนพัฒนาบุคลากร การดำเนินการพัฒนาบุคลากร และการติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากร ซึ่งกระบวนการพัฒนาบุคคลแต่ละขั้นตอนมี ดังนี้

ขั้นที่ 1 การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรหรือปัญหาที่ต้องพัฒนาบุคลากร หมายถึง การพิจารณาว่ามีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรหรือไม่ โดยการหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรซึ่งมีหลายวิธี ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 ศึกษาจากผลผลิตขององค์กร ในกรณีที่ผลผลิตต่ำซึ่งอาจเกิดจากองค์ประกอบหลายด้าน เช่น วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ หรือมีประสิทธิภาพต่ำ งบประมาณจำกัด เหล่านี้เป็นต้น ทางหนึ่งที่จะพิจารณา ก็คือ อาจเป็นเพราะบุคคลด้อยความสามารถ ดังนั้น ในกรณีที่ผลผลิตต่ำที่จะต้องพิจารณาว่ามีสาเหตุมาจาก ความด้อยความสามารถของผู้ปฏิบัติงานหรือไม่ และหากด้อยความสามารถแล้ว ก็จะต้องพิจารณาว่าด้อยความสามารถด้วยเหตุใด เพื่อที่จะได้นำมากำหนดเป็นความต้องการในการพัฒนาบุคลากรและกำหนดวิธีการต่อไปว่าจะพัฒนาบุคลากรโดยวิธีใด

ขั้นที่ 1.2 ศึกษาผลการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานว่า สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายหรือไม่ หากปฏิบัติงานได้ผลงานต่ำกว่าเป้าหมายก็ต้องพิจารณาต่อไปว่าด้อยความสามารถด้วยเหตุใด ทั้งนี้เพื่อจะได้พิจารณาว่าสมควรพัฒนาบุคลากรหรือไม่ด้วยวิธีใด

ขั้นที่ 1.3 ศึกษาจากนโยบาย วิธีการปฏิบัติงาน แผนงาน และเป้าหมายของงานที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมว่าสมควรจะต้องพัฒนาบุคลากรโดยวิธีใด จึงจะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่ต้องการได้

ขั้นที่ 2 การวางแผนในการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การกำหนดว่าความจำเป็นหรือปัญหาที่จะต้องพัฒนาบุคคลที่พบนั้นจะพัฒนาบุคคลด้วยวิธีใด อย่างไร เมื่อไรและจะให้ใครรับผิดชอบการวางแผนในการพัฒนาบุคคลนั้น โดยทั่วไปจะดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การกำหนดขอบข่ายการพัฒนากำลังคน โดยการกำหนดว่าจะพัฒนากำลังคนโดยวิธีใดบ้าง เพื่อที่จะแก้ปัญหาของหน่วยงาน โดยกำหนดเป็นงานโครงการ เช่น การฝึกอบรมการส่งบุคคลไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน

ขั้นที่ 2.2 การวางแผนดำเนินการพัฒนาบุคคลในแต่ละวิธีหรือในแต่ละเรื่อง โดยกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย และกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานและแผนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนว่า จะดำเนินการเมื่อไร

ขั้นที่ 2.3 กำหนดผู้รับผิดชอบ ว่าผู้ใดจะรับผิดชอบงานใด อย่างไร

ขั้นที่ 2.4 กำหนดงบประมาณค่าใช้จ่าย ว่าการพัฒนาบุคคลแต่ละเรื่องหรือแต่ละโครงการจะใช้งบประมาณจากหมวดไหน จำนวนเท่าไร

ขั้นที่ 2.5 กำหนดระบบวิธีการติดตามผลและประเมินผลในการพัฒนาบุคคลว่าในการพัฒนาบุคคลในแต่ละวิธีนั้นจะติดตามผลและประเมินผลอย่างไร

ขั้นที่ 2.6 จัดทำโครงการและเสนอผู้มีอำนาจเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการได้แก่ การจัดทำโครงการตามแบบที่กำหนดเพื่อนำเสนอผู้มีอำนาจให้อนุมัติโครงการต่อไป

ขั้นที่ 3 การดำเนินการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามที่ได้วางแผนไว้ตามระยะเวลาหรือปฏิทินการปฏิบัติงานที่กำหนด การดำเนินงานพัฒนาบุคลากรเป็นการรวบรวมเอากิจกรรมต่างๆ ในแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และเป็นไปตามนโยบายที่ได้รับการมอบหมายการดำเนินการจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเฉพาะอย่าง เช่น การตัดสินใจเลือกกิจกรรม ช่วงระยะเวลาสำหรับดำเนินกิจกรรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเงินที่จะใช้จ่าย และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ต้องการ

ขั้นที่ 4 การติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การติดตามและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรวิธีการต่างๆ ตามแผนที่กำหนดไว้ว่าได้ดำเนินการไปตามแผนงานวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้แค่ไหน การติดตามผลงานและประเมินผลงานนั้นอาจดำเนินการได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ขั้นที่ 4.1 การติดตามและประเมินผล ในระหว่างการดำเนินการพัฒนา กำลังคน เช่น ระหว่างการฝึกอบรม เป็นต้น

ขั้นที่ 4.2 ประเมินผลหลังการเสร็จสิ้นการพัฒนาบุคคล หรือหลังจากสิ้นสุดโครงการ

ขั้นที่ 4.3 การติดตามผลและการประเมินผล ภายหลังการพัฒนาเมื่อบุคคลนั้นได้กลับไปปฏิบัติงานในระยะหนึ่งเพื่อจะได้ทราบว่า ผลการพัฒนาบุคคลจะเป็นประโยชน์แก่เขา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540 : 173) ได้ให้กระบวนการพัฒนานั้น มีลักษณะเช่นเดียวกับการบริหารงานบุคคลหรือการบริหารงานด้านต่างๆ แต่มีบางตอนที่แยกออกมาให้เห็นเด่นชัดเพื่อดำเนินการ ได้แก่ การกำหนดความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งต้องดำเนินการเป็นประการแรกก่อนเข้าสู่กระบวนการบริหารโดยทั่วไปคือ การวางแผน การดำเนินการตามแผน การติดตามและประเมินผล

คณินิจ กองผาพา (2543 : 19-20) ได้ให้กำหนดแนวทางสำหรับผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานโดยจัดกระบวนการพัฒนาบุคลากรตามขั้นตอน 5 ขั้นตอนคือ ศึกษาปัญหาและสำรวจความต้องการเพื่อพัฒนา กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนา วางแผนพัฒนา ดำเนินการพัฒนา และประเมินผลการพัฒนา

จึงสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากรจะต้องเริ่มต้นจากการสำรวจปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา จากนั้นดำเนินการวางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนากระบวนการพัฒนาบุคลากรต่อไป

5. วิธีการพัฒนาบุคลากร

ได้มีผู้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

กิตติมา ปรีดีติลล (2532 : 22) ได้ให้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาบุคลากรซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1) กิจกรรมที่ให้ความรู้ ประสบการณ์ และปรับปรุงทัศนคติในงาน ได้แก่ การฝึกอบรม และการสอนงาน

2) กิจกรรมการบริหารงาน ได้แก่ การสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ การหมุนเวียน การทดลองเวียนงาน หรือให้ทำหน้าที่ผู้ช่วย การให้รักษาการแทน การให้ทำหน้าที่ในคณะกรรมการ การให้ร่วมในคณะทำงาน การดูงาน การเพิ่มความรับผิดชอบ การมอบหมายงานพิเศษ และการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมสร้างคุณภาพของงาน

3) กิจกรรมศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การให้ทุนการศึกษา และการส่งเสริม การศึกษาส่วนตัว ซึ่งเป็นการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษาแบบเปิด และกิจกรรมการแสวงหาความรู้ในหน้าที่ ได้แก่ การจัดโปรแกรมการศึกษาการจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงาน การมอบหมายให้วิจารณ์ หนังสือ การจัดวารสารทางวิชาการในสาขาวิชาชีพให้อ่าน การส่งเอกสารให้สรุปทำรายงานเสนอ และการส่งเข้าประชุมหรือเป็นสมาชิกชมรมทางวิชาชีพ

คณิงนิจ กองผาพา (2543 : 33) ได้ให้วิธีการพัฒนาบุคลากรมีอยู่ 5 วิธี คือ การปฐมนิเทศ การพัฒนาการสั่งงานและการแนะนำงาน การพัฒนาระดับผู้บังคับบัญชาการพัฒนา ระดับผู้จัดการหรือหัวหน้างานขั้นสูงและการพัฒนาด้วยวิธีอื่นๆ

พิมล วิเศษสังข์ (2544 : 13-19) ได้ให้เทคนิคการฝึกอบรมครุฑทั้งหมดมี 30 วิธี ดังนี้

1) การบรรยาย (Lecture) เป็นการอธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายและเรื่องราวต่างๆเหมาะสำหรับการให้ความรู้พื้นฐานและข้อมูลกว้างๆแก่ผู้ฟังจำนวนมาก ผู้บรรยายอาจใช้เทคนิคหรือสื่ออุปกรณ์อื่น ประกอบ และเปิดโอกาสให้มีการซักถามด้วย

2) การชุมนุมปาฐกถาหรือการบรรยายเป็นชุด เป็นการปาฐกถาหรือการนำเสนอ เนื้อหาตามหัวข้อเรื่องที่กำหนดให้ โดยผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 2-6 คน ในแง่มุมต่างๆกันโดยมีประธาน หรือพิธีกรคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการ อภิปราย และเชื่อมโยงระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังค้นหาข้อเท็จจริงต่อไป หลังจากการบรรยายอาจเปิดโอกาสให้มีการซักถามได้

3) การอภิปรายโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ (Panel Discussion) เป็นการอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3- 10 คนในหัวข้อที่กำหนดแต่ละคนจะแสดงความรู้ ข้อเท็จจริงและความ คิดเห็นของตนแก่ผู้ฟัง เหมาะกับการเสนอความคิดเห็น การวิเคราะห์ปัญหาหรือการพิจารณาข้อดี ข้อเสียของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

4) การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เป็นการประชุมกลุ่มเพื่อพิจารณา หรืออภิปรายกันระหว่างสมาชิกจำนวน 6-20 คน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนใจร่วมกัน โดยมีลักษณะ เป็นแบบกันเองไม่เป็นทางการ เพื่อแสวงหาข้อยุติของกลุ่มในเรื่องอภิปรายกันนั้น โดยทุกคนมีส่วนร่วม เท่าๆกัน

5) การอภิปรายถกเถียง (Buzz หรือ Phillup 66) เป็นการให้ผู้เข้ารับร่วม ฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 2-6 คน เพื่ออภิปราย

ปัญหาในช่วงเวลาจำกัด ซึ่งแต่ละกลุ่มอาจพิจารณากลุ่มละเรื่อง หรือเรื่องเดียวกัน แต่คนละประเด็น ทุกคนจะต่างออกความคิดเห็นในเรื่องนั้นอย่างเต็มที่ (จนเกิดเสียงดังอึงคะนึง)

6) การอภิปรายแบบปุจฉาวิสัชนา (Colloquy Method) เป็นการอภิปรายของบุคคลประมาณ 6-8 คน โดยครึ่งหนึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ อีกครึ่งหนึ่ง เป็นตัวแทนมาจากกลุ่มผู้ฟัง โดยกลุ่มตัวแทนผู้ฟังเป็นผู้เสนอปัญหาและข้อคิดเห็นแก่ฝ่ายผู้เชี่ยวชาญตอบหรือให้ข้อคิดเห็น โดยมีผู้ดำเนินการอภิปรายเป็นคนกลางคอยเชื่อมโยงคำถาม คำตอบ ระหว่าง 2 ฝ่าย ดังกล่าว เหมาะที่จะให้สำรวจปัญหาหรือเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนใจร่วมกัน

7) การระดมสมอง (Brain Storming) เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี โดยไม่มีข้อจำกัดหรือกฎเกณฑ์ใดๆ สมาชิกสามารถเสนอแนะให้ความคิดเห็นได้ทุกแง่ทุกมุม ภายในเวลาที่กำหนด ควรใช้กลุ่มเล็กๆ ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์พอสมควร และความคิดเห็นทุกอย่างจะได้รับการยอมรับจากกลุ่ม และจะช่วยกันอภิปราย เพื่อเลือกเอาความคิดเห็นที่ดีที่สุดออกมา

8) การสัมมนา (Seminar) เป็นการประชุมร่วมกัน เพื่อศึกษาค้นคว้าในหัวข้อใดข้อหนึ่ง ภายใต้การแนะนำของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหา แก่ไขปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสรุปแนวทางการปฏิบัติงาน โดยผู้ร่วมสัมมนาจะได้รับมอบหมายให้ศึกษา และจัดทำรายงานในหัวข้อที่จะสัมมนานั้น ให้เสร็จก่อนการสัมมนา เพื่อให้พร้อมที่จะเสนอต่อที่ประชุม ซึ่งอภิปรายวิเคราะห์ปัญหา หาทางเลือกและสรุปผลการสัมมนานั้น

9) การประชุม (Conference) เป็นการประชุมอย่างเป็นทางการมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนไม่เกิน 20 คน เพื่อแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ และความคิดเห็นในเรื่องที่ทุกคนสนใจร่วมกัน

10) การประชุมกลุ่มซินดิเคต (Syndicate) เป็นการศึกษาหรือการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อปฏิบัติงานหรือพิจารณาปัญหาตามที่ได้รับมอบหมาย โดยสมาชิกของกลุ่มควรมีประสบการณ์ต่าง ๆ กัน และให้สมาชิกได้เข้าร่วมกันอภิปรายแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เช่นอยู่ในสายอาชีพต่างๆ หรือมาจากหน่วยงานต่างกัน เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาปัญหาที่ได้รับมอบหมายโดยอาจมีวิทยากรคอยแนะนำปรึกษาเมื่อจำเป็น

11) เทคนิคกลุ่มวงใน วงนอก (Fish Bowl) เป็นการให้ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสารและความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งกันและกัน โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรม 2 กลุ่ม กลุ่มแรกจะนั่งอยู่ในวงเป็นรูปวงกลม อีกกลุ่มหนึ่งนั่งอยู่ในรอบนอก กลุ่มวงในจะมีบทบาทในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และความคิดเห็นต่างๆ ส่วนกลุ่มวงนอกจะเป็นผู้สังเกตการณ์ มีหน้าที่ฟังโดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วม

12) การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการประชุมปฏิบัติการที่บุคคลตั้งแต่ 10-15 คน ซึ่งมีความสนใจหรือมีปัญหาที่ต้องร่วมกันปรึกษาหารือ ศึกษาค้นคว้า หรือวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน หรือเพิ่มพูนให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น โดยผู้จัดต้องเตรียมวิทยากร เครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสำหรับค้นคว้า สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้ให้พร้อม สมาชิกในกลุ่มจะมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และวิธีการได้เอง

13) การฝึกปฏิบัติในเวลาที่กำหนด (In-Basket Technique) เป็นการฝึกปฏิบัติงานที่จำลองมาจากการปฏิบัติงานจริงในชีวิตประจำวัน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องสมมุติตัวเองเป็นหัวหน้างานหรือผู้บริหาร ซึ่งจะต้องพิจารณาเรื่องต่างๆที่ได้รับมอบหมายและตัดสินใจว่าจะทำอะไร รวมทั้งกำหนดลำดับการทำงานก่อนหลัง เทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่มุ่งฝึกปฏิบัติงานเกี่ยวกับเอกสาร การจัดเวลา การจัดลำดับงาน ทักษะพื้นฐานสำหรับหัวหน้างานในเวลาจำกัดการฝึกสร้างความสัมพันธ์ เป็นการฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยจะไม่มีกรรมการมอบงานหรือปัญหาใดๆ ให้กลุ่มพิจารณา แต่จะให้สมาชิกในกลุ่มมีอิสระอย่างเต็มที่ที่จะเลือกทำอะไรสมาชิกวิเคราะห์กันเองว่าเป็นอย่างไร

14) การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Structured Learning Experience) เป็นวิธีการฝึกอบรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำประสบการณ์ของแต่ละคนมาใช้กับบทเรียน ที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน แล้วนำไปสู่การสรุปเป็นความคิดหรือทฤษฎีของกลุ่มนั้นๆรวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันด้วย หรือบางครั้งเรียกว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เป็นการเรียนรู้โดยการเข้ารับการฝึกอบรม ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ช่วยเหลือกัน

15) การเรียนรู้และตรวจสอบความก้าวหน้าตามลำดับขั้น (Self- Placed Instruction) เป็นการฝึกอบรมที่ให้เนื้อหาวิชา โดยจัดเป็นเอกสารเรียงลำดับความรู้ไว้เป็นส่วนๆ อย่างสมเหตุสมผล ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องผ่านบทเรียนเป็นขั้นๆไปและจะได้รู้ทันทีว่าเข้าใจเอกสาร แต่ละส่วนเป็นอย่างดีหรือไม่ นอกจากบทเรียนที่เป็นเอกสารแล้ว อาจใช้อุปกรณ์อื่น เช่น แถบบันทึกเสียง สไลด์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ประกอบด้วย ผู้จัดการฝึกอบรมต้องแนะนำคอยตอบคำถาม ช่วยเหลือและสังเกตความก้าวหน้าของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจะต้องผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ถ้าไม่ผ่านก็ต้องทบทวนและทดสอบใหม่จนกว่าจะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

16) การแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing) เป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงบทบาทสมมุติที่เหมือนกับการดำรงชีวิต โดยกำหนดโครงเรื่องและบทบาทของแต่ละคนไว้ล่วงหน้า แล้วให้ผู้แสดงคิดคำพูดไปตามโครงเรื่องและบทบาทที่ได้รับเหมาะกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ชอบแสดงออก และมีภาวะเฉพาะพอ ใช้สำหรับเปลี่ยนแปลง เจตคติ พัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์หรือเพื่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ๆเป็นการนำเอาความรู้จากตำรามาใช้ฝึกปฏิบัติจริง

17) การแสดงละครสั้น (Skit) เป็นการฝึกอบรมโดยให้ผู้เข้าอบรมเพียง 2-3 คนแสดงสั้นๆ โดยซักซ้อม และแสดงบทบาทที่เตรียมไว้แล้ว อาจเป็นการแสดงให้เห็นปัญหาหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เทคนิคนี้ใช้เพื่อแนะนำข้อสำหรับการอภิปราย เพื่อชี้ให้เห็นจุดสำคัญของสถานการณ์และเพื่อให้เห็นผลของสถานการณ์นั้น ที่จะมีต่อกลุ่มสมาชิกเทคนิคนี้อาจใช้ในช่วงใดช่วงหนึ่งของการฝึกอบรมก็ได้ เช่นก่อนและหลังการบรรยาย หลังการฉายภาพยนตร์ หลังการฉายวีดิทัศน์ และหลังการอภิปรายเป็นเป็นคณะ เป็นต้น

18) การใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาจจะประสบในภายหลัง สถานการณ์จำลองจะช่วยให้เกิดการถ่ายโยงความรู้ที่ดีและได้ผลมากที่สุด ผู้เรียนจะได้คิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลอง เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้

19) การประสมเหตุการณ์ (Incident Technique) เป็นการเสนอเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม พิจารณาข้อเท็จจริง ซึ่งอาจใช้วิธีเล่าเหตุการณ์ให้ฟังย่อๆ

(ไม่ต้องเตรียมเอกสารให้อ่านล่วงหน้าเหมือนกรณีศึกษา) หรือแสดงบทบาทสมมุติของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้จริงๆ ในการปฏิบัติงานแล้วตั้งคำถามให้สมาชิกในกลุ่มพิจารณาข้อเท็จจริง ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำการใดๆ พร้อมกับการประเมินผลโดยการอภิปรายหรือเปรียบเทียบ

20) กรณีศึกษา (Case Study) เป็นการศึกษากรณีหรือเรื่องราว ซึ่งได้รวบรวมขึ้นจากเหตุการณ์จริงหรือสมมุติขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้พิจารณาวิเคราะห์และหาวิธีการแก้ปัญหาจากภายใต้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เหมาะที่จะใช้กับคนกลุ่มเล็กๆ เพื่อฝึกความชำนาญการวิเคราะห์ปัญหาและการตัดสินใจที่เหมาะสมในเวลาจำกัด

21) การใช้เกม (Game) เป็นการฝึกอบรมครู โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทำกิจกรรมเดียวหรือกลุ่มในทางใช้กำลังกายหรือใช้สมองเพื่อแข่งขันกันแล้วนำผลหรือวิธีการเล่นเกม นั้นมาอภิปรายสรุปประเด็นตามวัตถุประสงค์

22) การใช้ชุดฝึกอบรม เป็นการฝึกหัดครูโดยใช้หน่วยการสอนย่อยๆ ของวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถใช้ศึกษาได้ด้วยตนเอง

23) การใช้บทเรียนสำเร็จรูป เป็นวิธีการฝึกอบรมครูที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมครู ที่เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ด้วยตนเอง จากบทเรียนที่จัดทำขึ้นโดยมีเนื้อหา และกิจกรรมเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ชัดเจนและเข้าใจง่าย มีขั้นตอนให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบสนอง และตรวจสอบความถูกต้องด้วยตนเองในแต่ละขั้นตอน เพื่อนำไปสู่ความรู้และทักษะตามวัตถุประสงค์

24) การใช้สื่อผสม เป็นการใช้สื่อผสมหลายประเภท ในการจัดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรืออาจหมายถึงความพยายามของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่จะเลือกใช้ประเภทใด

25) การทัศนศึกษา เป็นการนำเอาผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปยังสถานที่อื่นนอกสถานที่ที่จัดอบรมปกติเพื่อศึกษาจากสภาพการณ์จริงๆ ด้วยตนเอง ระยะเวลาที่ศึกษานอกสถานที่อาจใช้เวลาเพียง 2 - 3 ชั่วโมงหรือนานกว่านั้น

26) การแข่งขันปฏิบัติขณะดูงาน เป็นการฝึกอบรมครูนอกสถานที่โดยจัดให้ไปดูงาน หรือให้มีการแข่งขันการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

27) การเสนอแนะ เป็นการฝึกอบรมครู โดยการให้คำที่ปรึกษาแนะนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นรายบุคคล

28) การสาธิต เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็นของจริงทำให้เข้าใจง่ายและจำได้ติดตา โดยเฉพาะการสอน วิธีการปฏิบัติงาน การฝึกทักษะหรือความชำนาญ ผู้สาธิตสามารถให้ผู้รับการฝึกอบรมเห็นถึงวิธีการ และขั้นตอนต่างๆ

29) การปฏิบัติจริง คือการพัฒนาบุคคล โดยการอธิบายถึงวิธีทำให้เข้าใจ แล้วให้ลงมือปฏิบัติจริง

30) การศึกษาทางไปรษณีย์ เป็นการฝึกอบรมครู โดยให้ผู้เรียนศึกษาจากเอกสาร หรือโทรทัศน์โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาอยู่ที่บ้าน และมีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว

สหชาติ ไชยรา (2544 : 33) ได้ให้วิธีการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีอยู่ 5 วิธี คือ การฝึกอบรม การส่งบุคลากรไปศึกษาต่อฝึกอบรมและดูงาน การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเองและการพัฒนาทีมงาน หรือองค์การ

จึงสรุปได้ว่า วิธีการพัฒนาบุคลากรมีหลายวิธีการที่หน่วยงานสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรได้ เช่น การปฐมนิเทศ การพัฒนาด้วยกระบวนการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การพัฒนาตนเองและการพัฒนาองค์การ ดังนั้นในการเลือกใช้วิธีการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารจะต้องพิจารณาโดยละเอียดเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าทั้งงบประมาณและเวลา

การประกันคุณภาพการศึกษา

1. ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assessment) กับการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นคำที่มักใช้แทนกันอยู่เสมอ ต่างกันที่การสื่อความหมายถึงวิธีการจัดการเรื่องคุณภาพ การควบคุมคุณภาพเป็นแนวคิดที่อยู่บนพื้นฐานของคำว่า การแก้ไข การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกัน นอกจากนี้ยังมิผู้ให้ความหมายของคำว่า การประกันคุณภาพ และการประกันคุณภาพการศึกษา มีความหมายที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันดังนี้

วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2542 : 156) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยโรงเรียนมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนและพัฒนากิจการการศึกษาที่ชัดเจนสอดคล้องกับหลักการ นโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐและโรงเรียน ได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพทางการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคน และทุกคน

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 9) ได้กล่าวถึงความหมายอีกนัยหนึ่งที่ต้องการสร้างความเข้าใจ ให้ตรงกันว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประกันคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นเรื่องที่ทุกคนสามารถทำได้ไม่ยาก และเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนต้องทำความเข้าใจร่วมกัน มิฉะนั้นจะเป็นการประเมินเอกสาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 15) ได้ให้คำจำกัดความของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจ ให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกัน ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพ

กรมวิชาการ (2545 ข : 3) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง มาตรการที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่า สถานศึกษาที่ได้รับรองมาตรฐาน สามารถจัด

การศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการที่จะยกมาตรฐานของโรงเรียนต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้มาตรฐานผลักดันให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนด ทั้งนี้มีความเชื่อว่า ถ้ากระบวนการการประกันคุณภาพมีการวางระบบอย่างถูกต้องแล้วคุณภาพที่ดีของโรงเรียนก็จะตามมา

รังสิวุฒิ สุวรรณ (2548 : 26) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีมาตรการที่จะดำเนินการวางแผนการทำงาน และดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ผลผลิตของสถานศึกษามีคุณภาพตรงตามมาตรฐานและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้รับบริการ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน และการตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2. หลักการการประกันคุณภาพการศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2543 : 6-7) ได้ให้หลักการการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1) การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child Centered Development) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ทั้งปวง ยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น ในการจัดการศึกษาจะต้องช่วยกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองในสังคมได้อย่างมีความสุขและร่วมมือพัฒนาสังคมอย่างสร้างสรรค์

2) การใช้โรงเรียนเป็นฐานบริหารจัดการ (School Based Management : SBM) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้โรงเรียนมีมาตรฐานในการบริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการที่พัฒนาผู้เรียน และความร่วมมือในการจัดการศึกษาของประชาชน และชุมชนร่วมมือกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

3) การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation and Collaboration) 1) เป็นแนวทางที่มุ่งให้โรงเรียนเป็นแหล่งความรู้ของสาธารณชนทุกคนและทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคนและกับสังคมโดยรวม

4) การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of Education) เป็นแนวความคิดที่มุ่งคืนอำนาจการศึกษาให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน จะทำให้เกิดความตระหนักในคุณประโยชน์ของการศึกษา เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับศรัทธาของผู้ปกครองและชุมชนในที่สุด

5) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (Accountability) เป็นแนวคิดที่ทำให้โรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน การกำหนดมาตรฐานการศึกษาจะเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ประชาชนและสังคมที่สามารถตรวจสอบได้

กรมวิชาการ (2545 ข : 6-15) ได้ให้หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษาครอบคลุมถึงกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการและ การบริหารจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้า และมีการประสานสัมพันธ์อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนจะมีความรู้มีความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนด การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีหลักการดังนี้

- 1) การประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นการสร้าง ความพึงพอใจให้แก่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน
- 2) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนและ เป็นยุทธศาสตร์การบริหารที่เน้นการวางแผนและเตรียมการป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงไม่ใช่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- 3) การประกันคุณภาพการศึกษาตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชาการ และความ สมเหตุสมผลข้อเท็จจริง กระบวนการวิเคราะห์
- 4) การประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องมีการตรวจสอบ และการวัดผลประเมินผล และนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนและปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
- 5) การออกแบบมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรแผนการสอน และกระบวนการ ทำงาน ได้แก่ การเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็น องค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนา
- 6) การประกันคุณภาพการศึกษาเน้นความสำคัญของความรู้ ทักษะ จริยธรรม คุณธรรมของผู้เรียน สร้างความมั่นใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
- 7) การประกันคุณภาพการศึกษา ให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ภายใน ระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ และความร่วมมือของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัด
- 8) ภาวะความเป็นผู้นำและความเอาใจจริงเอาใจ (Commitment) ของผู้บริหาร โรงเรียนและการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างเหมาะสมเป็นปัจจัย สำคัญของการประกันคุณภาพ

3. ความสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 16) ได้ให้ขั้นตอนการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ 4 ขั้นตอน คือ การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินงานตามธรรมนูญ โรงเรียน การตรวจสอบ และการประเมินตนเอง และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 18) ได้เสนอรูปแบบของการประกันคุณภาพตามแนวคิดของ Dr.Edwards Deming คือ วงจร PDCA ประกอบไปด้วย Plan-Do- Check - Action สอดคล้องกับวงจรวัฏจักร วิรัชชัย (2545 : 48) เห็นว่ารูปแบบการประกันคุณภาพที่โรงเรียนนำร่องได้นำไปทดลองใช้ หรือทดลอง ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ประกอบไปด้วยระบบคุณภาพ ระบบควบคุมคุณภาพ และ ระบบประเมินผลคุณภาพ ใช้รูปแบบการผสมผสานงานประกันคุณภาพเป็นเนื้อเดียวกันกับการปฏิรูป การเรียนรู้ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาบุคลากร ซึ่งจะเห็น ได้ว่ารูปแบบระบบประกันคุณภาพการศึกษาแนวคิดพื้นฐานมาจากวงจรอุตสาหกรรม นักวิชาการ

ได้ประยุกต์ หรือพัฒนาขึ้นมาใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของวงการการศึกษา ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งทุกรูปแบบล้วนมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างไม่มีที่สิ้นสุดโดยอาศัยวงจรพัฒนาคุณภาพ (PDCA) เป็นหลักในการพัฒนาเป็น ส่วนใหญ่ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาดังต่อไปนี้

1) การวางแผนการปฏิบัติงาน (P) ขั้นการเตรียมการ

1.1) การเตรียมความพร้อมของบุคลากร เป็นการเตรียมความพร้อมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในด้านการปฏิบัติงาน โดยการประชุม สัมมนา

1.2) การสร้างความตระหนัก โดยการจัดการอบรม และสัมมนา ตลอดจนการระดมความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ในสภาพปัจจุบัน นอกจากนั้นยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมในด้านผลกระทบต่อองค์กร หากไม่มีการพัฒนาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา องค์กรจะได้รับผลดี ผลเสีย อย่างไรบ้าง

1.3) พัฒนาความรู้และทักษะ การพัฒนาความรู้ของครูในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้ครูเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ ขั้นตอนและกระบวนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

1.4) การแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการดำเนินงานต่าง ๆ ดังนี้

2) ดำเนินการตามแผน (D)

2.1 กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน

2.2) จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย

2.3) กำหนดแนวทางการดำเนินงาน

2.4) กำหนดระยะเวลา

2.5) กำหนดงบประมาณ

2.6) กำหนดผู้รับผิดชอบ

2.7) ส่งเสริมสนับสนุน ทรัพยากรและจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

2.8) ให้การนิเทศ กำกับ ติดตาม

3) ตรวจสอบประเมินผล (C)

3.1) วางกรอบการประเมิน

3.2) จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ

3.3) เก็บข้อมูล

3.4) วิเคราะห์ข้อมูล

3.5) แปลความหมาย

3.6) ตรวจสอบ / ปรับปรุง คุณภาพการประเมิน

4) นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A)

4.1) ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร

4.2) วางแผนในระยะต่อไป

4.3) จัดทำข้อมูลสารสนเทศ และจัดทำรายงานต่าง ๆ

4.4) จัดทำรายงานประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี

4.5) รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน

4.6) วิเคราะห์ตามมาตรฐาน

4.7) เขียนรายงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 9) ได้ให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า มีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1) ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาเชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพ

2) ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง

3) ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษาที่มีพลัง ที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วันชัย ศิริชนะ (2537 : 15) เห็นว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อระบบการจัดการศึกษา คือเป็นกลไกสำคัญที่จำเป็นต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรการในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยส่งเสริมให้สถาบันมีอิสระในการกำกับดูแลตนเอง และพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอกด้วย ควรส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนากลไกการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินการต่าง ๆ ขึ้นภายในสถาบัน เพื่อนำไปสู่ความมีคุณภาพ เป็นระบบที่ใช้ได้ทั้งสถาบันของรัฐบาล และเอกชน ทั้งสถาบันและหลักสูตรที่เปิดดำเนินการไปแล้วและที่เปิดใหม่

4. รูปแบบและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

รูปแบบ หรือแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้น ได้มีนักวิจัยและหน่วยงานทางการศึกษาได้ทำการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นประโยชน์ดังนี้

จำรัส นองมาก (2544 : 112) ได้ให้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา คือ สถานศึกษาต้องปฏิบัติงานอย่างจริงจัง โดยมีแผนงานเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงาน หลังจากนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติจัดทำตามภาระหน้าที่ เมื่อทำไปแล้วระยะหนึ่งแล้วก็ต้องประเมินว่า ผลการปฏิบัติงานตรงกับสิ่งที่ตั้งความหวังไว้ ไกลเคียงหรือแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เมื่อพบแล้ว ก็ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน เพื่อแสวงหาสิ่งที่ดีกว่าโดยจะต้องทบทวนสิ่งที่กำหนดในแผน ถ้ามีการปรับหรือยังคงไว้ตามแผนเดิม ก็นำไปปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขเป็นการเริ่มต้น วงจรใหม่อยู่เช่นนี้ต่อ ๆ ไป สอดคล้องกับรูปแบบการประกันคุณภาพภายในของ

อุทุมพร จามรมาน (ศิริ ถีอาสา. 2539 : 13 ; อ้างอิงมาจาก อุทุมพร จามรมาน. 2543) ได้ดัดแปลงระบบการประกันคุณภาพที่เป็นสากลจากวงการธุรกิจ และอุตสาหกรรมมาประยุกต์ใช้กับการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่

1) ระบบ ISO

2) ระบบ Total Quality Management (TQM)

3) ระบบ The Malcom Baldrige Nation Quality Award

4) ระบบ CIPP

5) ระบบ In Put Process

6) ระบบ In Put Process Out Put Impact

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดขั้นตอนในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) การเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยการสร้างความตระหนัก พัฒนาความรู้ ทักษะ และการแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ

1.1) การเตรียมความพร้อมของบุคลากร ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การที่บุคลากรในสถานศึกษายังเข้าใจไม่ชัดเจนว่าการประกันคุณภาพภายในคือการบริหารคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของการกระบวนการ และเป็นงานที่ต้องทำอยู่แล้ว จึงทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระ นอกจากนั้นบุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับการเน้นคุณภาพและวิธีการทำงานที่มีการตรวจสอบ บางครั้งจึงเกิดการต่อต้าน จำเป็นต้องสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเป็นอันดับแรก โดยอาจดำเนินการดังนี้ การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในการทำงานเป็นทีม และการพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากรโดยการจัดประชุมปฏิบัติการ

1.2) การแต่งตั้งคณะกรรมการ ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพภายในจะเป็นภารกิจของบุคลากรในสถานศึกษา แต่ในการดำเนินงานจำเป็นจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสานกำกับดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน และเชื่อมโยงกันเป็นทีม โดยผู้มีส่วนรับผิดชอบที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งควรดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมายในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน การมีคณะกรรมการตามโครงสร้างการบริหารและให้บุคลากรรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของของบุคลากร ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเชื่อมโยงกันในการพัฒนาคุณภาพด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านกระบวนการและด้านผู้เรียนอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาครบด้านครบทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 14-17)

2) การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ ประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกัน ดังนี้

2.1) การวางแผน (Plan - P) เป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงานผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่จะต้องให้เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า การวางแผน (Planning) หมายถึง การคิดหาทางเลือกล่วงหน้าในการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดให้ได้ผลคุ้มค่ามากที่สุด โดยการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 50) ขั้นตอนการวางแผน ในการวางแผนใด ๆ ก็ตาม จะมีขั้นตอนการวางแผนที่สำคัญ คือ การกำหนดเป้าหมายที่แสดงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายเพื่อดูใดสำคัญมากน้อยกว่ากันเพื่อกำหนดกิจกรรมบุคลากร ทรัพยากร และระยะเวลาที่จะดำเนินการ การกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีการปฏิบัติงาน

คือ การนำเป้าหมายมาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ การกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ การกำหนดงบประมาณโดยคำนึงถึงความพอเพียงและความเหมาะสม ระหว่างรายรับ-รายจ่ายอย่างรอบคอบ และการกำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในการดำเนินการ แต่ละขั้นตอนในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ

2.2) การปฏิบัติตามแผน (Do-D) เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการทำงาน ต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และควรมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับติดตาม (Monitoring) ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่ายเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผนและให้การนิเทศ

2.3) การตรวจสอบประเมินผล (Check-C) การประเมินผลเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและครูเข้าใจระบบการประกันคุณภาพอย่างถูกต้องจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล ไม่กลัวการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนา

ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาจะต้องมีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไป

2.4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act-A) เมื่อบุคลากรแต่ละคนแต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ส่งผลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมทั้งหมดแล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวด ผู้บริหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป

การเผยแพร่ผลการประเมิน อาจใช้วิธีการจัดประชุมครูภายในสถานศึกษา จัดบอร์ดหรือจัดทำรายงานผลการประเมินฉบับย่อแจกบุคลากร

ผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 28-40)

3) การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีการประเมินผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองหรือชุมชน หน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก

เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และพร้อมที่จะรับการประเมินจากภายนอก โดยดำเนินการรวบรวมผลการดำเนินงาน และผลการประเมินวิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนก ตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงาน

การรายงานผลการประเมินและเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสารควรมี 2 แบบ ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้รับข้อมูล แบบแรกเป็นการรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วน เน้นในเชิงวิชาการเพื่อใช้ สำหรับ รายงานหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่ 2 เป็นการรายงานสรุป เพื่อเผยแพร่ให้กับกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โดยนำเสนอในลักษณะการบรรยาย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และ มีความยาวไม่มาก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลของสถานศึกษาได้มากขึ้น

เนื้อหาสาระที่นำเสนอในรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ควรมีหัวข้อ ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษา เช่น ประวัติและความเป็นมาของสถานศึกษา ที่ตั้ง สังกัด รูปแบบ/หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างการบริหารงาน ข้อมูลผู้บริหาร และบุคลากร จำนวนผู้เรียน งบประมาณ รวมทั้งข้อมูลสภาพชุมชน อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง วิสัยทัศน์ เป้าหมายหรือมาตรฐานและแผนงานของสถานศึกษา ผลการประเมินตามมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้ โดยแต่ละตัวบ่งชี้ควรรายงานเกี่ยวกับเป้าหมายการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และผลการดำเนินงาน และอาจนำเสนอหลักฐานสนับสนุนผลการดำเนินงานนั้น ๆ ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ ในแต่ละมาตรฐานควรนำเสนอจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงและแนวทางแก้ไขด้วย สรุปผล การประเมินของมาตรฐานแต่ละด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการและด้านปัจจัย โดยในแต่ละ ด้านควรบอกถึงจุดเด่น เงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ จุดที่ต้องปรับปรุงสาเหตุและแนวทางแก้ไขปรับปรุงด้วย และ ภาคผนวก อาจมีการรายงานเกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล หากเป็นที่ ต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด

คณะผู้จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีควรเป็นแกนนำหรือ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิธีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพอสมควร ซึ่งจะทำให้สามารถสรุปผลการ ประเมินได้ถูกต้อง การจัดทำรายงานควรดำเนินการในส่วนที่สามารถทำได้ไปเรื่อยๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษา ไม่จำเป็นต้องรอให้สิ้นปีการศึกษา เพราะจะทำให้จัดทำรายงานไม่ทันกำหนดเวลาที่จะต้องส่งหน่วยงาน ต้นสังกัดและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 48-49)

5. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การที่จะผลิตนักเรียนสำเร็จการศึกษาออกไปอย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับ ความต้องการของสังคมนั้น โรงเรียนจะต้องมีการประกันคุณภาพและตรวจสอบคุณภาพเพื่อรักษา มาตรฐานไว้ได้มีวิธีการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการอย่างมีคุณภาพตลอดเวลา ซึ่งเป็นทิศทางในการจัด การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัด การศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่างๆเพิ่มขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 9(3) กำหนด ให้มีการกำหนดและจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและ ทุกประเภทการศึกษา และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการบริหารอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาและเพื่อรับรองคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 3-11)

1. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สภาการศึกษาทำหน้าที่พัฒนา และนำเสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็มีหน้าที่พัฒนามาตรฐานการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการ จัดการศึกษา พร้อมทั้งดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548 : 7-15) ซึ่งมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี

และกีฬา

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

- มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
- มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี

2) มาตรฐานด้านครู

มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ

มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ / ความรู้ความสามารถ ตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูพอเพียง

3) มาตรฐานด้านผู้บริหาร

มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างระบบการบริหารงาน และพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่าง หลากหลาย

4) มาตรฐานด้านบริหารการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีส่วนร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการและองค์กรภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

2. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป. : 245-386) การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มาเป็นมาตรการในการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้ควบคุม กำกับ ดูแล ประสานงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดนโยบายการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด เพื่อรองรับระบบประกันคุณภาพการศึกษา จึงได้จัดให้มีการระดมสรรพกำลัง เพื่อหาแนวทางอย่างหลากหลาย ทั้งในแง่การแก้ปัญหาที่มีมาในอดีตและการสร้างวิสัยทัศน์ในกระบวนการประเมินให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม “ยุคโลกาภิวัตน์” โดยมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพ การศึกษา จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 1 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ / ความรู้ความสามารถตรงกับงาน ที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเองเข้ากับชุมชนได้ดี มีครูและบุคลากรสนับสนุนเพียงพอ

มาตรฐานที่ 2 ครู มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ การศึกษา

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษามีจำนวนผู้เรียนและอายุตามเกณฑ์ (สมศ. 8.5.3)

มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการ การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 6 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารและ พัฒนางค์กรอย่างเป็นระบบและครบวงจร

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษา เป็นฐาน

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา และสถาบันทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา

2.3 ด้านผลผลิต

มาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 15 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 16 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 17 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง คิดแบบองค์รวมทั้งระบบ และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 18 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะ ที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 19 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 20 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี

มาตรฐานที่ 21 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

มาตรฐานที่ 22 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐานที่ 23 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง และชุมชน

มาตรฐานที่ 24 สถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่พึงพอใจและยอมรับโดยผู้ปกครองและชุมชน ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

6. บทบาทของโรงเรียนในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และโรงเรียนจะต้องดำเนินการตามภาระงานต่อไปนี้ (สมศักดิ์ สันธะเวชญ์. 2541 : 125)

1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control)

1.1) การกำหนดมาตรฐาน

1.1.1) จัดทำมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จากมาตรฐานกลาง โดยคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และประชาชน

1.1.2) จัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตของโรงเรียน

1.2) การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา

1.2.1) พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และพัฒนา กระตุ้นใจให้ผู้ร่วมงานรู้จักและรักการเรียนรู้อยู่เสมอ เน้นให้บุคลากรในองค์กรมีความคิดริเริ่ม เพื่อการสร้างสรรค์ปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

1.2.2) มีการสร้างจิตสำนึกของผู้ร่วมงานให้เห็นว่าการปรับปรุงคุณภาพจะต้องปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาและเป็นหน้าที่ของทุกคน

1.2.3) เป็นสมาชิกชมรมทางวิชาการของจังหวัดและเป็นเครือข่าย

ศูนย์วิทยบริการ

1.2.4) จัดทำธรรมนูญโรงเรียน

1.2.5) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสื่อการเรียนการสอน

1.2.6) ดำเนินการบริหารคุณภาพ (Quality Management) โดยมุ่งเน้นผลผลิต(นักเรียน) ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า ดังนี้

(1) ควบคุมคุณภาพ และประเมินตนเอง ในทุก ๆ กิจกรรมของ กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้วงจรควบคุมคุณภาพ (Quality Control Circle) PDCA ของเดมมิง

(2) มีการทำงานเป็นมาตรฐาน โดยควบคุมกระบวนการตามเอกสารคู่มือ 3 ระดับที่จัดทำขึ้น คือ

(2.1) คู่มือนโยบาย

(2.2) คู่มือขั้นตอนการทำงาน/ แนวปฏิบัติ/ วิธีการ

(2.3) คู่มือการทำงาน/ แผนการสอน

(3) ต้องให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม (Total Participation) เพื่อให้พลังที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดของทุกคนในองค์กรร่วมกันพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของลูกค้าและความต้องการที่เปลี่ยนแปลง

(4) มีการทำงานเป็นทีมในทุกระดับ เน้นให้ทุกคนมีอำนาจในการตัดสินใจซึ่งจะส่งผลให้ปรับปรุงและสร้างขวัญกำลังใจและทัศนคติที่ดี

1.2.7 พัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน

1.2.8 ระดมความร่วมมือจากชุมชนและเอกชน

2) การตรวจสอบคุณภาพ หรือการทบทวนคุณภาพภายใน (Internal Auditor or Internal School Review)

2.1) โรงเรียนต้องดำเนินการทบทวนคุณภาพภายใน ด้านคุณภาพโรงเรียนและคุณภาพการสอนทุกปี

2.2) นำผลการทบทวนมาดำเนินการพัฒนา และปรับปรุงให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3) การประเมินคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนควรกำหนดให้มีการประเมินความก้าวหน้า และประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนในทุก ๆ แผนงาน แล้วนำผลมาพัฒนาปรับปรุง

7. ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นประโยชน์แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้ สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน. 2548 : 7)

1) ผู้เรียนและผู้ปกครองมีหลักประกันและความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2) ครูได้ทำงานอย่างมืออาชีพ ได้ทำงานอย่างเป็นระบบที่ดี มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และเน้นวัฒนธรรมคุณภาพ ได้พัฒนาตนเองและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

3) ผู้บริหารได้ใช้ภาวะผู้นำและความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ และมีความโปร่งใส เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับและนิยมชมชอบของผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

4) หน่วยงานที่กำกับดูแลได้สถานศึกษาที่มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระในการกำกับดูแลสถานศึกษา และก่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพทางการศึกษา และคุณภาพของสถานศึกษา

5) ผู้ประกอบการ ชุมชนและสังคมประเทศชาติได้เยาวชนและคนดีที่มีคุณภาพและศักยภาพที่จะช่วยทำงานพัฒนาองค์กรชุมชนและสังคมประเทศชาติต่อไป

ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นการบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ และ เป็นการสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา

1. การประชุมปฏิบัติการ

การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) เป็นรูปแบบของการประชุมทางวิชาการ (Academic Meeting) รูปแบบหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าประชุมปฏิบัติการที่มีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาช่วยกันคิด ช่วยกันปฏิบัติและช่วยกันรวบรวมข้อมูลเพื่อให้สมาชิกเกิดประสบการณ์ หรือได้รับความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำความรู้นั้นไปปฏิบัติ นักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประชุมปฏิบัติการ ดังนี้

1.1 ความหมาย ความสำคัญของการประชุมปฏิบัติการ

ประชุม โพธิกุล (2539 : 5-6) ได้ให้ความหมายของการประชุมปฏิบัติการไว้ว่า การประชุมปฏิบัติการ หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 10-15 คน ซึ่งมีความสนใจหรือมีปัญหาที่ต้องร่วมกันแก้ไข ได้มาปรึกษาหารือ ศึกษาค้นคว้าหรือวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานหรือเพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น

วิจิตร อาวะกุล (2540 : 94) ได้ให้ความหมายของการประชุมปฏิบัติการไว้ว่า การประชุมปฏิบัติการ เป็นเทคนิคการประชุมที่ต้องการให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดประสบการณ์ และ เน้นหนักไปในการนำไปใช้ไปปฏิบัติมากกว่าการพูดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือบรรยาย

นาฏสุตา เขมนะสิริ (2542 : 5) ได้ให้ความหมาย การประชุมปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการที่มีระบบซึ่งมุ่งพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ทักษะเจตคติที่ดี เพื่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานของบุคลากร การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอาจเป็นความ คล่องแคล่วกระฉับกระเฉงในการทำงานด้วยมือ รู้จักเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ เหมาะสมดีขึ้น การรู้จัก ใช้ความรู้ ทางเทคนิคต่าง ๆ ความสามารถในการแก้ปัญหาและเจตคติที่ดีในการทำงาน นอกจากนี้ การประชุมปฏิบัติการยังมุ่งหวังที่จะให้บุคลากรนำความรู้ แนวคิดใหม่ ๆ และความชำนาญที่ได้รับไป ใช้ปฏิบัติงานจริง ๆ อย่างชำนาญ เพื่อทำงานให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้นๆ

ชัยพฤษ์ เสรีรักษ์ (2543 : 4) ได้ให้ความหมาย การประชุมปฏิบัติการว่า เป็นกระบวนการที่จัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถในการ ปฏิบัติงานและเจตคติที่ดี อันจะช่วยปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

จันทนี สงวนนาม (2544 : 55) ได้ให้ความหมายของการประชุมปฏิบัติการ ไว้ว่า การประชุมปฏิบัติการมักใช้กับการฝึกอบรมกลุ่มบุคคลจำนวนหนึ่ง ที่มีความสนใจในปัญหา เดียวกันมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และแสดงวิธีการปฏิบัติงานอย่างละเอียด คล้ายกับ เป็นการทำแบบฝึกหัดหรือเป็นการฝึกอบรมในภาคปฏิบัติภายหลังจากที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับฟัง การบรรยายในภาคทฤษฎีไปแล้วเพื่อช่วยให้การฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากขึ้น

สมคิด บางโม (2544 : 93) ได้ให้ความหมายของการประชุมปฏิบัติการไว้ว่า การประชุมปฏิบัติการเป็นการฝึกอบรมที่ผู้รับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติจริง โดยทั่วไปจะมีการบรรยาย ให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วจึงลงมือปฏิบัติ อาจเป็นการฝึกใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ประชุมเพื่อช่วยสร้าง คู่มือหรือประชุมเพื่อสร้างอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น การปฏิบัตินิยมให้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ มากกว่า การปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) คือ เทคนิคการประชุมที่มุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน มาร่วมกันศึกษา ค้นคว้าเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี และประสบการณ์โดยการลงมือฝึกปฏิบัติจริง

1.2 หลักการประชุมปฏิบัติการ

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2540 : 62-64) ได้ให้ความหมายการประชุม ปฏิบัติการ เพื่อให้รับประโยชน์สูงสุดและให้เป็นไปอย่างมีระบบ ควรมีรูปแบบการประชุมปฏิบัติการ ดังนี้

1) การวางแผนประชุมปฏิบัติการ เป็นการศึกษาเป็นหมู่คณะ ที่เกิดจาก ความต้องการและวัตถุประสงค์ที่ถูกตั้งขึ้นร่วมกัน ของสมาชิกทุกคน เมื่อกำหนดความต้องการร่วมกันแล้ว ควรช่วยเหลือหมู่คณะในการวิเคราะห์สิ่งดังกล่าว โดยตั้งวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการร่วมทำงาน ของหมู่คณะขึ้น และให้หมู่คณะได้ข้อสรุปที่น่าพึงพอใจ ก่อนเริ่มศึกษาเป็นหมู่คณะหรือการประชุม เชิงปฏิบัติการ ควรเตรียมการก่อน การวางแผนเป็นสิ่งจำเป็น ผู้นำ จะต้องรู้ถึงปัญหา เวลา สถานที่ ระยะเวลา และจำนวนครั้งของการประชุมที่จะมีขึ้น

2) การกำหนดปัญหา หลังจากการวางแผนการประชุมปฏิบัติการแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนดปัญหา ปัญหาที่กำหนดควรเป็นปัญหาที่ได้จากการอภิปรายเป็นหมู่คณะ เป็นปัญหาที่กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ตลอดจนแผนและวิธีการที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ ในการแก้ปัญหา การตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาควรเป็นการตัดสินใจที่เห็นพ้องต้องกัน

3) การวิเคราะห์ปัญหา ปัญหาแต่ละปัญหาประกอบด้วยหน่วยเล็ก ๆ ปัญหาเหล่านี้จะต้องถูกกำหนดแนวทางในการแก้ไข แผนต่าง ๆ จะต้องกำหนดโดยสมาชิกในหมู่คณะ ผู้นำ จะต้องไม่บรรยายหรือแนะนำ แนวทางใดๆในการแก้ไขปัญหาแก่หมู่คณะ หน้าที่ของผู้นำ คือ การแนะนำ ให้ค้นคว้าและให้ได้มาซึ่งความเห็นที่ตรงกัน ถ้าความคิดของผู้นำ ต่างไปจากหมู่คณะ ต้องให้คณะดำเนินการทดลองต่อไป เพื่อหาข้อถูกต้องและข้อผิดพลาด แผนจะต้องยืดหยุ่นได้ หมู่คณะควรปรับเปลี่ยนครั้งใหม่ โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับ การวิเคราะห์ปัญหาและการวางแผน ปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาจึงหมายถึงการแยกประเด็นปัญหาออกเป็นหน่วยหรือเป็นปัญหาย่อย

4) การให้งานชิ้นต่อไป คือการให้กลุ่มย่อยนำปัญหาไปศึกษาซึ่งจะทำให้ ทุกฝ่ายร่วมมือกันแก้ปัญหา ผู้ร่วมงานทุกคน ได้มีโอกาสทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยได้ร่วมทำงาน กับวิทยากรเมื่อได้งานแล้ว กลุ่มย่อยต่างๆ ควรเริ่มทำงานในปัญหาของตนเอง ส่วนเวลาที่กำหนดใน การทำงานอาจมีการยืดหยุ่นบ้าง

5) การนำปัญหาออกปฏิบัติ หลังจากที่ได้กำหนดปัญหา แบ่งปัญหาให้สมาชิก ในกลุ่มแล้ว ผู้นำต้องประสานงาน เป็นวิทยากรทำหน้าที่จูงใจ และแนะนำสมาชิกในกลุ่มผู้ร่วมทำงาน ต้องพบปะกันบ่อย ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการค้นพบของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ควรเตรียมรายงานในงานของตนเอง ส่วนการติดตามผลเป็นสิ่งจำเป็นที่จะได้นำประสบการณ์ที่ได้รับ จากการประชุมไปอภิปรายในการประชุมปฏิบัติการครั้งต่อไป

6) การประเมินผล กิจกรรมการประชุมปฏิบัติการ ควรมีการประเมินผลร่วมกัน โดยผู้เข้าร่วมประชุม การประเมินผลควรจะเป็นการประเมินกระบวนการ แนวทางของการทำงาน ร่วมกัน และผลผลิตที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการ

1.3 ประโยชน์ของการประชุมปฏิบัติการ

ประชุม โพธิกุล (2539 : 5-6) ได้ให้ประโยชน์ของการประชุมปฏิบัติการดังนี้

- 1) ผู้เข้าประชุมได้รับประสบการณ์ตรง
  - 2) ผู้เข้าประชุมมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก
  - 3) ผู้เข้าประชุมได้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์และความท้าทายกับกลุ่มอื่นๆ
- ผู้เข้าประชุมได้แนวทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานในหน่วยงานของตน

การเลือกใช้การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนานั้น ให้พิจารณาจากกรณีดังต่อไปนี้

- 1) กรณีต้องวินิจฉัยสำรวจหาแนวทางในการแก้ปัญหาในการทำงาน
- 2) เมื่อต้องการศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้ง
- 3) เมื่อต้องการวางแผนไว้เพื่อกิจกรรมในอนาคต
- 4) เมื่อต้องการสร้างรูปแบบหรือแบบเรียน เช่น คู่มือการอบรม คู่มือ ในกิจกรรมต่างๆ
- 5) เมื่อต้องการสร้างปรัชญาในการทำงานขององค์กร

6) เมื่อต้องการประชุมระดับหัวหน้างานเพื่อปรึกษาหารือในการศึกษาประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง

วิชชุดา หุ่นวิไล (2542 : 239) ได้ให้ประโยชน์ของการประชุมปฏิบัติการ ดังนี้

1) การประชุมปฏิบัติการช่วยให้ระบบวิธีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น การติดต่อประสานงาน ความสนใจในการปฏิบัติงานและจิตใจใฝ่งานดีขึ้น สามารถนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานจนเกิดประสิทธิภาพ

2) การประชุมปฏิบัติการ เป็นวิธีการทำให้เกิดการประหยัดทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ เพราะการประชุมปฏิบัติการทำให้การปฏิบัติงานได้พัฒนาทักษะ ชำนาญงานมากขึ้น การทำงานมีความผิดพลาดน้อยลง

3) การประชุมปฏิบัติการ ทำให้ลดเวลาในการเรียนงานน้อยลง เมื่อบุคลากรจะเริ่มปฏิบัติงานจะมีการแนะนำก่อน บุคลากรที่ได้รับการแนะนำมีความชำนาญแล้วจะสามารถปฏิบัติงานทันทีและได้ผลดี ประหยัดเวลาที่ใช้บุคลากรที่ปฏิบัติงานและเรียนงานไปด้วย ในเวลาเดียวกัน

4) ช่วยลดภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ซึ่งไม่ต้องเสียเวลามาชี้แจง สั่งสอนในงานที่สั่งและการประชุมปฏิบัติการยังช่วยลดการทำงานล่วงเวลาน้อยลง เพราะการที่จะทำงานล่วงเวลานั้นเกิดจากความล่าช้า ไม่คล่องและไม่เข้าใจในการทำงานเป็นส่วนมาก

5) เป็นการแนะแนวทางในการก้าวหน้าของบุคลากร กระตุ้นเตือนผู้ปฏิบัติงานคิดถึงความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานด้วยการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะรู้งานโดยการประชุมปฏิบัติการ

1.4 ข้อดีของการประชุมปฏิบัติการ

ข้อดีของการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) คือเปิดโอกาสให้แต่ละคนมีส่วนร่วมได้มากให้กลุ่มได้มีโอกาสดำหนดเป้าหมายและวิธีการได้เอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 29) ได้เสนอข้อดีของการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) ไว้ดังนี้

1) ผู้เข้าฝึกอบรมได้รับความรู้ และได้ฝึกทักษะตามขั้นตอนกระบวนการทำงานที่ต้องไปปฏิบัติจริง

2) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เข้ารับการอบรมด้วยกัน และจากวิทยากรทำให้สามารถปรับปรุงการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

3) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความมั่นใจที่จะนำความรู้ไปปฏิบัติจริง

4) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกันและวิทยากร

5) สร้างบรรยากาศในความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

กล่าวโดยสรุปการประชุมปฏิบัติการเป็นกิจกรรมหรือกลยุทธ์ที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบุคลากรในหน่วยงานเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจตลอดจนมีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน เป็นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในหน่วยงานสร้างบรรยากาศในการพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายความสนใจร่วมกันมาแลกเปลี่ยนความหรือรับฟังความคิดเห็นของผู้มีความรู้ ทดลอง ฝึกปฏิบัติจริงจนได้ผลการปฏิบัติงานบรรลุความวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกันให้บังเกิดผลต่อผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตหลักของหน่วยงานเป็นสำคัญ

2. การนิเทศ

2.1 ความหมายของการนิเทศ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการค้นคว้าความหมายของการนิเทศ จากตำราต่าง ๆ ของหน่วยงานทางการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2539 : 588) ได้ให้ความหมายของคำว่า นิเทศ ไว้ว่า หมายถึง ชี้แจง แสดง จำแนก

ราชบัณฑิตยสถาน (2539 : 588) ได้ให้ความหมายของคำว่า การนิเทศ ไว้ว่า หมายถึง การชี้แจง การแสดง การแนะนำ

กิตติคม คาวีรัตน์ (2545 : 67) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน ให้สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

สัจด์ อุทรานันท์ (2545 : 19) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาเป็น กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การศึกษาสัมฤทธิ์ผลสูง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 23) ได้ให้ความหมายการนิเทศ หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูภายในโรงเรียนในกรณีจะปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ

สำนักงานการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 35) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง ผู้นิเทศ เพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากความหมายของการนิเทศการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาของครูมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2.2 ความสำคัญ และความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาเป็น กิจกรรมที่มีความสำคัญในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพของนักเรียนจะดีขึ้นหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบการจัดการศึกษา จึงมีความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศไว้ พอสรุปดังนี้

ธีระวุฒิ ประทุมพนรัตน์ และคณะ (2532 : 17) ได้ให้ความสำคัญของการนิเทศภายในว่า สำคัญมาก เพราะสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยใช้ทรัพยากรมนุษย์ในโรงเรียน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งผู้ให้และผู้รับการนิเทศ รู้จักมักคุ้นกันดีอยู่แล้วไม่ต้องเสียเวลาสร้างสายสัมพันธ์ หรือสมานจิต และทุกฝ่ายนั่งอยู่ในปัญหาอยู่แล้ว ไม่ต้องเสียเวลาในการเข้าใจกับปัญหามากนัก สามารถดำเนินการนิเทศได้เป็นระยะ กระทำได้ทั้งการป้องกัน การแก้ไข และการพัฒนา ช่วยให้บุคลากรในโรงเรียนรู้สึกภูมิใจว่าตนเองมีความสำคัญ ตนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน

ไมเนอร์ (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2537 : 241 ; อ้างอิงมาจาก Minor. 1974 : 27-31) ได้ให้ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายใน ดังนี้

- 1) เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจเด็กมากขึ้น

2) เพื่อช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

3) เพื่อช่วยเหลือครูในการจัดหาและเลือกวัสดุที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการสอน

4) เพื่อช่วยปรับปรุงการเรียนการสอน

5) เพื่อสร้างลักษณะความเป็นผู้นำแก่ครูโดยการนำเอาความรู้ความสามารถพิเศษและประสบการณ์เข้ามาใช้ให้เป็นประโยชน์

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ผลงานบรรลุเป้าหมายสูงสุดของหน่วยงานที่กำหนดไว้

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2545 : 285-286) ได้ให้ความสำคัญ และความจำเป็นของการนิเทศภายใน ดังนี้

- 1) การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน
- 2) การนิเทศจะช่วยให้ครู อาจารย์ ได้รับการพัฒนาด้านวิชาการและการสอน
- 3) การนิเทศจะช่วยให้ครูสามารถจำแนก ความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบของครูอาจารย์ และช่วยให้การตัดสินใจปัญหาการจัดการเรียนการสอนได้
- 4) การนิเทศจะช่วยให้ครู อาจารย์มีความคิดสร้างสรรค์ เกิดแนวคิดใหม่ และนำการวิเคราะห์ วิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน
- 5) การนิเทศช่วยให้ครู อาจารย์ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- 6) การนิเทศช่วยให้ครู อาจารย์ เข้าใจปรัชญา นโยบาย วัตถุประสงค์เป้าหมายของโรงเรียน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
- 7) การนิเทศช่วยให้ครู อาจารย์ เกิดขวัญและกำลังใจ มีความรู้สึกปลอดภัย ความรัก และภูมิใจในวิชาชีพครู

2.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาจำเป็นจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบแน่ชัดว่าจะต้องทำอะไร มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นไว้ต่าง ๆ กัน พอสรุปได้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 8) ได้ให้ความมุ่งหมายของการนิเทศไว้ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
- 2) เพื่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
- 3) เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผล เพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
- 4) เพื่อพัฒนาหลักการสื่อสาร การเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานและเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นของโรงเรียนและครูอาจารย์
- 5) เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะครูอาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา ทำให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 8) ได้ให้จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

- 1) เป็นการช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงตนเองและกิจการการเรียนการสอน
- 2) สามารถพัฒนาพฤติกรรม บุคลิกภาพ การสอนของครูให้ดีขึ้น
- 3) สนับสนุน ความรู้ ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน
- 4) กำกับดูแล ควบคุม ติดตามผลการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติงานอย่าง

ต่อเนื่อง

- 5) ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

ขารี มณีสรี (2542 : 53) ได้ให้ จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า

1) เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนที่กำลังสอนและพยายามให้ครูเห็นและเข้าใจอย่างชัดเจน ว่าเด็กในวัยนั้นมีพฤติกรรม และความต้องการอย่างไร เพื่อที่จะดำเนินการเรียนการสอนและจัดแผนต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สอดคล้องความต้องการของนักเรียนให้มากที่สุด

2) ช่วยให้ผู้ครูได้ทราบถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนทราบจุดอ่อนในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร และช่วยให้สามารถวางแผนการสอนให้เหมาะสม เพื่อแก้ไขจุดอ่อนเหล่านั้น การเรียนการสอนก็จะได้รับผลอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

3) เพื่อช่วยให้ครูได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาโดยทั่วๆ ไป วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียนนั้น ๆ และชั้นนั้น ๆ ตลอดจนปรัชญาของโรงเรียนและช่วยให้ครูดำเนินการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น

- 4) เพื่อช่วยให้ครูมีลักษณะเป็นผู้นำ และเป็นนักประชาธิปไตย

5) เพื่อช่วยให้ครูใหญ่ได้สำรวจและค้นพบความสามารถพิเศษของครูแต่ละคนเพื่อมอบหมายให้เหมาะสมตามความสามารถ และความถนัด นอกจากนั้นยังได้สร้างเสริมให้มีความสามารถพิเศษนั้นได้พัฒนายิ่งขึ้นไปอีกด้วย

- 6) เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7) เพื่อสร้างเสริมขวัญกำลังใจของคณะครูให้อยู่ในสภาพสูง เพื่อที่จะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายปลายทางเดียวกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรัก และความภาคภูมิใจในอาชีพครูที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่

8) เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน เพื่อป้องกันครูจากการถูกตำหนิหรือกล่าวโทษที่ไม่เป็นธรรม

9) เพื่อประเมินผลการเรียนของเด็ก การสอนของครู และหาช่องทางที่จะให้ผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีที่สุดในที่จะทำได้

จันทราณี สงวนนาม (2544 : 153) ได้ให้จุดมุ่งหมายของการนิเทศ ดังนี้

1) เพื่อให้โรงเรียนมีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

- 2) เพื่อให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

3) เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน

4) เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาวิชาชีพ

5) เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนปฏิรูประบบบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมชื่นชมผลงาน

6) เพื่อให้เกิดการประสานงาน และความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมชน สังคมและวัฒนธรรม ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.4 หลักการและแนวคิดของการนิเทศ

หลักการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศ และผู้เกี่ยวข้องใน การนิเทศ ควรนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศ ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอหลักการนิเทศไว้ ดังนี้

อนึ่ง ส่องแสง (2540 : 6-10) ได้ให้หลักการนิเทศที่ดีไว้ดังนี้

1) การนิเทศการศึกษาที่ดี จะต้องสัมพันธ์กับการบริหาร การบริหาร มีบทบาทในการจัดการ ดำเนินการใช้อำนาจและการตัดสินใจ เพื่อบรรลุเป้าหมาย ส่วนการนิเทศ เป็นการนำบทบาททั้งด้านการเรียนการสอนหรือการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย คือ คุณภาพ นักเรียนโดยกระบวนการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของครู สื่อ อุปกรณ์ อุปกรณ์การเรียนการสอน การติดตามประเมินผล การกระตุ้นส่งเสริมจากผู้บริหารให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาอาชีพครู ให้ดีขึ้น

2) การนิเทศการศึกษาที่ดี ควรตั้งบนรากฐานของปรัชญา การนิเทศ ที่ดีจำเป็นต้องนำหลักทางปรัชญาหรือแนวทางการดำเนินชีวิตในสังคมมาใช้ เนื่องจากการนิเทศ ต้องอยู่ในขอบข่ายของค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดี ความพึงพอใจของสังคม ปัญหาและสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนวิธีการทางการประเมินผลเป็นข้อชี้แนะในการจัดการองค์กรและปฏิบัติงานทางการศึกษา

3) การนิเทศการศึกษาที่ดี ควรเป็นวิทยาศาสตร์ มีการนำหลักและ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ประกอบการนิเทศโดยมีการวางแผน การดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน อาศัยหลักการสังเกต การวิเคราะห์ และการวินิจฉัยความเชื่อถือ

4) การนิเทศการศึกษาที่ดี ควรเป็นเรื่องของความร่วมมือซึ่งทุกคนมีสิทธิ ในการร่วมมือ ในการเลือกอุปกรณ์ สิทธิในการตัดสินใจเคารพในตัวเองแต่ละคนและยอมรับในเรื่อง ของความแตกต่าง เปิดโอกาสอย่างเต็มที่ในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี เป็นการปรับปรุง สถานการณ์และกระบวนการดำเนินงาน

5) การนิเทศศึกษาที่ดี ควรเป็นการสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมให้ทุกคน แสดงออกอย่างเสรี โดยเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาให้คำแนะนำสร้างวิธีการใหม่ เพื่อการ ประดิษฐ์และผลิตสิ่งใหม่สิ่งดังกล่าวมีความจำเป็นสำหรับการพัฒนา

6) การนิเทศการศึกษาที่ดี ควรส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า หมายความว่า การนิเทศการศึกษาที่ดีเป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงามให้แก่บุคลากรได้ปรับปรุงการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความเหมาะสมของบรรยากาศทางกายภาพ ทางสังคม และทางจิตวิทยา

7) การนิเทศการศึกษาที่ดี ควรเป็นวิชาชีพการนิเทศการศึกษาถือเป็นฐาน บริการอย่างหนึ่งเหมือนกับวิชาชีพอย่างอื่นซึ่งต้องมีการประเมินผลตัวเองอยู่เสมอ ผลจากการประเมิน ควรนำมาใช้ส่งเสริมความคิดเกี่ยวกับความเจริญงอกงามมากกว่าจะเป็นแนวคิดในการจับผิด

กริโกรีโอ (ซุมศักดิ์ อินทร์. 2543 : 17-21 ; อ้างอิงมาจาก Gregorio. 1966 : 52-68) ได้ให้หลักการและแนวคิดที่สำคัญในการนิเทศภายใน ดังนี้

1) การนิเทศภายในโรงเรียนต้องเป็นประชาธิปไตย หมายถึง ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศภายในได้ประสานร่วมมือแสดงความคิดเห็น ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน ช่วยชี้แนะ ส่งเสริม และป้องกันความขัดแย้งภายใน

2) การนิเทศภายในต้องอาศัยพฤติกรรมหรือการร่วมมือประสานร่วมกัน หมายถึง การประสานความคิดโดยกระบวนการกลุ่ม ร่วมมือหาทางแก้ปัญหา ร่วมปรึกษาหารือร่วม วางแผนการเรียนการสอน

3) การนิเทศภายในโรงเรียนต้องเป็นวิทยาศาสตร์ หมายถึง การแก้ปัญหาโดย อาศัยเหตุผลความจริง การค้นคว้าวิจัย มีระบบข้อมูลที่ใช้อ้างอิงได้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง

4) การนิเทศภายในโรงเรียนต้องอาศัยปรัชญาการศึกษา หมายถึง การยึด แนวคิดทฤษฎีเป็นหลักในการดำเนินงาน เพราะปรัชญาการศึกษาย่อมบ่งบอกหรือกำหนดการกระทำ หน้าที่และจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนในโรงเรียน

5) การนิเทศภายในโรงเรียนต้องสร้างสรรค์ หมายถึง การส่งเสริมให้มีความคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ นำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความ เจริญก้าวหน้าทางการศึกษาและมีประสิทธิภาพในการแสดงออกทางสร้างสรรค์ และอำนวยความสะดวก เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

6) การนิเทศภายในโรงเรียน ต้องอาศัยหลักการประเมินผล หมายถึง มีการวัดประเมินผลในการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

7) การนิเทศภายในโรงเรียนต้องมีความก้าวหน้าและพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การดำเนินงานมีความเจริญก้าวหน้า ทันท่วงทีเหตุการณ์ในสภาพปัจจุบัน ผู้เรียนพัฒนาไป ตามวัยเต็มศักยภาพอย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า หลักการและแนวคิดของการนิเทศ คือ ความร่วมมือ ร่วมใจเพื่อ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐาน กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หลักประชาธิปไตย หลักมนุษยสัมพันธ์ การสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อกระตุ้นหรือแนะนำให้ครูพัฒนาตนเอง หรือพัฒนา อาชีพครู

2.5 บทบาทของผู้นิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 14-15) ได้ให้บทบาท หน้าที่ของผู้นิเทศภายใน ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายของการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2) ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน หลักสูตรการ สอนและเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ของครู
- 3) กระตุ้นให้ครูเกิดความตื่นตัวทางวิชาการอยู่เสมอด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 4) ร่วมกับคณะครูดำเนินงานตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการนิเทศ
- 5) สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 6) ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายใน

2.6 กระบวนการนิเทศ

การนิเทศภายใน เป็นกิจกรรมสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดการพัฒนาตนเองในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยกระบวนการนิเทศภายใน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 54) ได้ให้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน 5 ขั้นตอน คือ

- ขั้นที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
- ขั้นที่ 2 วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา
- ขั้นที่ 3 การหาแนวทางเลือกในการพัฒนา
- ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติ
- ขั้นที่ 5 การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

อมรชัย ต้นติเมธ (2537 : 252) ได้ให้ขั้นตอนของกระบวนการนิเทศแบบคลินิก ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การประชุมปรึกษาหารือ
- ขั้นที่ 2 การสังเกตการสอน
- ขั้นที่ 3 การนำข้อมูลมาวิเคราะห์
- ขั้นที่ 4 การประชุมการนิเทศ
- ขั้นที่ 5 การพัฒนาการสอน

2.7 ขั้นตอนของการนิเทศ

สุรศักดิ์ ปาแส (2543 : 23-28) ได้ให้ขั้นตอนของการนิเทศภายในว่า การนิเทศภายในเป็นรูปแบบการทำงานเป็นคณะหรือ Teamwork ซึ่งการดำเนินงานจะมีขั้นตอนโดยสรุป ดังนี้

1) ขั้นเตรียมการ

- 1.1) ผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงานนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.2) ร่วมศึกษา วิเคราะห์รายละเอียดต่างๆ ที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้
- 1.3) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนร่วม (Stakeholders) เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานร่วมกัน

- 1.4) จัดเตรียมความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือสำหรับการนิเทศ
- 1.5) สร้างความรู้ความเข้าใจ ให้ครูอาจารย์ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2) ขั้นตอนการนิเทศภายใน อาจกำหนดได้ใน 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

- 2.1) การนิเทศภายในเป็นกลุ่ม สามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี เช่น
  - 2.1.1) การประชุมชี้แจงให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวของการปฏิรูป

การศึกษา

- 2.1.2) การประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ
- 2.1.3) การจัดอบรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ให้ก้าวหน้า

- 2.1.4) การร่วมสัมมนาลักษณะสมาคมเครือข่ายวิชาชีพ
 2.1.5) การเยี่ยมสถานศึกษา / ครูต้นแบบแห่งอื่น ๆ
 2.2) การนิเทศเป็นรายบุคคล สามารถทำได้หลายวิธี เช่น
 2.2.1) การตรวจบันทึกการสอน เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนทำการสอนทุกครั้ง

- 2.2.2) การเยี่ยมชั้นเรียน สร้างขวัญกำลังใจ แก่ผู้สอนในโรงเรียน
 2.2.3) การสังเกตการสอน
 2.2.4) การให้คำปรึกษา

3) ขั้นการประเมินผล / สรุปผล

เป็นการประเมินและสรุปผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน จากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ตามกรอบปฏิบัติการเรียนรู้ที่ครูอาจารย์นำไปจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลอาจทำได้หลายวิธี เช่น การประเมินโครงการ การวิเคราะห์วิจัย เป็นต้น เพื่อนำผลสรุปที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนางาน การนิเทศภายในโรงเรียนในโอกาสต่อไป

2.8 ประโยชน์ของการนิเทศ

จันทราณี สงวนนาม (2544 : 154) ได้ให้ประโยชน์ของการนิเทศภายใน โดยสรุป ดังนี้

- 1) ทำให้ครูสามารถสอนได้ตรงตามเป้าหมาย เพราะผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นิเทศ จะช่วยเหลือครูในการตรวจสอบ และเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา มิให้การแก้ปัญหาและอุปสรรคการสอนเกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น
- 2) ผู้บริหารที่เป็นผู้นำทางวิชาการ และทำหน้าที่นิเทศภายใน จะทำให้ความเคลื่อนไหวทางวิชาการของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่องตลอดเวลา
- 3) ทำให้บุคลากรในโรงเรียนมองเห็นความสำคัญของงานวิชาการและปฏิบัติงานโดยเน้นคุณภาพของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำคัญในการบริหารโรงเรียน
- 4) การนิเทศภายในจะช่วยให้โรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น อันมีผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานหรือการดูงานนอกสถานที่ (Field trip) เป็นวิธีการฝึกอบรมอีกวิธีหนึ่ง ที่ได้รับความสนใจจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นอย่างมาก และเป็นที่ยินยอมใช้กันอย่างกว้างขวาง ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญโดยสรุป ดังนี้

เกรียง เอี่ยมสกุล (2537 : 67) ได้ให้ความหมายของการศึกษาดูงาน หมายถึง การพาครูอาจารย์ของสถานศึกษาไปทัศนศึกษาดูงานหรือองค์การต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานดีเด่น ด้านการเรียนการสอนหรือด้านอื่นๆ เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ แนวคิดที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเอง นอกจากนั้นการไปศึกษาดูงานยังช่วยให้บุคคลเกิดความสัมพันธ มีความรู้สึที่ดีต่อกันและกัน เป็นการสร้างขวัญกำลังใจและลดปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษาอีกด้วย โดยสถานศึกษาจะต้องประเมินผลว่า การไปศึกษาดูงานนั้น สามารถเพิ่มประสบการณ์ตรงให้แก่ ครู - อาจารย์ ได้มากน้อยเพียงใด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2542 : 102-111) ได้ให้ความหมายของการศึกษา การศึกษาดูงานว่าเป็นการเยี่ยมชมดูงาน และวิธีไปตรวจราชการว่า เกิดประโยชน์ต่อบุคลากร ได้รู้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเองว่า สถานที่ที่ไปเยี่ยมชมดูงานนั้นทำอะไรที่ไหน และในภาวะอย่างไร ซึ่งข้อดีในการเยี่ยมชมดูงานนี้จะทำให้ประสบการณ์ที่แท้จริง นำมาเริ่มต้นเป็นการขยายแนวความคิด และความเข้าใจตลอดทั้งเพิ่มพูนความสนใจ และสร้างความกระตือรือร้นให้แก่บุคลากร แต่มีข้อจำกัด กล่าวคือ การไปเยี่ยมชมดูงานจะใช้เวลาเตรียมนาน และความอดสาหะในการศึกษาหรือการเยี่ยมชม นอกจากนี้การให้บุคลากรศึกษาดูงานจะต้องเสียเวลาในการทำงานตามปกติ และการไปศึกษาดูงานนั้นเป็นการยากที่จะจำกัดเวลาในการปฏิบัติได้

กรมสามัญศึกษา (2543 : 24) ได้ให้ความหมายของการศึกษาดูงานเป็นวิธีการนิเทศ วิธีหนึ่งการไปศึกษาดูงานไม่จำกัดอยู่เฉพาะการไปดูการสอน แต่หมายรวมถึงกิจกรรมอื่นใดที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของครู ข้อพึงระวังในการพาคณะครูไปศึกษาดูงาน คือ

- 1) ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
- 2) มีการมอบหมายหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติและผู้รับผิดชอบ
- 3) รายงานผลการไปศึกษาดูงานต่อที่ประชุมครูทุกครั้ง ผู้ที่ได้รับมอบหมายผลการไปศึกษาดูงาน

การไปศึกษาดูงาน

วิจิตร อวาทกุล (2540 : 517) ได้ให้ลักษณะของการศึกษาเป็นการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษาไปยังสถานที่อื่น นอกเหนือจากการสอนในสถานที่ฝึกอบรมตามปกติ เพื่อให้เห็นความจริง สถานการณ์การปฏิบัติงานจริงในเรื่องของการฝึกอบรม ควรบอกหรือตั้งข้อสังเกต เป็นการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศและสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มอีกด้วย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2542 : 517) ได้ให้ลักษณะสำคัญของการทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ ดังนี้

- 1) เป็นการพาผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปยังสถานที่ปฏิบัติงานจริง เป็นการฝึกอบรมโดยการพาผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปยังสถานที่ปฏิบัติงานจริงที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รู้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเองว่าเรื่องนั้น ๆ ปฏิบัติอย่างไร มีขั้นตอนหรือ อย่างไรบ้าง

- 2) อาจมีการบรรยายสรุปหรือวิทยากรพิเศษซึ่งเป็นผู้อธิบายประกอบการดูงาน โดยฝึกอบรมหรือวิทยากรพิเศษซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน ณ สถานที่ที่ดูงานควบคู่กันไปด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ให้ถึงข้อดีของการวิธีการดูงานนอกสถานที่ดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2542 : 517 - 518)

- 1) ช่วยสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างแท้จริง เพราะผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละคนสามารถประสบพบเห็นได้ด้วยตนเองและโดยตรง นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการ ที่ช่วยสร้างความประทับใจให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วย เพราะให้ทั้งความรู้และความตื่นเต้น ควบคู่กันไปด้วย

- 2) ช่วยขยายความรู้ ความเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีแต่ความรู้ภาคทฤษฎี และยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน

3) ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีทำให้เกิดความกระตือรือร้น เป็นวิธีช่วยเปลี่ยนบรรยากาศจากการฝึกอบรมในห้องฝึกอบรม โดยมีการเดินทางไปยังสถานที่อื่นที่แปลกใหม่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงเกิดความกระตือรือร้น และความสนใจใคร่เรียนรู้มากกว่าเดิม

และได้ให้ข้อบกพร่องของการศึกษาดูงานนอกสถานที่ มีดังต่อไปนี้
(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา. 2542 : 518)

1) ต้องมีการเตรียมการต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ทั้งในด้านยานพาหนะ สถานที่ที่จะไปดูงาน และตัวบุคคลที่จะมาต้อนรับ

2) ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการดำเนินการมาก ถ้ายังสถานที่ที่จะศึกษาดูงานอยู่ห่างไกลด้วยแล้ว นอกจากจะเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการเดินทางมากแล้ว ยังอาจทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเหน็ดเหนื่อยก็ได้

3) เป็นการยากที่จะจำกัดขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานของสถานที่ที่จะไปศึกษาดูงานได้ เพราะการปฏิบัติงานอาจไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ที่จะศึกษาดูงานนั้น อาจไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม จึงอาจปฏิบัติงานบางอย่างที่ผิดแผกแตกต่าง ๆ ไปจากปกติวิสัย ซึ่งอาจทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเข้าใจผิดได้

ดังนั้น การพาคณะครูไปศึกษาดูงานแต่ละครั้ง จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะในเรื่องจุดประสงค์ และกิจกรรมที่จะไปศึกษาดูงานให้ลึกซึ้งหลายแง่มุมตามความสนใจและสภาพปัญหา การประสานงานกับหน่วยงานที่จะไปศึกษาดูงานล่วงหน้าพร้อมทั้งแจ้งจุดประสงค์และกิจกรรมที่ต้องศึกษาดูงานให้ชัดเจน จะช่วยให้การศึกษาดูงานบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ยิ่งขึ้น และถ้าเป็นไปได้ควรมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบไปประสานงานด้วยตนเองก่อนการเดินทาง

เครื่องมือที่ใช้ประกอบการไปศึกษาดูงาน ควรจะสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่จะศึกษาดูงานในแต่ละครั้งเป็นการเฉพาะ เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ควรจัดทำเครื่องมือเป็น 2 ลักษณะ คือ เครื่องมือสำหรับผู้ไปศึกษาดูงาน และเครื่องมือสำหรับผู้บริหารหรือผู้นิเทศ เครื่องมือสำหรับฝ่ายบริหารหรือผู้นิเทศ ควรมีลักษณะเก็บข้อมูลความถี่ หรือร้อยละของประสบการณ์ตรงที่ครูไปศึกษาดูงาน โดยกรอกว่าได้รับความรู้เพิ่มขึ้นหรือคงเดิม ส่วนสำคัญที่ฝ่ายบริหารโรงเรียนจะใช้เป็นข้อมูลประกอบการนิเทศ คือ ข้อมูลส่วนที่ 2 ของแบบดูงานของผู้ไปศึกษา ทั้งนี้เพื่อติดตามผลการศึกษาดูงานให้ต่อเนื่อง และเพื่อเสนอแนะการพัฒนางานของครูแต่ละคนให้บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น เครื่องมือสำหรับฝ่ายบริหารหรือผู้นิเทศโรงเรียนสามารถคิดแบบขึ้นเองได้

สรุปได้ว่า การศึกษาดูงาน เป็นการเยี่ยมเยียน และดูงานที่อื่นเป็นการพาบุคลากรในหน่วยงานไปดูกิจกรรม หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของตนเอง ซึ่งจะทำให้บุคลากรเกิดความรู้ ความคิด และเห็นแนวทางในการปฏิบัติ ในวงกว้าง ซึ่งจะทำให้เกิดทัศนคติในการปฏิบัติงานมากกว่าการแนะนำโดยคนอื่น ๆ เพราะเกิด การเรียนรู้ด้วยตนเอง จากสภาพการณ์ในองค์กรหรือภารกิจที่คล้ายคลึงกันอันจะสามารถนำมาประยุกต์กับงานในหน้าที่ของตน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อองค์กรโดยภาพรวมอย่างแท้จริง

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

1. ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

คำว่า “Action Research” เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์และจุดมุ่งหมายเป็นเกณฑ์ ในการจำแนกประเภทของการวิจัย การวิจัยปฏิบัติการจะถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ซึ่งได้มีการบัญญัติหรือกล่าวถึงในตำราภาษาไทยหลายคำ เช่น “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ” “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ” “การวิจัยดำเนินการ” หรือ “การวิจัยในชั้นเรียน” ซึ่งน่าจะทำความเข้าใจความหมายและมโนทัศน์ของคำนี้ให้ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ได้มีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการไว้ ซึ่งจะยกตัวอย่างความหมาย ดังนี้

คงศักดิ์ ธาตุทอง (2540 : 15) ได้ให้ความหมายคล้ายกันว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยอย่างมีระบบเกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสะท้อนผลของข้อมูลที่ได้อย่างพินิจ พิเคราะห์ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่พอใจของผู้วิจัย ซึ่งก็คือการใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อนการปฏิบัติ ดำเนินการต่อเนื่องไปจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเข้าสู่วงจรใหม่ จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ปัญหาได้จริง เพื่อพัฒนาสภาพการของสิ่งที่ได้ศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

สุนีย์ เหมาะะประสิทธิ์ (2540 : 133) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบการวิจัยที่สะท้อนถึงตน หรือการตรวจสอบตนเองเพื่อให้ผู้ร่วมทำวิจัยได้ปรับปรุงการปฏิบัติงานประการหนึ่งและตัดสินใจเลือกสภาพการที่เหมาะสม เพื่อดำเนินการทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

โกวิพัฒน์ เทศบุตร (2545 : 1) ได้ให้ความหมาย การวิจัยปฏิบัติการเป็นรูปแบบของวิธีการศึกษาค้นคว้า แบบสะท้อนตนเองเป็นหมู่คณะของกลุ่มการปฏิบัติงานในสถานการณ์ทางสังคม เพื่อต้องการที่จะพัฒนาลักษณะที่ขอธรรมแลความชอบด้วยเหตุผลของวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานนั้น ๆ ให้สอดคล้องกับภาระทางสังคมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 5) ได้ให้ความหมาย ได้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่า หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และให้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน

สุภางค์ จันทวนิช (2544 : 68) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เห็นว่าดี เหมาะสม ตามความรู้ความเข้าใจของผู้วิจัย มาดำเนินการปฏิบัติเพื่อทดลองว่าใช้ได้หรือไม่ ประเมินดูความเหมาะสมในความเป็นจริง ความคุมแนวทางปฏิบัติการ แล้วนำผลมาปรับปรุงปฏิบัติการเพื่อนำไปทดลองใหม่ จนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ นำไปใช้และเผยแพร่ได้

สุวิษา เสี่ยมแหลม (2548 : 45) ได้ให้ความหมาย การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในการปฏิบัติงาน ซึ่งถ้ากล่าวในบริบทของโรงเรียน ก็คือ การวิจัยที่เกิดขึ้นใน

โรงเรียนและชั้นเรียน โดยที่ครูพยายามปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง จากการส่งสะท้อนตนเอง การหาข้อสรุปเพื่อแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ความสามารถหรือควบคุมสถานการณ์ที่เป็นอยู่ด้วยตนเอง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการวิจัยปฏิบัติการ คือ การวิจัยประเภทหนึ่งที่เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าโดยกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเดียวกัน เพื่อปรับปรุง พัฒนางาน และแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานที่ประสบอยู่ เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานนั้นๆ ให้สอดคล้องกับภาระทางสังคมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

2. ความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.1 การสะท้อนผลกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตนเอง และผลที่เกิดขึ้น

2.2 การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เพื่อร่วมงานที่มีส่วนในการวิพากษ์ วิเคราะห์การปฏิบัติงาน และผลที่ได้รับ

2.3 กระบวนการที่มีการดำเนินงานเป็นวงจรต่อเนื่อง และทำเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน

2.4 ผลที่ได้รับจากการวิจัยนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงปฏิบัติงาน

3. เป้าหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

เป้าหมายทั่วไปของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ เพื่อแก้ปัญหา และเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานแบบมีอาชีพ ซึ่งในส่วนของกระบวนการปรับปรุงการปฏิบัติงานนั้น ประวิต เอรารวรรณ์ (2544 : 22) กล่าวว่า มี 3 ประเด็นสำคัญ คือ

3.1 การปรับปรุงการปฏิบัติงาน

3.2 การปรับปรุงความเข้าใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติ

3.3 การปรับปรุงสภาพการณ์แวดล้อมของผู้ปฏิบัติงาน

การปรับปรุงการปฏิบัติงาน เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นในตัวผู้ปฏิบัติที่ต้องการพัฒนาการปฏิบัติงานที่ผู้ปฏิบัติกำลังทำอยู่ให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เช่น การหาวิธีการสอนที่สามารถสร้างความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ได้ดี การพัฒนาวิธีการประชุมโรงเรียน ให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น สำหรับเป้าหมายโดยทั่วไปนั้นหากนำมาวิเคราะห์การจัดการศึกษาระดับโรงเรียนและระดับชั้นแล้ว จำแนกออกเป็นเป้าหมายย่อยได้ 5 ประการ คือ

1) เป็นแนวทางระบุ หรือจำแนกปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน เพื่อนำไปใช้แก้ไขปรับปรุงสภาพการณ์ปฏิบัติงานในโรงเรียน หรือชั้นเรียน

2) เป็นแนวทางให้ครูพัฒนาตนเอง และส่งเสริมให้ครูมีโอกาสรับรู้ และพัฒนาทักษะวิธีการใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่ออาชีพ และเป็นการเพิ่มพูนความสามารถในการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงาน และตระหนักในบทบาทหน้าที่ตนเองมากขึ้น

3). เป็นช่องทางสำหรับการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน

4) เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจกันระหว่างครูผู้ปฏิบัติงาน และนักวิจัยรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่จุดอ่อนของการวิจัยการศึกษาทั่วไป

5) เป็นแนวทางในการแสวงหาทางเลือก และวิธีการที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนหรือชั้นเรียน

4. ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

4.1 การวิจัยแบบมีส่วนร่วม และมีการร่วมมือกัน (Participation and Collaboration) ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีส่วนสำคัญและมีบทบาทเท่าเทียมกันในทุกกระบวนการของการวิจัย ทั้งการเสนอความคิดเชิงทฤษฎี และการปฏิบัติ ตลอดจนการวางแผนนโยบายการวิจัย

4.2 เน้นการปฏิบัติการ (Action Orientation) การวิจัยชนิดนี้ใช้การปฏิบัติเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและศึกษาผลของการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนา

4.3 ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Function) การวิเคราะห์การปฏิบัติกรอย่างลึกซึ้งจากสิ่งที่สังเกตได้จะนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผล เพื่อการปรับแผนการปฏิบัติการ

4.4 ในวงจรการปฏิบัติการ (Action Research Spiral) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart คือการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนการปฏิบัติการ (Reflecting) ตลอดจนการปรับปรุงผล เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจร (Re-Planning) ต่อไปจนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่พอใจและได้ข้อเสนอเชิงทฤษฎีเพื่อเผยแพร่ต่อไป ดังรูปแบบดังต่อไปนี้

หากพิจารณา สภาพปัญหาในปัจจุบันนี้ การวิจัยจำเป็นต้องมีการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการวิจัยด้วย จึงมีการกำหนดแบบการวิจัยอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การวิจัยแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชน สมาชิกในชุมชน หรือในหมู่บ้าน ท้องถิ่น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันตลอดจนการประเมินปัญหา ความต้องการของชุมชน ร่วมกับการวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันว่าชุมชนมีปัญหาหรือข้อบกพร่องอะไรบ้าง เรื่องใดบ้างที่เราจะช่วยเหลือกันได้ ระบุปัญหา ต่อจากนั้นมีการศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหา มีการสำรวจทรัพยากรในชุมชน ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทั้งภายใน ภายนอกของชุมชน มีการวางแผนในการแก้ปัญหา การติดตามผล และสุดท้าย คือ การประเมินผล (กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 157)

5. กระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือการวิจัยแบบทุกฝ่ายเข้าไปมีส่วนร่วม และร่วมมือกันเป็นหมู่คณะซึ่งตามปกติ จะเกิดจากกลุ่มที่มีความคิดเห็นร่วมกัน บุคคลจะอธิบายส่วนที่ตนสนใจเกี่ยวกับการสืบสวน สืบหาสิ่งที่คนอื่นคิด และหาหนทางแก้ไขที่เป็นไปได้ ในการอธิบายจะช่วยในการตัดสินใจว่าความเป็นไปได้ที่กลุ่มจะดำเนินการในรูปโครงการของกลุ่ม ต่อไปนั้นจะมีอะไรบ้าง กลุ่มจะต้องกำหนดแนวคิด ความสนใจรวมกันของการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกัน โดยกำหนดขอบเขตของการดำเนินการที่กลุ่มต้องการจะปฏิบัติเพื่อปรับปรุงวิธีการ โดยสมาชิกของกลุ่มจะต้องวางแผนการทำงานร่วมกันลงมือปฏิบัติและสังเกตเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม และสะท้อนผลการทำงานร่วมกันแล้วจึงวางแผนใหม่โดยมีวิจารณ์ญาณ โดยอาศัยความเข้าใจและเหตุการณ์ในอดีตเป็นแนวทาง (Kemmiss and McTaggart. 1991 : 170) ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่หมุนรอบตัวเป็นขั้น ๆ แบบเกลียวสว่าน ซึ่งประกอบด้วยวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) การสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) อย่างรอบครอบของระบบนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป วงจรวิจัยปฏิบัติการนี้เรียกย่อ ๆ ว่า วงจร PAOR (สุวิมล ว่องวาณิช. 2544 : 13)

6. ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537 : 11 – 15) ได้นำแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart ได้อธิบายขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ ว่ามีลักษณะเป็นแบบ การหมุนรอบตัวเป็นเกลียวสว่าน (Spiral) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนผลการ (Reflection) โดยกลุ่มหรือ คณะผู้ดำเนินการ จะกำหนดขอบเขตของปัญหากลุ่มที่สำคัญ จากนั้นกลุ่มจะร่วมกันจัดแนวทางการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจว่าจะเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในจุดใด ต้องทำการสำรวจ สภาพการณ์เบื้องต้น และร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการแก้ไขหรือปรับสภาพงานของตน ในการแบ่งแผนดำเนินการทั่วไปเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ที่สามารถจะดำเนินการสัมฤทธิ์ผลลงได้นั้น แผนการดำเนินงานจะต้องปรับปรุง โดยอาศัยข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติอย่างเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ การดำเนินงานขั้นที่สองจะต้องกำหนดขึ้นโดยอาศัยข้อมูลในขั้นแรกพร้อมกับแผนหลักในการดำเนินงานที่เหมาะสม วงจรการดำเนินงานก็จะดำเนินไปเรื่อย ๆ ในลักษณะของการหมุนเป็นเกลียวเจาะลึกลงไป ทุกที คล้ายเกลียวสว่าน (Spiral) ซึ่งการดำเนินการ ต้องทำอย่างน้อย 2 รอบ ในการปฏิบัติการ กลุ่มและสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1) การวางแผน (Planning) คือ การวางโครงสร้างกิจกรรมหรือการปฏิบัติ และ ตามคำจำกัดความ แผน คือ แนวทางปฏิบัติซึ่งต้องมองไปในอนาคตข้างหน้า โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่า เหตุการณ์ทางสังคมไม่สามารถกำหนดไว้ล่วงหน้าได้ ต้องมีความเสี่ยงเกี่ยวกับความไม่แน่นอน การกำหนดแผนทั่วไปจึงมีความยืดหยุ่นพอสมควร เพื่อให้สามารถปรับเข้ากับ ความเปลี่ยนแปลง เนื่องมาจากสามารถปฏิบัติได้ดีกว่ากิจกรรมอื่น ๆ สามารถลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ช่วยให้เกิดพลังในการปฏิบัติที่เหมาะสมกว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่า

2) การปฏิบัติการ (Action) เป็นการดำเนินการที่เกิดจากแผน เป็นการปฏิบัติงาน จากแนวคิดให้เป็นการกระทำ และใช้การปฏิบัตินี้เป็นฐานของการพัฒนาการกระทำในขั้นต่อไป แผนที่วางไว้สำหรับการปฏิบัติจะต้องสามารถแก้ไข โดยการกำหนดให้มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง การให้ข้อมูลจากกิจกรรมก่อนหน้านี้จะต้องต่อเนื่องและนำไปใช้ในกิจกรรมต่อไป การนำแนวทางการปฏิบัติไปใช้ตามแผนนั้น ต้องเน้นการปรับปรุง การต่อรองและการประนีประนอม เมื่อเกิดความเห็นของทุกฝ่ายไม่ตรงกัน การดำเนินการในทางสายกลางจะช่วยได้มากในกรณีที่มีความขัดแย้ง

3) การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการทำหน้าที่เก็บบันทึกข้อมูล (Collecting Data) เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน การสังเกตช่วยมองไปข้างหน้า โดยเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการสะท้อนเหตุการณ์ปัจจุบัน ในลักษณะของเหตุการณ์ในลักษณะของเหตุการณ์ในอนาคตอันใกล้ ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องต่อกัน ข้อมูลการสังเกตจะต้องเปิดกว้าง มองหลายแง่ หลายมุมในทุก ๆ ด้าน ผู้สังเกตจะต้องมีความไวในการจัดภาพของเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น จะต้องมีความยืดหยุ่นที่จะจัดเก็บข้อมูล ในลักษณะที่ไม่คาดคิดมาก่อน และนักวิจัยจะต้องรายงานผลการสังเกตอย่างครบถ้วน

4) การสะท้อนผลการ (Reflection) คือการแสดงออกที่สังเกตได้ ซึ่งจะสะท้อนออกมาในรูปของกระบวนการ ปัญหา และแนวทางการกระทำ การสะท้อนจะเป็นลักษณะของความ เป็นไปได้ของสถานการณ์ทางสังคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการกระทำที่ปฏิบัติลงได้ การสะท้อนภาพ

จะพิจารณาโดยการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นวิธีที่จะให้ภาพสะท้อนของกลุ่มที่จะนำไปสู่การปรับสถานการณ์ทางสังคม และการปรับปรุงโครงการ การสะท้อนภาพจะเป็นการประเมินอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยจะต้องตัดสินใจจากประสบการณ์ของตนว่า ผลที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ต้องประสงค์หรือไม่ และให้ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติในโอกาสต่อไป นอกจากนั้นการสะท้อนภาพยังหมายถึงการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นก่อนที่จะดำเนินการจริงอีกด้วย การสะท้อนข้อมูลนี้จะช่วยในการวางแผนการดำเนินการในขั้นต่อไป ที่จะเป็นไปได้สำหรับกลุ่มและสำหรับแต่ละบุคคลในโครงการ

จากการศึกษาการวิจัยปฏิบัติการ พอสรุปได้ว่า หลักการที่สำคัญของการวิจัยปฏิบัติการที่ต้องตระหนักอยู่เสมอ คือ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญต่อกระบวนการดำเนินการวิจัย ซึ่งมีวงจรของกระบวนการวิจัยประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตและการสะท้อนผลการปฏิบัติ จนกว่าจะได้ผลการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้ในการบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติ ต้องดำเนินการในส่วนที่สำคัญ ๆ ดังนี้

- 1) บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมและการปฏิบัติ
- 2) บันทึกผลการเปลี่ยนแปลงในการใช้ภาษาและการสื่อสารในหน่วยงานระหว่างบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข
- 3) บันทึกผลการเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพทางสังคมและการจัดระบบองค์กรที่ลดอุปสรรคต่อการปฏิบัติ
- 4) บันทึกผลการพัฒนาเป็นข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัย

เมื่อได้ผลบันทึกดังกล่าวข้างต้นแล้วจะต้องนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยปฏิบัติการ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญเชิงอธิบายความ ซึ่งจะนำไปสู่ผลการสรุปเป็นผลงานวิจัย และแสดงให้เห็นแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องราวของสิ่งที่ศึกษานั้นๆ จะเห็นได้ว่าแนวทาง และหลักการของการวิจัยปฏิบัติการ เมื่อนำมาใช้ในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหการปฏิบัติงานของหน่วยงาน โดยผู้ที่ปฏิบัติงานเป็นผู้เรียนรู้และวิเคราะห์วิจารณ์จากผลการปฏิบัติที่ได้จากการบันทึกการสังเกต การเก็บรวบรวมข้อมูลในการปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้ได้รูปแบบการแก้ปัญหาหรือพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพของแต่ละหน่วยงานได้ เพราะเป็นการเรียนรู้และได้แนวทางการแก้ปัญหาจากการปฏิบัติงานจริงทุกขั้นตอนโดยผู้ปฏิบัติงานเอง

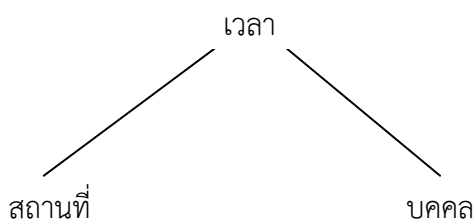
การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เทคนิคใด ก่อนที่จะมีการนำเทคนิคนั้นๆ มาใช้ จำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้ผู้วิจัยเกิดความมั่นใจว่าข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมานั้นมีความถูกต้องก่อน ทั้งนี้เพราะการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเน้นการใช้ข้อวิสัย (Subjectivity) ไม่เหมือนกับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณที่เน้นการใช้วัตถุวิสัย (Objectivity)

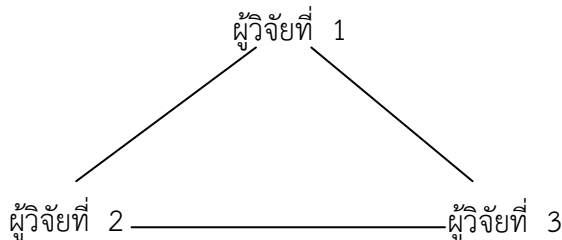
เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangular Method) มีรายละเอียดดังนี้
(กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2536 : 41-42)

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการตรวจสอบแหล่งข้อมูลในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล ซึ่งหมายความว่า ถ้าเวลาต่างกัน ต่างสถานที่ แล้วปรากฏการณ์จะยังเหมือนเดิมหรือ ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ ถ้าบุคคลที่ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ผู้วิจัยยังจะได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล

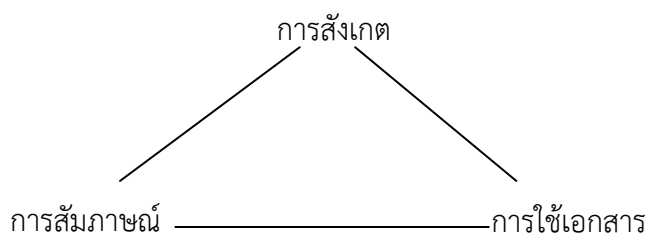
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย คือการให้ผู้วิจัยคนอื่น ๆ ได้เก็บข้อมูลและดูว่า ผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลแตกต่างกันหรือไม่ในการสังเกตปรากฏการณ์เดียวกัน เช่น การให้มีคน สังเกตการณ์ มากกว่า 1 คน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในข้อมูลที่ได้มา ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย

3. การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บข้อมูล คือ การใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน ในคราวเดียวกัน แล้วมาพิจารณาข้อมูลที่ได้มา การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และเอกสาร ซึ่งถ้าข้อมูลทั้ง 3 แหล่ง ไม่มีความแตกต่างกันสามารถสรุปข้อมูลที่ได้มามีความน่าเชื่อถือ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บข้อมูล

บริบทของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง

1. ข้อมูลประวัติโรงเรียน

โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง สังกัดเทศบาลตำบลโนนแดง ตั้งอยู่เลขที่ 51 หมู่ 12 ตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา 30360 ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551 โดยนายธีรพงษ์ จินตนามณีรัตน์ นายกเทศมนตรีตำบลโนนแดงตามความเห็นชอบของสภาเทศบาลตำบลโนนแดง ซึ่งในปีการศึกษา 2551 ได้ใช้อาคารเรียนของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโนนแดง ในการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และในปีการศึกษา 2552 ได้ย้ายเข้าไปใช้อาคารและพื้นที่ของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดงของตนเอง บนเนื้อที่ 40 ไร่

3 งาน 56 ตารางวา

2. ข้อมูลจำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา 2554 โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง จัดการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 มีจำนวนห้องเรียน 8 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน ทั้งหมด 193 คน จำนวนนักเรียนชาย 106 คน จำนวนนักเรียนหญิง 87 คน

3. ข้อมูลจำนวนครู โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดงมีผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน พนักงานครูเทศบาล จำนวน 1 คน พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 7 คน และคณาจารย์ทั่วไป จำนวน 1 คน รวม 10 คน

4. วิสัยทัศน์

สร้างคนดี มีปัญญา พัฒนาชุมชน ก้าวไกลในสากล ดำรงตนอย่างพอเพียง

5. พันธกิจ

- 5.1 พัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
- 5.2 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ
- 5.3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา
- 5.4 พัฒนาระบบบริหารจัดการสถานศึกษา
- 5.5 พัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา

6. เป้าประสงค์

โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดงจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทุกระดับให้บรรลุ

ตามจุดหมายของหลักสูตรในการที่จะให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม มุ่งเน้นการให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้และปฏิบัติได้ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ศิลปะ พละนาฏย นันทนาการ โภชนาการ ค่านิยม การเป็นพลเมืองดี การประหยัด การนิยมไทย การมีวินัย ความสะอาด มีความรู้ความสามารถ และเข้าใจในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาชีวิตประจำวันของตนเองได้ ปลอดภัยจากสิ่งเสพติด ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

7. สภาพปัญหา จากรายงานการประชุมประจำเดือนของโรงเรียนและการพูดคุยสนทนา แลกเปลี่ยนประสบการณ์ พบปัญหาด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เกิดขึ้น คือ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ ไม่มีความเป็นปัจจุบันและขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นไปตามโครงสร้างของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผน การประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก สืบเนื่องจาก บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขาดความตระหนักในความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ มีภาระด้านการจัดการเรียนการสอนมาก ขาดการนิเทศจากผู้บริหาร เนื่องจากไม่มีผู้บริหารประจำการ ยังไม่ได้รับการประเมินจากองค์กรภายนอก เนื่องจากโรงเรียนไม่มีความพร้อมที่จะรายงานขอรับการประเมิน จึงนับว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเร่งด่วนที่จะต้องได้รับการแก้ไข เพื่อให้การดำเนินงานประกันของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดงเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 จึงจำเป็นต้องพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าว กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้ประชุมปรึกษาหารือ หาแนวทางและวิธีการ ตลอดจนมาตรการในการที่จะพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ประชุมจึงมีมติเห็นชอบให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามโครงสร้างของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ 6 ขั้นตอน คือ ด้านการศึกษาและการเตรียมการ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพงาน และการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ซึ่งหากได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้อย่างแท้จริงจะทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพร้อมรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

จำลอง บุญหล้า (2550 : 124 – 125) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนชุมชนโป่งวังม่วง พบว่า งานตามโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากครู หนึ่งคนมีภาระงานมากเกินไป การบริหารงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงานขาดการสรุป ไม่เน้นการนำผลมาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย โรงเรียนขาดฐานข้อมูล ที่สำคัญสำหรับการพัฒนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังไม่แสดงบทบาท ในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง สื่อ อุปกรณ์สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ยังไม่เพียงพอ การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายยังไม่ประสบผลสำเร็จ การนิเทศกำกับติดตาม ประเมินผลของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบ และยังไม่เกิดผลในเชิงพัฒนาอย่างแท้จริง ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก และวิชาที่ตนเองถนัด การอบรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มีน้อย ครูบางคนปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มศักยภาพ ครูขาดการนำหลักสูตรมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูส่วนใหญ่เน้นการสอนบรรยายตามหนังสือเป็นหลัก เทคนิคการสอนไม่หลากหลาย ครูขาดทักษะในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม ขาดการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ขาดการสร้างเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงอย่างหลากหลายและประเมิน เพื่อการตัดสินใจ ผล การเรียนมากกว่าประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนพบน้อย ผู้เรียนบางส่วนยังขาดคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์ ขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย วิจารณ์และคิดสร้างสรรค์ ขาดทักษะ การสื่อสารสรุปความผ่านการเขียนและการพูด ผลสัมฤทธิ์ บางวิชามีระดับคุณภาพต่ำ ขาดทักษะ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนยังไม่ใช้แหล่งเรียนรู้ ในชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอน

ปราโมทย์ เอื้ออารี (2550 : 61-62) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพ การศึกษาไปใช้ ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาและปรับปรุง คุณภาพการศึกษาและผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูที่สอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 และ ระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อแยกพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประไพพรรณ ยศกลาง (2551 : 76 – 78) ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสัง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสัง โดยใช้กรอบมาตรฐานการบริหารงานของมาตรฐานการศึกษา

ขั้นพื้นฐานมาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กรโครงสร้าง ระบบการบริหารงานและพัฒนา
 วจรอย่างเป็นระบบครบวงจร ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ศึกษาค้นคว้า หัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่าย
 โดยใช้กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน มีเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินผล
 แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบตรวจสอบรายการ โดยจัดกระทำข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลใช้
 เทคนิคการตรวจสอบแบบหลายมิติ จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหา
 โรงเรียนยังไม่พร้อมที่จะรับการประเมินจากจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานรับรอง
 มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในปีการศึกษา 2551 โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 12
 สำหรับผลการการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ
 และตระหนักในระดับมาก ทั้งด้าน การจัดองค์กร โครงสร้างและระบบบริหารงานที่มีความคล่องตัว
 สูงและปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนด้านข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมต่อการ
 ใช้งาน ด้านการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้านผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจใน
 การบริหารและการพัฒนาผู้เรียน ส่วนตัวชี้วัดต้นระบบประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
 อยู่ในระดับปานกลาง

ไสว สุวิชนานท์ (2551 : 76 - 81) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงาน
 ประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประทาย อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา ใช้หลักการวิจัย
 เชิงปฏิบัติการ (PAOR) โดยใช้กลยุทธ์การประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การอบรมเชิงปฏิบัติการ
 การมอบหมายงาน และการกำกับนิเทศติดตามการนิเทศ ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การ
 ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจะบรรลุผลตามเป้าหมาย บุคลากรทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ
 และตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้ข้อมูลในการ
 ดำเนินการพัฒนาคุณภาพ เช่น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวางแผนในการจัดการเรียนรู้
 การเตรียมความพร้อมเพื่อการพัฒนาผลงานเข้าสู่การเลื่อนตำแหน่ง หรือได้เลื่อนให้ได้รับวิทยฐานะ
 ต่างๆ ครูและนักเรียนได้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
 และให้ได้ข้อตกลงพร้อมกันในการดำเนินงานแก้ปัญหา จะไม่หยุดชะงัก เพราะจะทำให้เกิดผลที่ไม่ดี
 กับนักเรียน โรงเรียนผู้อำนวยการสถานศึกษาให้ขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่ครูและบุคลากร
 ทางการศึกษาและเชื่อมั่นว่า ทุกปัญหาจะต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นได้ด้วยความร่วมมือ
 ของบุคลากรทุกคนสภาพปัญหาและความต้องการที่สำคัญ 3 ประเด็น คือ การจัดการเรียนการสอน
 การวิจัย/นวัตกรรมครู-นักเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมาตรฐานเหล่านี้มีผลต่อการประกัน
 คุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวม ประกอบกับมีข้อจำกัดเรื่องเวลา เพราะแต่ละประเด็นมีขอบข่าย
 งานกว้างขวางมาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ สื่อ อิเล็กทรอนิกส์
 มีเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน แต่ครูไม่นำสื่อเหล่านี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี
 เท่าที่ควร ครูขาดความรู้ในการจัดองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ครูมีโอกาสในการฝึกอบรม
 น้อยมาก ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์เพียงพอ การวัดและประเมินผลของครูยังไม่มี
 ประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่กำหนดเนื่องจากมีกิจกรรมอื่นๆ แทรกอยู่เสมอ
 การนิเทศภายในไม่ได้ทำอย่างสม่ำเสมอ บุคลากรทุกคนเห็นตรงกันว่าอยากให้มีการกำกับติดตามดูแล
 อย่างทั่วถึง และเป็นปัจจุบัน

วันนัย คำของ (2552 : 90-92) ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาโรงเรียนบ้านหนองโป่งราษฎร์บำรุง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart ในการพัฒนาตามกรอบการศึกษา 6 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาและการเตรียมการ 2) การวางแผน การประกันคุณภาพการศึกษา 3) การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ 4) การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 5) การพัฒนาและการปรับปรุง 6) การเตรียมรับการ ประเมินจากภายนอก มีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ารวม 5 คน และใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุม เชิงปฏิบัติการ โดยการประชุมชี้แจงและการระดมความคิดเห็น และการนิเทศ โดยการกำกับติดตาม ดูแลและการให้คำปรึกษา จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การศึกษาและการเตรียมการ บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศทางการศึกษาทุกด้าน มีการปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาทบทวนปรับปรุงแผนปฏิบัติการ การนำแผนการประกัน คุณภาพการศึกษาไปใช้ มีการสร้างความเข้าใจ ความรับผิดชอบ ความตระหนัก พัฒนาบุคลากร มีการกำกับ นิเทศ ติดตาม การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและการประเมินผล มีการกำหนดแนวทางการและแนวปฏิบัติ ในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน มีการพัฒนาและ ปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก มีข้อมูลสารสนเทศ เอกสาร การนำเสนอพร้อมที่จะได้รับการนำเสนอจากองค์กรภายนอก

แพนลดา โคตรชมพู (2552 : 108 – 110) ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนบ้านนาคำมูลชมพู อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มีกระบวนการทำงานเป็นทีม มีการนิเทศกำกับติดตามอย่าง ต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กลยุทธ์ที่ใช้ คือ การประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC และ กลยุทธ์การนิเทศ ภายใต้กรอบการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ระบบการจัดการบริหาร และสารสนเทศ และการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้ที่ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 6 คน และผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบทดสอบ แบบสังเกต อย่างมีส่วนร่วม แบบสัมภาษณ์ การประเมินผล แบบบันทึกการนิเทศ แบบบันทึกการประชุม และบันทึกการปฏิบัติงาน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า จากผล การศึกษาค้นคว้าพบว่า จากการนำกลยุทธ์ การประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC และการนิเทศ มาใช้ ในการพัฒนาการดำเนินงานทำให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้รับ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและดีขึ้นอยู่ในระดับที่น่าพอใจ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ ของตนและมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น ทำให้การดำเนินงานนิเทศ กำกับติดตามเป็นไป ตามกำหนดเวลาและมีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้องและรวดเร็วและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน เข้าใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีจึงทำให้การ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้อง รวดเร็ว ตามแผนและขั้นตอนกระบวนการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ไพรวล จันทรัตน (2552 : 106 – 108) ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในโรงเรียนบ้านนายม อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ให้มีความเป็นปัจจุบัน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ซึ่งผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ครูประจำชั้น ครูวิชาการ ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนชุมชน ศึกษานิเทศก์โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กลยุทธ์ คือ การประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงานโดยใช้ กิจกรรมการพัฒนา คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนาเพิ่มมาตรฐานการศึกษา จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า จากการนำกลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC และการอบรม ปฏิบัติการมาพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและดีขึ้นอยู่ในระดับที่น่าพอใจ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้นการดำเนินงานนิเทศ กำกับติดตามเป็นไปตามกำหนดเวลา และมีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอย่างถูกต้องและรวดเร็ว และผลจากการพัฒนา การประชาสัมพันธ์ ทำให้ผู้ปกครองและชุมชน ได้เข้าใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้ การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนบ้านนายม เป็นอย่างถูกต้องรวดเร็วตามแผน และขั้นตอนกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชนันชิตา รัตนปราณี (2553 : 99 -101) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองจาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart โดยใช้กลยุทธ์กระบวนการ AIC และการปรับรื้อระบบ ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการ เตรียมความพร้อม การศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา การกำหนดวัตถุประสงค์/ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การจัดทำแนวทาง การพัฒนางานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการประเมินแนวทางการพัฒนางานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โรงเรียนได้แนวทาง ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จากการใช้กลยุทธ์กระบวนการ AIC โดยจัด กิจกรรมการสร้างความรู้ การสร้างยุทธศาสตร์พัฒนา และการสร้างแนวปฏิบัติ และกลยุทธ์ การปรับรื้อระบบ โดยจัดกิจกรรมการแยกส่วนงานออกให้ชัดเจน การตั้งทีมวิเคราะห์กระบวนการ ทำงาน การประชุมทีมงาน การออกแบบกระบวนการทำงานและการนำเสนอผู้สร้างทีมงาน ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และมีคู่มือการดำเนินงานที่ชัดเจนก่อเกิด การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยสรุป การพัฒนา แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองจาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์กระบวนการ AIC และการปรับรื้อระบบ ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และมีคู่มือการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พัชรภรณ์ ชุ่มเมืองปัก (2553 : 85) การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC และการปรับรื้อระบบ ทำให้บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเพิ่มขึ้น ทุกคนแสดงความคิดเห็น ชักถามทำความเข้าใจ ข้อเสนอ ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนสิ่งที่ทุกคนมุ่งหวังที่จะให้มีการพัฒนาเลือกประเด็นปัญหา วิเคราะห์ผลกระทบ แสวงหาผู้รับผิดชอบ และมีความพร้อมในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาที่ 6 มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก โดยสรุป การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC และการปรับรื้อระบบ ทำให้บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจและสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้ได้มาตรฐานพร้อมทั้งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

อุทัย ชัยงาม (2553 : 108-110) ศึกษาการการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราชภัฏวิทยาเขต) อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การพัฒนาในวงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ มี 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการประชุมสร้างความตระหนัก กิจกรรมการประชุมชี้แจง กิจกรรมการศึกษาเอกสาร และใช้กลยุทธ์การนิเทศกำกับติดตาม จัดกิจกรรม 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการประชุมปรึกษาหารือ กิจกรรมสังเกตการณ์ปฏิบัติงาน กิจกรรมการรายงาน ซึ่งผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและคณะครูมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถศึกษาและเรียนรู้พัฒนาตนเองตามขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยมี ความตระหนักและเห็นคุณค่า และความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งให้รับผิดชอบ ติดตาม และประเมินผล สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วย ความมั่นใจ แต่ยังมีคณะครูส่วนหนึ่งยังไม่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในบางขั้นตอน จึงต้องพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ การศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรมเดินทางไปศึกษาดูงาน และกิจกรรมการประชุมสรุปผลที่ได้จากการศึกษาดูงาน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 7 คน และคณะครูมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในได้ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจากการศึกษาทำให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น คือ มีคณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีกรอบการประเมินตนเองที่ชัดเจน ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมกับงานและระดับพัฒนาการของนักเรียน มีการประเมินผลตามกรอบการประเมินต่อเนื่องทุกสัปดาห์ มีการเขียนรายงานสรุปผลการประเมินในภาพรวมของโรงเรียนให้ครูได้รับทราบ และมีข้อมูลสารสนเทศรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เฟรเซน (Fresen. 2005 : unpagged) ได้ศึกษาผลของกระบวนการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุงการศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนของครู ระดับอุดมศึกษาที่ใช้การเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยศึกษาโรงเรียน 96 โรงเรียน ซึ่งดำเนินการประเมินภายนอก แผนปรับปรุงโรงเรียนแล้วนำมาประเภทและความถี่ของประเด็นปัญหาที่กล่าวถึงในเอกสารทั้ง 3 ชุด

มาเปรียบเทียบกัน แนวทางสัมภาษณ์ได้ใช้ศึกษาการรับรู้ของนักการศึกษาฝ่ายสามัญและฝ่ายการศึกษาพิเศษจากโรงเรียน 3 โรงเรียนเพื่อกำหนดขอบเขตที่รับรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักการศึกษาพิเศษฝ่ายในการเตรียมเอกสาร และผลผลิตที่เกิดขึ้นกับการศึกษาของนักเรียนในกองการศึกษาพิเศษ อันเป็นผลจากกระบวนการประเมินคุณภาพและการปรับปรุงการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียน 18 โรงเรียน ที่ได้รับการประเมินภายนอกในปี 2000 ไม่ได้มีแผนปรับปรุงโรงเรียน รายงานของทีมประเมินภายนอกจำนวน 61 เรื่องจากที่มีอยู่ 114 เรื่องระบุรายงานการศึกษาพิเศษ นักการศึกษาฝ่ายสามัญศึกษา และฝ่ายการศึกษาพิเศษเชื่อว่านักการศึกษาจากการศึกษานับรวมอยู่ด้วยเมื่อทำการพัฒนาแผนปรับปรุงโรงเรียน และแบบคำตอบของตน โรงเรียนจำนวน 17 โรงเรียน ที่ได้รับการประเมินภายนอกพบว่า “มีประสิทธิภาพ” จำเพาะเมื่อพูดถึงการศึกษาพิเศษ นักการศึกษาฝ่ายสามัญศึกษา และการศึกษาพิเศษไม่เชื่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญใด ๆ ที่มีอยู่ในการส่งรูปแบบการศึกษาไปยังเด็กในการศึกษาพิเศษ ซึ่งผลจากกระบวนการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุง

กูซแมน (Guzman. 2005 : 4274-A) ได้ศึกษาบทความเกี่ยวกับผลผลิตของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน โคลัมเบีย ซึ่งเป็นกรอบสำหรับการวางแผนปรับปรุงโรงเรียนที่มีความหมายในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของรัฐ และได้ศึกษาลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างทีมการสอนแบบสหวิทยาการกับทีมการวางแผนการปรับปรุงโรงเรียน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ แต่ละระยะใช้เครื่องมือและกลยุทธ์ต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกภาคสนามเอกสารการถอดเทปบันทึกนามวิเคราะห์กับอาจารย์ที่ปรึกษา ให้นิยามทบทวน และกลั่นกรองแล้วสรุปเป็นผลการศึกษาได้ดังนี้ โปรแกรมการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุงโรงเรียนใช้เป็นการกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลต่อการเข้ามาเกี่ยวข้องของครูในระดับสูงขึ้น และการมีส่วนร่วมของครูมากขึ้น ในทีมการวางแผนทั้งโรงเรียนมุ่งจะช่วยการประสานงานความสัมพันธ์ต่อไประหว่างทีมสหวิทยาการ ทีมการวางแผนทั้งโรงเรียนเพื่อใช้ในงานตรงกับหลักสูตร แต่ก็ไม่ส่งผลต่อเทคโนโลยีแทนการสอนและตรงกันแต่ละโรงเรียนผู้ร่วมวิจัยมีผลทางบวกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับประสบการณ์กับกรอบการปรับปรุงโรงเรียนของรัฐ จะเห็นได้ว่า การพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา ทุกฝ่ายจะต้องมุ่งช่วยกันในการประสานงานและดำเนินการสอนความสัมพันธ์ระหว่างทีมเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น

จูเลียน (Julian. 2006 : 3384-A) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการวางแผนปรับปรุง และประกันคุณภาพของการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำหรับพัฒนากระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระบบในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลายของรัฐ และศึกษาขอบเขตที่โรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียน ได้ใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นวิธีให้รู้จักกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ เพื่อเก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การประชุม และอภิปรายสรุปประเด็นปัญหา ผลการศึกษาพบว่าก่อนนำการประกันคุณภาพและการวางแผนการปรับปรุงการศึกษาเข้ามาใช้ทั้ง 2 โรงเรียนยังใช้โครงสร้างการปรับปรุงโรงเรียนที่กำหนดขึ้น โรงเรียนในเขตเมืองไม่สามารถจะมีวิธีดำเนินการดังกล่าวได้ การประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลทางบวกต่อกลยุทธ์การสอนที่ใช้อยู่ทั้ง 2 โรงเรียนถึงแม้ว่าการปรับปรุงที่ระบุนั้นยังสามารถโต้แย้งได้ว่าในสภาพแวดล้อมบางสภาพอาจจะไม่มีการจัดโครงสร้างให้โรงเรียนเพื่อระบุ

ปัญหาได้ กรอบการประกันคุณภาพการศึกษามีศักยภาพที่จะช่วยโรงเรียนพัฒนาวัฒนธรรมการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอแนะว่าเมื่อไม่มีตัวแปรต่าง ๆ เช่น ภาวะผู้นำ และทรัพยากรการเงินและกระบวนการนี้ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายได้

ไล (Lai. 2006 : 3040-A) ได้ศึกษาผลกระทบและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในปักกิ่ง พบว่า มีข้อแตกต่างกันของกลยุทธ์การสอน 2 กลยุทธ์ คือกลยุทธ์การแก้ปัญหาที่อาศัยแผนผังเป็นฐาน และกลยุทธ์การสอนการแก้ปัญหาแบบดั้งเดิมที่มีต่อการมีความคงทนและการให้ความหมายแบบกว้าง ๆ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาคำที่ใช้ ในทางคณิตศาสตร์ และได้ศึกษาการรับรู้ตนเองของนักเรียนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังการสอน รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจในด้านการใช้กลยุทธ์การแก้ปัญหาที่กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 22 คน ที่มีความบกพร่องทางการเรียน และปัญหาในวิชาคณิตศาสตร์ โดยการสุ่มกำหนดให้ในสภาพการทดลองการวัดซ้ำ ๆ กับรูปแบบ กลุ่มทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบผลของกลยุทธ์การสอนทั้ง 2 กลยุทธ์จากผลการวัดการปฏิบัติการแก้ปัญหาเกี่ยวกับคำ พบว่ากลุ่มที่สอนด้วยการอาศัยแผนผังเป็นฐานนั้นปฏิบัติได้ดีกว่ากลุ่มที่สอน ด้วยวิธีดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญ เรื่องด้านคะแนนทดสอบหลังการทดลอง การทดสอบความคงทน (ทดสอบ 1 – 2 สัปดาห์หลังการทดลอง) และในคะแนนทดสอบติดตามผล (ทดลอง 3 สัปดาห์ ถึง 3 เดือน หลังการทดลอง) กลุ่มที่สอนแบบอาศัยแผนผังเป็นฐานปฏิบัติได้ดีกว่ากลุ่มที่สอนแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญในการแก้ปัญหากลยุทธ์การถ่ายโอนเช่นกัน (คือ คล้ายกันทางโครงสร้างแต่ซับซ้อนกว่ากัน) ภายหลังจากการสอนกลยุทธ์ที่กำหนดให้นอกจากนี้ การปฏิบัติของกลุ่มที่สอนด้วยการอาศัยแผนผังเป็นฐานมีคะแนนทดสอบ หลังการทดลองการทดสอบความคงทนและติดตามผลดีกว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 6 คน ผลการรับรู้ตนเองและความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า กลุ่มที่สอนด้วยการสอนที่อาศัยแผนผังเป็นฐานชอบการแก้ปัญหาคำมากกว่าก่อนการทดลอง จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศจะเห็นว่าการที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ชุมชนจะมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนเมื่อมีโอกาสจะเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนทำให้เกิดประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของบุคคลหลายฝ่ายเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนา เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา ถ้าโรงเรียนรู้จักให้โอกาสให้มีความสำคัญกับทุกบุคลากรทุกคนในโรงเรียนและชุมชนได้ทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอย่างเต็มที่

ไซเบอร์ (Schiber. 2006 : unpagged) ได้ศึกษาการรับรู้ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในแคลิฟอร์เนีย ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนหนึ่งซึ่งเมื่อทีมบุคลากรภายนอกออกจากโรงเรียนไปแล้วก็กลับมาทำงานของตนตามปกติ ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจ จำนวน 12 ฉบับ นำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างการตรวจเยี่ยมการประกันคุณภาพการศึกษา กับเจตคติต่อความถี่ และระดับของการเข้ามาเกี่ยวข้องของครูในกิจกรรมที่หลากหลาย ของโปรแกรมการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษาพบว่ามีผลละกันอยู่ถึงแม้จะมีต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติน้อยตัวมาก แต่มีตัวแปรบางตัวแปรที่พบว่า มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ได้รับการตรวจเยี่ยม กับกลุ่มที่ไม่ได้รับการตรวจเยี่ยม ตัวแปรที่มีนัยสำคัญส่วนมากเกี่ยวข้องกับบุคคลที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมหลากหลายเท่านั้น

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ชุมชนและสังคมว่าผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษานั้นจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจของบุคลากรในหน่วยงานเป็นสำคัญ ตลอดจนหน่วยงานอื่นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งสถานศึกษาที่จะจัดการศึกษา ได้อย่าง มีคุณภาพนั้น จะต้องพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาไปพร้อมกับการพัฒนาบุคลากร ในสถานศึกษา การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งตัวบ่งชี้ความสำเร็จ คือผู้เรียนมีคุณภาพ สร้างคนที่มีคุณภาพที่ดี หรือมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกำหนดไว้ใน มาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะนำไปสู่ การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน เทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ให้มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานการศึกษาได้กำหนดไว้ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาผลการพัฒนาการดำเนินงานการ ประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ให้มีการดำเนินงานที่ถูกต้องตามขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและ มีความเป็นปัจจุบันต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาล ตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาบุคลากรโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ โดยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น
  - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (Research Participations) จำนวน 8 คน ประกอบด้วย
    - 1.1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า จำนวน 1 คน
    - 1.1.2 ครูที่สมัครใจเข้าร่วมศึกษา จำนวน 7 คนประกอบด้วย
      - 1.1.2.1 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 คน
      - 1.1.2.2 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน
      - 1.1.2.3 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 คน
      - 1.1.2.4 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน
  - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คนประกอบด้วย
    - 1.2.1 นายกเทศมนตรีตำบลโนนแดง จำนวน 1 คน
    - 1.2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง จำนวน 1 คน
    - 1.2.3 นักวิชาการศึกษาเทศบาลตำบลโนนแดง จำนวน 1 คน
    - 1.2.4 คณะกรรมการสถานศึกษา (ประธานกรรมการ 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 1 คน) จำนวน 2 คน
    - 1.2.4 วิทยากร จำนวน 2 คน

ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาล ตำบลโนนแดง ด้วยกระบวนการทำงานระหว่างผู้ร่วมค้นคว้า และกลุ่มเป้าหมายจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเอาหลักและขั้นตอนตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Kemmis and McTaggart. 1991 : 170) เป็นกระบวนการในการศึกษา ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติ (Action) ขั้นการสังเกต (Observation) และขั้นการสะท้อนผล (Reflection) ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning)

การวางแผนดำเนินงานผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน และได้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันการดำเนินการ เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานและปัญหา

1.1.1 สภาพปัจจุบัน โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง ตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดเทศบาลตำบลโนนแดง เปิดทำการสอนในระดับชั้น ประถมศึกษา ปัจจุบันในปีการศึกษา 2554 เปิดทำการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-4 มีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 193 คน มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 10 คน ในการจัดการศึกษา โรงเรียนได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ซึ่งโรงเรียนจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ ประถมศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งสิ้น 24 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้ โดยโรงเรียน ได้มีการดำเนินการจัดทำประกาศมาตรฐานของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.2.1 สภาพปัญหา จากรายงานการประชุมประจำเดือนของโรงเรียน และการพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พบปัญหาด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เกิดขึ้น คือ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ ไม่มีความเป็นปัจจุบันและขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นไปตามโครงสร้างของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน การศึกษา และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก สืบเนื่องจาก บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขาดความตระหนักในสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ มีภาระด้านการจัดการเรียน

การสอนมาก ขาดการนิเทศจากผู้บริหาร เนื่องจากไม่มีผู้บริหารประจำการ ยังไม่ได้รับการประเมินจากองค์กรภายนอก เนื่องจากโรงเรียนไม่มีความพร้อมที่จะรายงานขอรับการประเมิน จึงนับว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไข เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดงเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 จึงจำเป็นต้องพัฒนาพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นแนวทาง ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าว กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้ประชุมปรึกษาหารือหาแนวทางและวิธีการ ตลอดจนมาตรการในการที่จะพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ประชุมจึงมีมติเห็นชอบให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามโครงสร้างของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ 6 ขั้นตอน คือ ด้านการศึกษาและการเตรียมการ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพงาน และการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ซึ่งหากได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้อย่างแท้จริงจะทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพร้อมรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.3 กลยุทธ์ในการพัฒนา กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันกำหนดปัญหา และร่วมกันกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา เพื่อพัฒนาการบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน ได้มีมติให้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กลยุทธ์ คือ

1.3.1 การประชุมปฏิบัติการ ซึ่งมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

1.3.1.1 การประชุมชี้แจงสร้างความตระหนัก ให้ความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน

1.3.1.2 การปฏิบัติการ ขั้นตอนการดำเนินงานตามโครงสร้าง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.3.2 การนิเทศ เป็นขั้นตอนการให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือตามโครงสร้างการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.3.3 การศึกษาดูงาน เป็นขั้นตอนการนำบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไปศึกษาดูงานด้านการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จากสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและรับรองจากสำนักงานประเมินและรับรองมาตรฐานการศึกษา (องค์กรมหาชน) (กรณีที่มีการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาใน 2 กลยุทธ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย)

1.4 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) ผู้ศึกษาค้นคว้า และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้กำหนดรายละเอียด แผนปฏิบัติ (Action Plan) ดังตาราง 1 เพื่อให้การศึกษาค้นคว้า การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา บรรลุเป้าหมายตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ตาราง 1 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา ในการดำเนิน กิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินการ กิจกรรม	วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวม ข้อมูล	แหล่งข้อมูล หรือผู้ให้ข้อมูล
1. การประชุม เชิงปฏิบัติการ	-เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและ ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนัก เห็นความสำคัญใน การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาตามโครงสร้าง การ ดำเนินงาน 6 ขั้นตอน -เพื่อให้ผู้ศึกษาค้นคว้าและ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ฝึกปฏิบัติ ในการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาบางขั้นตอน และมีการรายงานผลการฝึกปฏิบัติ เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจในการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	26-27 ม.ค. 55	-ผู้ศึกษาค้นคว้า -ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า -กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	-การทดสอบ -การสังเกต -การสัมภาษณ์ -การประเมินผล การฝึกปฏิบัติการ ดำเนินงาน ประกันคุณภาพ การศึกษา	-แบบทดสอบ -แบบสังเกต -แบบสัมภาษณ์ -แบบประเมิน ผลการฝึกปฏิบัติ ดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา	-ผู้ศึกษาค้นคว้า -ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า -กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ตาราง 1 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
2. การนิเทศ	-เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถนำความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามโครงสร้างการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน ไปดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง	30 ม.ค. – 10 ก.พ. 55	-ผู้ศึกษาค้นคว้า -ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า -กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	-การสังเกต -การสัมภาษณ์ -การประเมิน -การสอบถาม	-แบบสังเกต -แบบสัมภาษณ์ -แบบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา -แบบสอบถาม	กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2. ขั้นการปฏิบัติ (Action)

ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ร่วมมือกันปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งดำเนินการโดยกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.1.1 การประชุมชี้แจงสร้างความตระหนัก เรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้เกี่ยวข้อง ได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความตระหนักเห็นความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้แบบทดสอบแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการระหว่างวันที่ 26-27 มกราคม 2555

2.1.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำความรู้ในการประกันคุณภาพการศึกษาไปฝึกปฏิบัติตามโครงสร้างการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน โดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินและแบบทดสอบ ดำเนินการระหว่างวันที่ 30 มกราคม – 10 กุมภาพันธ์ 2555

2.2 การนิเทศ เพื่อช่วยเหลือ แนะนำและประเมิน ความสามารถฝึกปฏิบัติของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามแนวทางการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน โดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดำเนินการระหว่างวันที่ 30 มกราคม – 10 กุมภาพันธ์ 2555

3. ขั้นการสังเกต (Observation)

3.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน (Action Plan) โดยผู้ศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมไว้เป็นข้อมูลในการแปลผลและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรง ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงนำวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) มาใช้

3.2 ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าใช้แบบแบบสังเกตและแบบประเมินในการบันทึกการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งระหว่างการพัฒนาและภายหลังการพัฒนา เพื่อรวบรวมผลการสังเกตไปใช้ในการวิเคราะห์ผลในขั้นตอนต่อไป

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

ผู้ศึกษาค้นคว้า นำข้อมูลที่ได้จากขั้นการสังเกตมาวิเคราะห์ผล แปลความและไปสู่การอภิปรายภายในกลุ่มกับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปผล เสนอแนะจุดที่ยังเป็นปัญหาหรือต้องพัฒนาต่อ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า หลังจากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการศึกษาและการเตรียมการการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้

การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แต่ยังพบว่าในขั้นตอนการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายังไม่สามารถกำหนดกิจกรรมที่จะนำมาวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และขั้นการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าไม่สามารถดำเนินการเตรียมเอกสารตามมาตรฐานการศึกษาและการเขียนรายงานการประเมินตนเอง ทำให้ต้องมีการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ในวงรอบที่ 2 การพัฒนาในวงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 14 - 24 กุมภาพันธ์ 2555 มีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

4.1 ขั้นการวางแผน (Planning)

4.1.1 สภาพปัญหา ในการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า โดยผู้ศึกษาค้นคว่ำร่วมกับผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำ นำกิจกรรมที่ได้สะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการและการนิเทศพบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามกรอบการศึกษาค้นคว่ำ 6 ขั้นตอน และในการประเมินผลการพัฒนาบุคลากรพบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำยังไม่สามารถดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบทุกขั้นตอน กล่าวคือ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำยังไม่สามารถกำหนดกิจกรรมที่จะนำมาวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และขั้นการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำไม่สามารถดำเนินการเตรียมเอกสารตามมาตรฐานการศึกษาและการเขียนรายงานการประเมินตนเองได้ ผู้ศึกษาค้นคว่ำจึงได้ประชุมร่วมกับผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำ ในวันที่ 8 มีนาคม 2555 เพื่อหาแนวทางการแก้ไขและพัฒนาบุคลากรที่ยังไม่สามารถดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบทุกขั้นตอน โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและรับรองจากสำนักงานประเมินและรับรองมาตรฐานการศึกษา (องค์กรมหาชน) และนิเทศ ติดตาม แนะนำช่วยเหลือเพิ่มเติม และได้ร่วมกันศึกษาข้อมูลโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและรับรองจากสำนักงานประเมินและรับรองมาตรฐานการศึกษา(องค์กรมหาชน)ใหม่ที่ได้ประชุมซึ่งในที่ประชุมได้คัดเลือกโรงเรียนมณีราษฎร์คุณาลัย อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินและรับรองจากสำนักงานประเมินและรับรองมาตรฐานการศึกษา (องค์กรมหาชน) รอบสาม ในระดับดี เป็นโรงเรียนที่จะไปศึกษาดูงานด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4.1.2 กลยุทธ์ในการพัฒนา ในการพัฒนาในวงรอบที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำได้ร่วมกันกำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากรในประเด็นที่เป็นปัญหา โดยมีมติร่วมกันในการใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงาน ซึ่งมีกิจกรรม คือ การเดินทางไปศึกษาดูงาน และการนิเทศโดยผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ศึกษาค้นคว่ำ กิจกรรมที่ใช้ได้แก่ การให้คำแนะนำช่วยเหลือ ติดตาม การประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การสังเกต และการสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำ

4.1.3 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำได้ร่วมกันวางแผนและกำหนดวัน เวลาที่ดำเนินการพัฒนา ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินงาน เป้าหมาย ระยะเวลา ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล และแหล่งข้อมูล ได้นำเสนอเป็นตาราง แผนปฏิบัติการ (Action Plan) ดังตาราง 2

ตาราง 2 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา วงรอบที่ 2

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา ในการดำเนิน กิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนิน กิจกรรม	วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวม ข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
1. การศึกษาดูงาน	-เพื่อให้บุคลากรเห็นแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานให้มีความถูกต้อง ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน	14 ก.พ. 55	-กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า -คณะครูโรงเรียน อนุบาลมณีราษฎร์คณาถัย อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา	-การบันทึก การศึกษาดูงาน -การสัมภาษณ์	-แบบบันทึก การศึกษาดูงาน -แบบสัมภาษณ์	-กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า -กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. การนิเทศ	-เพื่อช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาติดตามกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ให้สามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องตามแนวทางการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน	15-24 ก.พ. 55	-กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	-การสังเกต -การสัมภาษณ์ -การประเมิน -การสอบถาม	-แบบสังเกต -แบบสัมภาษณ์ -แบบประเมิน ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา -แบบสอบถาม	-ผู้ศึกษาค้นคว้า -ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า -กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

4.2 ขั้นการปฏิบัติ (Action)

ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงาน และการนิเทศ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ วงรอบที่ 2 เพื่อให้ร่วมผู้ศึกษาค้นคว้ามมีโอกาสศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม ได้ซักถามปัญหาข้อสงสัยด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยเฉพาะขั้นตอนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

4.3 ขั้นการสังเกต (Observation)

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา จากกิจกรรมการศึกษาดูงาน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ด้วยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ และจากกิจกรรมการนิเทศ โดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ ประเมินผลและการสอบถาม ด้วยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินและแบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาค้นคว้าและวิทยากรเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล

4.4 การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

ผู้ศึกษาค้นคว้า และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาดูงาน ซึ่งพบว่าครุมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการดำเนินงาน 6 ขั้นตอนเพิ่มมากขึ้น และจากกลยุทธ์การนิเทศ พบว่า ครุสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกตามลักษณะของการใช้งาน ดังนี้

1. ประเภทเครื่องมือ มี 7 ประเภท ดังนี้

1.1 แบบทดสอบ จำนวน 1 ฉบับ

1.2 แบบสังเกต จำนวน 2 ฉบับ

1.3 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ

1.4 แบบประเมินผลการฝึกปฏิบัติดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

จำนวน 1 ฉบับ

1.5 แบบบันทึกการศึกษาดูงาน จำนวน 1 ฉบับ

1.6 แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

2. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามลักษณะของการใช้ เพื่อการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) และสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา ดังนี้

2.1 แบบทดสอบ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2 แบบสังเกต จำนวน 3 ฉบับ ใช้สังเกตพฤติกรรมผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ระหว่างการเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ระหว่างการฝึกปฏิบัติและระหว่างการศึกษาดูงาน การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.3 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 6 ขั้นตอน หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ระหว่างการฝึกปฏิบัติและหลังการศึกษาดูงาน

2.4 แบบประเมินผลการฝึกปฏิบัติดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เป็นแบบประเมิน แบบมีโครงสร้าง ใช้ประเมินหลังการฝึกปฏิบัติด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

2.5 แบบบันทึกการศึกษาดูงาน จำนวน 1 ฉบับ ใช้บันทึกข้อมูลระหว่าง การไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและรับรองจากสำนักงานประเมิน และรับรองมาตรฐานการศึกษา(องค์กรมหาชน) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการและแนวทางในการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

2.6 แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ใช้สอบถามความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษา นักวิชาการศึกษา ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

3. วิธีสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 แบบทดสอบการประกันคุณภาพการศึกษา มีวิธีสร้างแบบทดสอบ ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบตามรูปแบบและวิธีการสร้างเครื่องมือ แบบทดสอบ จากหนังสือรูปแบบ และวิธีการสร้างเครื่องมือแบบทดสอบ (สมนึก ภัททิยธนี. 2544 : 63-128)

3.1.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้แก่ อาจารย์พจน์ศรณ บวรกิจวัฒน์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจน ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

3.1.4 นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์และเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย

3.1.4.1 นายสิริวิชัย มีระหันนอก ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนอง คอกควาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 วุฒิปริญญาโท กศ.ม. บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

3.1.4.2 นางไพฑูรย์ ศักดิ์โคธากุล ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเทศบาลนคร นครราชสีมา วุฒิการศึกษา ร.ป.ม. รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.1.4.3 นางสาวรุ่งนภา แสนอำนวยการ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา การประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 วุฒิการศึกษา ศศ.ม.การวัดผลและประเมินผล มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.1.5 นำข้อสอบที่ผ่านการประเมินความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่า IOC (Index Of Item Objective Congruence) ตามวิธีการของคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2552 : 104) เลือกข้อสอบที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.50 ถึง 1.00

3.1.6 ศึกษาค้นคว้า ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ พิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

3.1.7 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วจัดพิมพ์แบบทดสอบ ฉบับสมบูรณ์ ที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีวิธีการสร้างดังนี้

3.2.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสังเกต จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 74 – 78)

3.2.2 กำหนดโครงสร้างเพื่อวางแผนการสังเกตและสิ่งที่ต้องสังเกต

3.2.3 ดำเนินการสร้างแบบสังเกตให้ครอบคลุมการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาของครู โดยแบ่งระดับพฤติกรรมเป็น 5 ระดับ

3.2.4 นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำ ในการปรับปรุงแก้ไข

3.2.5 ปรับปรุงแก้ไข ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

3.2.6 นำแบบสังเกตที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสังเกตกับจุดประสงค์และเนื้อหา (หาความเที่ยงตรง : Validity) โดยการหาค่าเฉลี่ยเลือกการที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.50 ถึง 1.00

3.2.7 ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกต ให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

3.2.8 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จัดพิมพ์แบบสังเกตฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.3 แบบสัมภาษณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีวิธีการสร้าง ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ตามวิธีของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด. 2544 : 74-78)

3.3.3 กำหนดกรอบการสัมภาษณ์ที่สัมพันธ์กับกรอบการศึกษา

3.3.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไข

3.3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ ชุดเดิม ตรวจสอบพิจารณา

3.3.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.4 แบบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีวิธีการสร้าง ดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 ศึกษาการสร้างเอกสารแบบประเมิน การวิจัยการศึกษาเบื้องต้นของ อาจารย์ดร. สมบัติ ท้ายเรือคำ (2546 : 69 – 70) และเอกสารพื้นฐานการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรุณ ชรีสะอาด (2546 : 43 – 46)

3.4.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3.4.4 สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แบ่งระดับพฤติกรรมเป็น 5 ระดับ ตามกรอบและประเด็นการศึกษาค้นคว้า

3.4.5 นำแบบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไข

3.4.6 นำแบบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ผ่านการแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามของแบบประเมินกับจุดประสงค์และเนื้อหา (หาความเที่ยงตรง : Validity) โดยการหาค่าเฉลี่ย

3.4.7 นำแบบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ผ่านการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษากับจุดประสงค์และเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ย เลือกรายการที่มีค่าเฉลี่ย ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00

3.4.8 ผู้ศึกษาค้นคว้าปรับปรุง แก้ไขแบบประเมินผลการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอแนะ นำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

3.4.9 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จัดพิมพ์แบบประเมินผลการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.5 แบบบันทึกการศึกษาดูงาน มีวิธีการสร้างดังนี้

3.5.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร ตำรา การวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2543 : 63-77) วิจัยการศึกษาเบื้องต้น ของประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 119-132)

3.5.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา

3.5.3 สร้างแบบบันทึกผลการศึกษาดูงานเป็นฉบับร่าง ตามกรอบการพัฒนา บุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.5.4 นำแบบบันทึกผลการศึกษาดูงานฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไข ดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ และจัดพิมพ์

3.5.5 นำแบบบันทึกการศึกษาดูงานฉบับที่ผ่านการตรวจแก้ไข จากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบพิจารณา

3.5.6 ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ จัดพิมพ์แบบบันทึกผลการศึกษาดูงานฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.6 แบบสอบถาม มีวิธีการสร้างดังนี้

3.6.1 ศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร ตำรา การวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2543 : 63-77) วิจัยการศึกษาเบื้องต้นของประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 119-132)

3.6.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.6.3 สร้างแบบสอบถามเป็นฉบับร่าง ตามกรอบการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.6.4 นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไข ดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ และจัดพิมพ์

3.6.5 นำแบบสอบถามฉบับที่ผ่านการตรวจแก้ไข จากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบพิจารณา

3.6.6 ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลักษณะของกิจกรรม ดังนี้

1. การประชุมปฏิบัติการ ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่
  - 1.1 แบบทดสอบก่อน – หลังการประชุมปฏิบัติการ
  - 1.2 แบบสังเกต ฉบับที่ 1
  - 1.3 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1
  - 1.4 แบบประเมินผลการฝึกดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ฉบับที่ 1
2. การนิเทศการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่
  - 2.1 แบบสังเกต ฉบับที่ 2
  - 2.2 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 3
  - 2.3 แบบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ฉบับที่ 2
  - 2.4 แบบสอบถาม

3. การศึกษาดูงาน ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

3.1 แบบบันทึกการศึกษาดูงาน

3.2 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำ

1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

นำข้อมูลจากแบบทดสอบก่อน - หลังการประชุมปฏิบัติการ แบบสังเกต
แบบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา แบบสอบถาม ไปหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย รวบรวมเป็นหมวดหมู่ รวมประเด็น
ที่เหมือนกันเข้าด้วยกันและแยกประเด็นที่มีความแตกต่างกัน แยกประเภท เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
ต่อไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1.1 ข้อมูลจากการทดสอบ นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์
ที่กำหนดไว้ ดังนี้

ตอบถูก ให้ 1 คะแนน

ตอบผิด ให้ 0 คะแนน

2.1.2 ข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำมาตรวจให้คะแนน
ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

เหมาะสมมาก กำหนดให้ 4 คะแนน

เหมาะสมปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

เหมาะสมน้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

เหมาะสมน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

แปลให้เป็นเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

2.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลและสะท้อนผล พร้อมอ้างอิงข้อมูล

2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพ

2.2.1 ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดหลายๆ รอบ จัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangular Method) และสร้างข้อสรุป

2.2.2 จัดหมวดหมู่ข้อมูล ตามกรอบการศึกษาค้นคว้าทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านการศึกษาและการเตรียมการ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ด้านการตรวจสอบและประเมินผลคุณภาพ การศึกษา ด้านการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาและการเตรียมรับการประเมินจากองค์กร ภายนอก

2.2.3 นำเสนอโดยอิงกรอบของการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. ร้อยละ (Percent)
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สัญลักษณ์

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 102)

$$S.D. = \frac{\sqrt{\sum (X - \bar{X})^2}}{n - 1}$$

- เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง
 X แทน ข้อมูลและจำนวน
 n-1 แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างลบหนึ่ง

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าลำดับการนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1
2. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1
3. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2
4. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1

การศึกษาค้นคว้า การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง เพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และสามารถนำไปปฏิบัติงานด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ โดยมีผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นควาร่วมกันวางแผนการทำงานและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยยึดหลักเทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Techniques) ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 มีดังต่อไปนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการให้มีความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และให้ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมปฏิบัติการ การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอน คือ ด้านการศึกษาและการเตรียมการ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพงาน และการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7-13) โดยดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 26 -27 มกราคม 2555 เวลา 08.30 - 16.30 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบก่อน - หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ โดยได้เชิญผู้มีความรู้ความสามารถด้านการประกันคุณภาพการศึกษามาทถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ คือ นางไพฑูรย์ ศักดิ์โสภากุล ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเทศบาลนครนครราชสีมา และนายมนู กองอินทร์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโนนแดง เป็นวิทยากรให้ความรู้ โดยรายละเอียดการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการตามตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ตารางการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

เวลา วันเดือน ปี	08.30 – 12.00			พักรับประทานอาหารกลางวัน	13.00 – 16.00 น.
	08.30- 09.00 น.	09.00 – 10.00 น.	10.00- 12.00 น.		
26 มกราคม 2555	ลงทะเบียน และรายงาน ตัว	-พิธีเปิด โดย นายกเทศมนตรี ตำบลโนนแดง -การทดสอบก่อน การประชุมเชิง ปฏิบัติการ	-ระเบียบกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงาน ประกันคุณภาพ การศึกษา (วิทยากร)		การดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอน (วิทยากร)
27 มกราคม 2555	กิจกรรมการฝึกปฏิบัติการดำเนินงาน ประกันคุณภาพ การศึกษา (วิทยากร)			-กิจกรรมการฝึก ปฏิบัติการดำเนินงาน ประกันคุณภาพ -การทดสอบหลัง การประชุม เชิงปฏิบัติการ -อภิปรายประเมินผล สรุปผลและปิดการ ประชุม	

วันที่ 26 มกราคม 2555 ภาคเช้าเวลา 08.30-12.00 น. มีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูลเข้าร่วมประชุม การดำเนินกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ เริ่มเวลา 09.00 น. พิธีเปิดพร้อมบรรยายพิเศษโดยนายธีรพงษ์ จินตนามณีรัตน์ นายกเทศมนตรีตำบลโนนแดง จากนั้นผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทำแบบทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ข้อสอบจำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาทำข้อสอบ 20 นาที หลังจากที่คุณศึกษาค้นคว้าทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เชิญวิทยากรผู้ชำนาญการเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา คือ นายมนู กองอินทร์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโนนแดง ได้บรรยายให้ความรู้ความเข้าใจ ถึงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 47 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและ มาตรา 48 ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา มาตรา 51 กรณีผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้เสนอหน่วยงานต้นสังกัดให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด และตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้ สมศ. ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ 1) มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา 2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการการศึกษา 3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน” จากนั้นให้ความรู้เกี่ยวกับ หลักสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้ “ 1) จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือการทำให้บุคลากรเสียหาย โดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน 2) การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาจะต้องวางแผน พัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบ ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน 3) การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู - อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ”

ภาคบ่าย เวลา 13.00 – 16.30 น. นายไพฑูรย์ ศักดิ์โสภากุล ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ จากสำนักงานเทศบาลนครนครราชสีมา ได้เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ในหัวข้อ ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามโครงสร้าง 6 ขั้นตอน ดังนี้ “1) ด้านการศึกษาและการเตรียมการ จะต้องมีการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ซึ่งจะต้องสร้างความตระหนัก พัฒนาความรู้และทักษะ และจะต้องมีการแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ 2) ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำหรับกำหนดทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 3-5 ปี จากแผนระยะยาวดังกล่าวนำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นแผนระยะสั้น ภายใน 1 ปี ว่าสถานศึกษาจะดำเนินการเรื่องใดและโดยวิธีใด แล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ 3) ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ โดยในระหว่างการทำงานจะต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และควรมุ่งเน้นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารควร

จะให้การส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก กำกับ ติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนหรือมีปัญหาจะได้ปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการนิเทศ กำกับติดตาม อาจใช้วิธีการสอบถามรายบุคคล จัดประชุมกลุ่มย่อย หรือให้แต่ละคนรายงานความก้าวหน้าของการทำงานเป็น รายสัปดาห์ หรือรายเดือน ซึ่งหากบุคคลใดดำเนินการได้ตามแผน อาจมีการให้รางวัล เล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นการให้กำลังใจ ซึ่งในการนิเทศผู้บริหารอาจจะนิเทศเองหรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญแต่ละด้านมาให้การนิเทศ หรือส่งบุคลากรไปฝึกอบรม 4) ด้านการตรวจสอบและ ประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การประเมินมาตรฐาน ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย ที่กำหนดให้ใช้เป็นเกณฑ์การประเมิน คุณภาพการศึกษาสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ครอบคลุม สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ การประเมินให้เป็น หน้าที่ของสถานศึกษาและคณะกรรมการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้ง ซึ่งในสถานศึกษาที่ จัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา จะต้องดำเนินการประเมินมาตรฐานด้านปัจจัย ได้แก่ มาตรฐานที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 รวม 5 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านกระบวนการ ได้แก่ มาตรฐานที่ 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 และ 13 รวม 8 มาตรฐาน 40 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านผลผลิต ประกอบด้วย มาตรฐานด้านผู้เรียนและชุมชน ได้แก่มาตรฐานที่ 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 และ 24 รวม 11 มาตรฐาน 42 ตัวบ่งชี้ และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ซึ่งโรงเรียนจะต้องทำการประเมินมาตรฐานทั้ง 24 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้ให้แล้วเสร็จภายในเดือนมกราคมของปีการศึกษาที่ประเมิน และประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีการศึกษาที่ประเมิน เมื่อสถานศึกษาทำการประเมินด้านมาตรฐานการศึกษา และให้นำผลการประเมินของสถานศึกษามารอกในแบบประมวลผลในกรณีที่ต้องหาค่าเฉลี่ย ให้ใช้ วิธีการเทียบระดับคุณภาพ และให้นำผลการประเมินมาสรุปเป็นภาพรวมของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็น ข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาต่อไป ส่วนผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนให้นำมารอกข้อมูลในแบบประเมินผลและให้นำผลการประเมินมาสรุปเป็นภาพรวมของ สถานศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป” 5) ด้านการพัฒนาและ ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา “จากผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรให้สามารถดำเนินงาน เป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสามารถนำมาวางแผนในปีการศึกษาต่อไป โดยควร จะต้องมีการทำการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษา สาเหตุของปัญหาและแนว ทางการแก้ไข โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาต่อไป” 6) ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี “เมื่อ สถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและดำเนินการประเมินเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปี การศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุก กลุ่มได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองหรือชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด

และผู้ประเมินภายนอก เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และพร้อมที่จะรับการประเมินจากภายนอก โดยดำเนินการ รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน วิเคราะห์และสังเคราะห์ จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา เขียนรายงาน ซึ่งการเขียนรายงานควรมีหัวข้อ 1. ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย ข้อมูลสถานศึกษา นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากร ชุมชน ชื่อเสียง และจุดเด่นของสถานศึกษา 2. สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ เป้าหมายหรือมาตรฐานและแผนงานของสถานศึกษา โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และลักษณะการดำเนินงานของสถานศึกษา 3. ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย วิธีการพัฒนา / กิจกรรมที่สถานศึกษาได้ดำเนินการ ผลการดำเนินงาน แนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน 4. แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต ประกอบด้วย ผลการประเมินตามมาตรฐานโดยสรุปรวม จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา โดยกำหนดตารางเวลาการดำเนินงานที่คาดว่าจะแล้วเสร็จ และสิ่งที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากสถานศึกษา” ในการดำเนินการให้ความรู้ของวิทยากร วิทยากรได้ให้ความรู้ทั้งในรูปแบบการบรรยาย การนำเสนอเนื้อหาวิชาการด้วยโปรแกรมพาวเวอร์พอยท์ผ่านเครื่องโปรเจคเตอร์ การฉายวิดีโอตัวอย่างขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตลอดจนตัวอย่างการดำเนินงานของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกมาแล้ว เมื่อถึงเวลาใกล้ปิดประชุมวิทยากรได้ให้เอกสารการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มเติมและมอบหมายให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และสรุปผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่ได้ดำเนินการในปีการศึกษา 2554 มาเป็นข้อมูลในการฝึกปฏิบัติในวันต่อไป

วันที่ 27 มกราคม 2555 ภาคเช้าเวลา 08.30-09.30 น. วิทยากรให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีขึ้นมาร่วมพิจารณาส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น หลังจากนั้นได้ให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ชักถามปัญหาต่างๆ ที่ยังไม่เข้าใจให้เข้าใจยิ่งขึ้น พร้อมทบทวนและสรุปเนื้อหาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เวลา 09.30 น. คณะวิทยากรได้ให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าฝึกการรวบรวมเอกสารในแฟ้มพัฒนา มาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาได้จัดเตรียมไว้ให้ ฝึกการประเมินมาตรฐานตามตัวชี้วัดโดยเริ่มจาก มาตรฐานที่ 1 จนถึงมาตรฐานที่ 24 จากนั้นให้นำข้อมูลที่ได้มาบันทึกลงในแบบบันทึก ซึ่งผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสนใจ ตั้งใจ และลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง

ภาคบ่าย เวลา 13.00-14.00 น. วิทยากรให้ฝึกการเขียนรายงานการประเมินตนเองตามแบบที่วิทยากรได้จัดเตรียมไว้ โดยวิทยากรได้แบ่งกลุ่มให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเพื่อร่วมกันเขียนรายงานการประเมินตนเองและนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติ เวลา 14.00 น. วิทยากรและผู้ศึกษาค้นคว้าได้ให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทำแบบทดสอบหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ หลังจากผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและวิทยากร ได้ร่วมกันอภิปราย ผลการทดสอบและผลการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สรุปข้อมูลและแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกันจนเป็นที่น่าพอใจ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ตลอดจนได้บันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

1) ด้านความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1.1) ผลการทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าโดยใช้แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เปรียบเทียบผลก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการปรากฏผลตามตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 การเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

คนที่	กลุ่มเป้าหมาย	ทดสอบก่อนประชุม เชิงปฏิบัติการ		ทดสอบหลังประชุม เชิงปฏิบัติการ	
		จำนวน ข้อที่ถูก	ร้อยละ	จำนวน ข้อที่ถูก	ร้อยละ
1	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	11	55	17	85
2	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	12	60	17	85
3	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	14	70	18	90
4	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	13	65	17	85
5	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	10	50	18	90
6	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	12	60	16	80
7	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	11	55	17	85
รวมเฉลี่ย		12	59	17	86

จากตาราง 4 พบว่า ผลการทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีคะแนนเฉลี่ย 12 คิดเป็นร้อยละ 59 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง และผลการทดสอบหลังประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ร่วมศึกษาคว้าได้คะแนนเฉลี่ย 17 คิดเป็นร้อยละ 86 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับดีมาก

1.2) ผลการสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยผู้ศึกษาค้นคว้าใช้แบบสังเกตเพื่อวัดระดับพฤติกรรมของผู้ดูแลเด็กขณะเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ปรากฏผลตามตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 ผลการสังเกตพฤติกรรมในการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมศึกษา

รายการสังเกต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1.มีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเข้ารับการอบรม	4.86	0.38	มากที่สุด
2.รับฟังการบรรยายด้วยความตั้งใจและมีการจดบันทึก	4.43	0.53	มาก
3.มีการซักถามเมื่อสงสัยหรือไม่เข้าใจ	4.14	0.38	มาก
4.มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ	4.29	0.49	มาก
5.ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน	4.71	0.49	มากที่สุด
6.แสดงออกถึงความพยายามในการปฏิบัติกิจกรรม	4.43	0.53	มาก
7.แสดงความคิดเห็นขณะอบรม	4.14	0.69	มาก
8.การตอบคำถามได้ชัดเจนและตรงประเด็น	4.14	0.53	มาก
9.ปฏิบัติตามกิจกรรมกระบวนการกลุ่มตามที่วิทยากรกำหนด	4.29	0.49	มาก
10.มีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติการการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอน	4.43	0.53	มาก
11.ความถูกต้องชัดเจนของผลงานจากการฝึกปฏิบัติกิจกรรม	3.43	0.53	ปานกลาง
12.การนำเสนอผลงานในการฝึกปฏิบัติกิจกรรม	4.00	0.58	มาก
13.การมีส่วนร่วมในการอภิปราย รายงานแสดงความคิดเห็น	4.29	0.49	มาก
14.มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง	4.14	0.38	มาก
15.มีความสุขในการเข้ารับการอบรมการปฏิบัติอย่างจริงจัง	4.29	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย	4.27	0.50	มาก

จากตาราง 5 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า การสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้ระดับผลการประเมินเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.27 ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ในด้านความถูกต้องชัดเจนของผลงานจากการฝึกปฏิบัติและการนำเสนอผลงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.3) การสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า หลังการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ
จากการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สะท้อนผลการการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการดังข้อความจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...เมื่อก่อนไม่เคยคำนึงถึงความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของครูที่ได้รับผิดชอบตามคำสั่ง แต่ขณะนี้เข้าใจแล้วว่าต้องเป็นหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนทุกคน...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. 27 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา หากทุกคนตระหนักถึงความสำคัญและ ให้ความร่วมมือกันในการดำเนินงาน ก็จะทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดงสำเร็จได้ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียน เทศบาล ตำบลโนนแดงมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 27 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...ไม่ทราบมาก่อนว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องมีการวางแผน การประเมินมาตรฐานการศึกษาทั้ง 24 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การหาจุดเด่นจุดด้อยเพื่อนำมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและมาตรฐาน และจะต้องรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและบุคคลภายนอกได้รับทราบข้อมูล...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 27 มกราคม 2555 : แบบสัมภาษณ์)

“...การฝึกอบรมในครั้งนี้ ช่วยให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้มากยิ่งขึ้น และต่อจากนี้ไปจะได้มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และได้ดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้มากยิ่งขึ้น...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 27 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...หากโรงเรียนของเราสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทาง 6 ขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นหมวดหมู่ จะช่วยให้โรงเรียนของเราพัฒนาการศึกษาให้เป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครองและชุมชนได้...”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา. 27 มกราคม 2555 : แบบสัมภาษณ์)

“...ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง หากจำเป็นจะต้องใช้งบประมาณหรืออยากให้เทศบาลตำบลโนนแดงซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดช่วยเหลือในด้านใดก็ขอให้บอกได้ จะได้ประสานกับคณะผู้บริหารของเทศบาลให้...”

(นักวิชาการศึกษา. 27 มกราคม 2555 : แบบสัมภาษณ์)

สรุปผลการการสัมภาษณ์ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้รับความรู้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้รู้และเข้าใจการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 6 ขั้นตอน ซึ่งบุคลากรทุกคนจะต้องให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ แนะนำ มีการวางแผน ปฏิบัติงานโดยยึดแผน มีการตรวจสอบและประเมินผล มีการนำผลมาพัฒนา ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาและมีการรายงานให้หน่วยงานภายนอกทราบ จะช่วยให้การดำเนินงานมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

2) ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

หลังจากที่ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและจากการประเมินแบบทดสอบโดยวิทยากร พบว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพิ่มขึ้น และหลังจากได้ให้ความรู้และวิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดีแล้ว วิทยากรจึงได้มอบหมายให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ฝึกลงมือปฏิบัติในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

จากการประเมินการฝึกปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้แบบประเมิน สามารถสรุปผลได้ตามตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 ผลการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านการศึกษาและเตรียมการ (ความรู้ความเข้าใจของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า)	4.29	0.49	มาก
2. ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา (ร่วมกันวางแผนการพัฒนาการศึกษา)	4.14	0.38	มาก
3. ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ (การดำเนินงานที่ผ่านมาของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า)	3.86	0.38	มาก
4. ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา (นำผลการดำเนินงานที่ผ่านมาตรวจสอบผลการดำเนินงาน)	4.14	0.38	มาก
5. ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (วิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อยที่จะต้องพัฒนา และกำหนดวิธีการแก้ไข)	3.43	0.53	ปานกลาง
6. ด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก (การเขียนรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี)	3.43	0.53	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.88	0.45	มาก

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านการศึกษาและเตรียมการ มีผลการประเมินโดยรวมเฉลี่ย 4.29 ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาและด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา มีผลการประเมินโดยรวม

เฉลี่ย 4.14 ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก มีผลการประเมินโดยรวมเฉลี่ย 3.43

สรุปผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยภาพรวมบรรลุตามเป้าหมาย กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และมีความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้เพิ่มขึ้น จากผลการทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสอบได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 59 และเมื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86 และจากการประเมินการฝึกปฏิบัติดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้อยู่ในระดับมาก

2. การนิเทศ

การนิเทศ มีเป้าหมายเพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า สามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการไปดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง ร่วมกันนิเทศผู้ศึกษาค้นคว้าในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การเขียนรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ซึ่งผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจะต้องดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น การพัฒนาและปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีที่ดีจัดทำไว้ให้มีความสมบูรณ์ การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนต้องเป็นปัจจุบัน ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ เช่น การสรุปผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา เช่น การจัดเตรียมเอกสารตามมาตรฐานและตัวชี้วัด การประเมินมาตรฐานตามเกณฑ์การประเมิน การประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียน การบันทึกข้อมูลสารสนเทศ ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เช่น การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่จะต้องพัฒนา ด้านการดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เช่น ข้อมูลพื้นฐาน สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต โดยการสังเกตการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 7 คน ในระหว่างวันที่ 30 มกราคม ถึง 10 กุมภาพันธ์ 2555 ตั้งแต่ เวลา 15.30-16.30 น. กิจกรรมนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 ฉบับ คือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบสอบถาม ตามกำหนดปฏิทินการนิเทศ ดังตาราง 7

ตาราง 7 ปฏิทินการนิเทศ การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ในวงรอบที่ 1

ครั้งที่	วัน เดือน ปี/ เวลา	รายการนิเทศ	ผู้นิเทศ
1	31/1/55 15.30-16.30	-การศึกษาและเตรียมการ (การเตรียมความพร้อมของบุคลากร) -การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา (การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการ ประจำปีและ แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา)	ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า
2	3/2/55 15.30-16.30	-การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ (การดำเนินงานโดยอาศัยแนวทางตามแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา) -การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา (การจัดเตรียมเอกสารตาม มาตรฐานและตัวชี้วัด การประเมินมาตรฐาน ตามเกณฑ์การประเมิน การประเมินผลสัมฤทธิ์ นักเรียน การบันทึกข้อมูลสารสนเทศ)	ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า
3	7/2/55 15.30-16.30	การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา (การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่จะต้องพัฒนา) การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงาน ประจำปี (ข้อมูลพื้นฐาน สภาพการดำเนินงาน ของสถานศึกษา ผลการประเมินตามมาตรฐาน การศึกษา แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา ในอนาคต)	ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

สรุปผลการนิเทศภายใน

1) ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1.1) การสังเกตการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มผู้ร่วมศึกษา
ค้นคว้าจากการนิเทศภายใน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต มีผล
การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 ผลการสังเกตพฤติกรรมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา (วงรอบที่ 1)

รายการสังเกต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
1. ด้านการเตรียมความพร้อม			
(1) มีความตระหนักถึงสำคัญของการประกัน คุณภาพการศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
(2) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการ ดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
(3) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อพัฒนาการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา	4.29	0.49	มาก
2. ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา			
(1) เข้าร่วมการประชุมเพื่อวางแผนพัฒนาแนวทางการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
(2) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อการวางแผน แผนพัฒนาการศึกษา	4.43	0.53	มาก
(3) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อการวางแผน แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ	4.29	0.49	มาก
(4) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อการวางแผน แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา	3.87	0.38	มาก
3. ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้			
(1) พยายามค้นคว้าหาความรู้และศึกษาหาข้อมูลเพื่อใช้ ในการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพตามแนวทางการ ประกันคุณภาพการศึกษา	4.14	0.38	มาก
(2) ปฏิบัติงานโดยอาศัยแนวทางตามแผนการประกัน คุณภาพการศึกษา	4.14	0.38	มาก
(3) พยายามเรียนรู้และพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงาน ของตนเองเสมอ	4.29	0.49	มาก
(4) ดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ได้	4.14	0.38	มาก
(5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร	3.43	0.53	ปานกลาง
(6) การเก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมตามแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการสังเกต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
4. ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา			
(1) เข้าร่วมประชุมเตรียมการในการกำหนดวิธีการหรือแนวทางเพื่อการตรวจสอบคุณภาพของหน่วยงานเสมอ	4.14	0.38	มาก
(2) ปฏิบัติตามแนวทางและวิธีการตามข้อกำหนด การตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด	4.29	0.49	มาก
(3) ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา	4.57	0.53	มาก
(4) ให้ความร่วมมือทุกครั้งเมื่อมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในหน่วยงาน	4.29	0.49	มาก
(5) ดำเนินงานจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพเพื่อการตรวจสอบผลการดำเนินงานของหน่วยงานเสมอ	4.14	0.38	มาก
5. ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา			
(1) การเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเสมอ	4.43	0.53	มาก
(2) การเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเสมอ	4.29	0.49	มาก
(3) การวิเคราะห์ผลข้อมูลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.29	0.49	มาก
(4) การทบทวนกำลังสมองและกำลังกายเพื่อปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
(5) การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปใช้ในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน	3.43	0.53	ปานกลาง
(6) การปรับปรุงแผนการปฏิบัติการที่ท่านกำหนดไว้เมื่อพบว่ามีข้อบกพร่องหรือมีปัญหา	3.43	0.53	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการสังเกต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
6. ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือ รายงานประจำปี (1) การมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการประเมิน ตนเอง	3.71	0.49	มาก
(2) การเขียนรายงานผลการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาประจำปี (SAR)	3.43	0.53	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	4.15	0.48	มาก

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ผลการสังเกตการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของครู โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ซึ่งอยู่ในระดับมาก แต่การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปใช้ในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน การปรับปรุงแผนการปฏิบัติการที่ท่านกำหนดไว้เมื่อพบว่ามีข้อบกพร่องหรือมีปัญหาและการเขียนรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) ผลการสังเกตอยู่ในระดับปานกลาง

1.2) การสัมภาษณ์หลังจากการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสามารถในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 3 ผลการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า สามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามโครงสร้างการดำเนินงาน 6 ขั้นตอนได้ดี มีการร่วมมือกันในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เก็บรวบรวมเอกสารประกอบการประเมินมาตรฐาน มีการวิเคราะห์ผลการประเมิน หาจุดเด่น จุดด้อยที่ต้องพัฒนา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการร่วมมือกันเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เราจะต้องร่วมมือกันตั้งแต่การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การปฏิบัติงานก็ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีการสรุปและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน มีการรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเพียงเท่านี้โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดงของเรา ก็จะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. 10 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...การปฏิบัติงานทุกอย่าง จะต้องปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้และทุกครั้ง ที่มีการจัดกิจกรรม/โครงการจะต้องมีการประเมิน เพื่อจะได้รู้ว่าเราควรพัฒนาและปรับปรุงอย่างไร ให้กิจกรรม/โครงการที่เราปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น และควรมีการถ่ายภาพ เพื่อจะได้เป็นหลักฐานในการปฏิบัติงาน เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาต่อไป...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 10 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...การกำหนดกิจกรรม/โครงการในแผนพัฒนาการศึกษาจะต้อง มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและงบประมาณที่สามารถดำเนินการได้ให้เกิดความคุ้มค่า มากที่สุด ส่วนการจัด การเรียนการสอนจะต้องมีการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนที่ มีความสอดคล้องกับหลักสูตร และสามารถปฏิบัติได้จริง ควรมีการใช้สื่อ นวัตกรรมที่ช่วยพัฒนา ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 10 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาล ตำบลโนนแดง ทุกคนต้องร่วมมือกันทุกขั้นตอน ถ้าหากว่าปล่อยให้คนใดคนหนึ่งทำหน้าที่แล้ว การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ ทำให้การจัดการศึกษาของ สถานศึกษาก็ไม่ได้มาตรฐานและไม่เกิดความไว้วางใจกับผู้ปกครองและชุมชน รวมถึงการประเมิน คุณภาพการศึกษาจากองค์กรภายนอกก็จะไม่ผ่านเช่นกัน...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 10 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...บุคลากรทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเป็นอย่างดี สามารถ ดำเนินงานได้ทุกขั้นตอน แต่มีบางขั้นตอนที่เรายังไม่สามารถดำเนินการได้ดี ซึ่งจะต้องมีการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม แต่ก็ไม่ใช่เป็นปัญหาที่สำคัญ ถ้าเราดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาได้เป็น ปัจจุบันและมีความต่อเนื่องเช่นนี้ตลอดไป การจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง ก็จะทำให้คุณภาพอย่างแน่นอน...”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา. 10 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

1.3) การประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของกลุ่มผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้าจากการนิเทศภายใน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมิน การจัดประสบการณ์ แบบสังเกตการจัดประสบการณ์ แบบสัมภาษณ์ ผลการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 ผลการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (วงรอบที่ 1)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
1. ด้านการเตรียมความพร้อม			
(1) บุคลากรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา	4.29	0.49	มาก
(2) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
(3) บุคลากรได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับหน้าที่	4.14	0.38	มาก
(4) บุคลากรมีการประชุมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
(5) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ กิจกรรม ภาวการณ์เทศ และผู้รับการนิเทศในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.29	0.49	มาก
(6) การทู่มเทกำล้งสมองและกำล้งกายเพื่อกำล้งการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
2. ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา			
(1) การจัดทำพัฒนาการศึกษาสามปี	4.29	0.49	มาก
(2) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ	4.14	0.38	มาก
(3) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา	3.71	0.53	มาก
3. ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้			
(1) การปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายตามแผนที่วางไว้	3.86	0.38	มาก
(2) แฟ้มพัฒนามาตรฐานทางการศึกษา	4.14	0.38	มาก
(3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร	3.29	0.49	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
4. ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา			
(1) มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการหรือแนวทางเพื่อ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา	4.14	0.38	มาก
(2) การประเมินผลมาตรฐานการศึกษา	4.14	0.38	มาก
(3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.29	0.49	มาก
5. ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา			
(1) การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อยที่ควรพัฒนา	3.43	0.53	ปานกลาง
(2) การปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดเมื่อทราบผล การวิเคราะห์คุณภาพการศึกษา	3.29	0.49	ปานกลาง
6. ด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก			
(1) การมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.71	0.49	มาก
(2) การเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา(SAR)	3.43	0.53	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.97	0.47	มาก

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมมีผลการประเมินโดยรวมเฉลี่ย 4.35 ด้านการตรวจสอบและประเมิน คุณภาพการศึกษา มีผลการประเมินโดยรวมเฉลี่ย 4.19 และด้านการวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษา มีผลการประเมินโดยรวมเฉลี่ย 4.05 แต่การดำเนินการในบางข้อของแต่ละรายการยังไม่ เป็นที่พอใจ เนื่องจากกลุ่มร่วมผู้ศึกษาค้นคว้าแต่ละคนมีประสบการณ์ในการทำงานน้อย

1.4 การสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ทราบความพึงพอใจ ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้สอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 7 คน ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 ในเวลา 16.00 น. ณ โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง

ผู้ศึกษาค้นคว้าชี้แจงวัตถุประสงค์ ในการสอบถามให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทราบก่อนตอบแบบสอบถาม สามารถสรุปผล การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษา ปรากฏผลตามตาราง 10

ตาราง 10 แสดงค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามและระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ที่มีต่อครูโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	6	86
1.2 หญิง	1	14
รวม	7	100
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 40 ปี	2	29
2.2 41 - 50 ปี	3	43
2.3 51 - 60 ปี	1	14
2.4 มากกว่า 60 ปี	1	14
รวม	7	100
3. อาชีพ		
3.1 นักการเมืองท้องถิ่น	2	29
3.2 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4	57
3.3 ค้าขาย	0	0
3.4 รับจ้าง	0	0
3.5 ธุรกิจส่วนตัว	1	14
3.6 อื่นๆ	0	0
รวม	7	100
4. ระดับการศึกษา		
4.1 ประถมศึกษา	1	14
4.2 มัธยมศึกษา/ปวช.	0	0
4.3 อนุปริญญา/ปวส.	0	0
4.4 ปริญญาตรี	2	29
4.5 สูงกว่าปริญญาตรี	4	57
รวม	7	100

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. บุคลากรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.86	0.38	มาก	
2. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.00	0.58	มาก	
3. บุคลากรทุกคนสามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้ตามขั้นตอน	3.86	0.38	มาก	
4. บุคลากรทุกคนรู้บทบาท หน้าที่ของตนเองในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก	1
5. บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนประกันคุณภาพการศึกษา	4.29	0.76	มาก	2
6. บุคลากรมีการค้นคว้าหาความรู้และศึกษาข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา	3.86	0.38	มาก	
7. การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศ เอกสารหลักฐานที่จำเป็นสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้	3.71	0.49	มาก	
8. บุคลากรปฏิบัติงานโดยอาศัยแนวทางตามแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	3.86	0.38	มาก	
9. การปฏิบัติงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้ได้ครบถ้วนและสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้	3.71	0.49	มาก	
10. ระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	3.43	0.53	มาก	
11. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาเสมอ	3.71	0.49	มาก	
12. มีการปรับปรุงและแก้ไขข้อผิดพลาดทันที เมื่อทราบผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	3.71	0.49	มาก	
13. มีการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเสมอ	3.86	0.38	มาก	

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ความพึงพอใจ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
14. มีการนำผลการประเมินไปวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน	3.71	0.49	มาก	
15. มีการปรับปรุงแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้เมื่อพบว่ามีข้อบกพร่องหรือมีปัญหา	3.86	0.38	มาก	
16. มีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	3.86	0.38	มาก	
17. บุคลากรมีการทบทวนทบทวนและกำลังกายเพื่อปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.14	0.38	มาก	3
18. มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง	3.86	0.69	มาก	
19. มีการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้องทราบ	3.86	0.38	มาก	
20. บุคลากรมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.14	0.38	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.89	0.47	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คน พบว่า ส่วนมากเป็นเพศชายร้อยละ 86 เพศหญิงร้อยละ 14 เป็นผู้มีอายุต่ำกว่า 41 - 50 ปี ร้อยละ 43 รองลงมาอายุต่ำกว่า 40 ปี ร้อยละ 29 ด้านอาชีพส่วนมากเป็นผู้มี อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 57 อาชีพนักการเมืองท้องถิ่นร้อยละ 29 ระดับการศึกษา สูงสุดส่วนมาก จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 57 ปริญญาตรีร้อยละ 29 และระดับประถมศึกษา ร้อยละ 11 ตามลำดับ และพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้ค่าเฉลี่ย 3.38 (S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย จำนวน 3 ลำดับ คือ ลำดับที่ 1 ข้อ 4 บุคลากรทุกคนรับบทบาท หน้าที่ของตนเองในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ได้ค่าเฉลี่ย 4.43 (S.D. = 0.53) ลำดับที่ 2 ข้อ 5 บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนประกันคุณภาพการศึกษา ได้ค่าเฉลี่ย 4.29 (S.D. = 0.76) ลำดับที่ 3 ข้อ 17 บุคลากรมีการทบทวนทบทวนและกำลังกายเพื่อปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาและข้อ 20 บุคลากรมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้ค่าเฉลี่ย 4.14 (S.D. = 0.38)

สรุปผลการดำเนินการพัฒนาด้วยกิจกรรมการนิเทศภายใน สามารถพัฒนาครู ทั้ง 7 คน ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ได้ในระดับหนึ่ง แต่ในด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาและการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในส่วนของการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและการนำแผนการจัดการเรียนการสอนไปปฏิบัติ บุคลากรยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ ส่วนในด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ต้องแก้ไขปรับปรุง ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายังไม่สามารถดำเนินได้ดีเท่าที่ควร จึงส่งผลต่อการเขียนรายงานการประเมินตนเองยังไม่สมบูรณ์ ครบถ้วน หลังจากการนิเทศภายใน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ประชุมเพื่อร่วมกันปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนะนำจุดที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เพื่อหาข้อสรุปสะท้อนผลและหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทางที่ได้ร่วมกันวางไว้

การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1

การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเทศบาล ตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ด้วยกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การประเมิน การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและการสอบถามความพึงพอใจกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าสามารถพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 6 ขั้นตอน บุคลากรมีความตระหนักเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สามารถจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีการดำเนินงานตามแผนที่ได้วางไว้ มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน มีการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน ตลอดจนสามารถเขียนรายงานการตนเองได้ แต่ในด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาและการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในส่วนของการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและการนำแผนการจัดการเรียนการสอนไปปฏิบัติ บุคลากรยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ ส่วนในด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ต้องแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายังไม่สามารถดำเนินได้ดีเท่าที่ควร รวมไปถึงการเขียนรายงานการประเมินตนเองยังไม่สมบูรณ์ ครบถ้วน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จึงได้ประชุมเพื่อหาแนวทางการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยที่ประชุมมีมติกำหนดกลยุทธ์ ได้แก่ การศึกษาดูงานและการนิเทศการศึกษา

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำประเด็นปัญหา 2 ประการ คือ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ที่บุคลากรยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายมาดำเนินการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงานและการนิเทศ สรุปผลที่ได้จากการศึกษาดูงาน มีผลการดำเนินการตามกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การศึกษาดูงาน

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้มีมติให้มีการเดินทางไปศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ยังเป็นปัญหาในวงรอบที่ 1 โดยเลือกโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองคุณภาพและมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีการกำหนดกรอบของศึกษาดูงาน คือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดแหล่งเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนการศึกษาเอกสารต่าง ๆ มีผู้ร่วมศึกษาดูงานในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโนนแดง คณะครูโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดงและโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลโนนแดง นักวิชาการศึกษาและเจ้าพนักงานธุรการของเทศบาลตำบลโนนแดง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการศึกษาดูงานและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีกำหนดการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัย อำเภอยะผาง จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 ดังนี้

เวลา 06.00 น. เดินทางออกจากโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง

เวลา 08.30 น. คณะครูเดินทางมาถึงโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัย

ชมการจัดกิจกรรมหน้าเสาธงของเด็กนักเรียน

เวลา 09.00 น. ประธานนักเรียนกล่าวต้อนรับและรองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัยคณะศึกษาดูงานจากโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง

เวลา 09.30 น. ชมวิดิทัศน์แนะนำโรงเรียนและการดำเนินงานตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน

เวลา 10.00 น. หัวหน้างานวิชาการและผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียน ชี้แจงรายละเอียดการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการเตรียมการเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

เวลา 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.00 น. ศึกษาดูงาน การเก็บรวบรวมเอกสารหลักฐานการประเมินแนวทางการตรวจสอบและประเมินผลคุณภาพการศึกษา ตัวอย่างข้อมูลการเขียนรายงานการประเมินตนเอง ตลอดจนเอกสารประกอบการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พร้อมทั้งได้รับการแนะนำเพิ่มเติมจากคณะครูโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัย

เวลา 14.30 น. เดินทางกลับ

จากการเดินทางไปศึกษาดูงาน ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้จัดบันทึกสิ่งที่พบเห็นรวมถึงการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและบุคลากรของโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัย และจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้รับความรู้และมีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ดังเห็นได้จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบบันทึกผลการศึกษาดูงาน ดังนี้

โรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัย อำเภอยะผาง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดแหล่งการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ได้ตามหลักนำดู นำอยู่ นำเรียน เด็กนักเรียน

ทุกคนมีมารยาทดี มีการสวัสดิทักทาย ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส คุณครูให้การต้อนรับเป็นอย่างดี กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้เหมาะสม มีห้องสำหรับเก็บรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนผลงานต่าง ๆ ทำให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมศึกษาเอกสารได้สะดวก รวดเร็ว (ครูประจำชั้น ป.1. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : บันทึก)

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากจะจัดทำแผนการพัฒนาการศึกษาแล้ว โรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัย ยังได้จัดทำปฏิทินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบสามารถดำเนินการได้ตามปฏิทินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเป็นระบบ สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีการเขียนรายงานการประเมินตนเองที่ศึกษาแล้วเข้าใจง่ายมากขึ้น (ครูประจำชั้น ป.2. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : บันทึก)

การดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา บุคลากรทุกคนของโรงเรียนมีการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา บุคลากรทุกคนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนส่งเสริมให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ (ครูประจำชั้น ป.3. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : บันทึก)

การจัดกิจกรรมของโรงเรียนมณีราษฎร์คุณาลัย มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา มีการจัดกิจกรรมจะนำผลการจากประเมินผลกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา มาวิเคราะห์ผลหาจุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนา เพื่อกำหนดเป็นกิจกรรมในครั้งต่อไป ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้น มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพิ่มมากขึ้น (ครูประจำชั้น ป.4. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : บันทึก)

สรุปผลจากแบบบันทึกการศึกษาดูงาน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้รับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทั้งจากการสังเกตของตนเอง การสอบถามข้อมูลจากบุคลากรของโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัย การศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของทางโรงเรียนซึ่งมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีแบบแนวทางการดำเนินงานที่ดี บุคลากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับติดตาม ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาดูงานจากโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัย โดยการสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เมื่อเดินทางกลับมาถึงสถานศึกษาแล้ว มีดังนี้

“...การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัย มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ มีการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี มีความตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีการวางแผนการปฏิบัติงาน มีปฏิทินการดำเนินงาน ปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้

มีการตรวจสอบและประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา และมีการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอกเป็นอย่างดี...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : การสัมภาษณ์)

“...การจัดกระบวนการเรียนการสอน สามารถดำเนินการได้ตามแผน การจัดการเรียนการสอน มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงตามไปด้วย ดังนั้นในการประเมินคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนของโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัยจึงผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดี ซึ่งเราควรจะได้การพัฒนาในจุดนี้ด้วย...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : การสัมภาษณ์)

“...การปฏิบัติงานของโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัย บุคลากรทุกคน ยึดแผนการดำเนินงานเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบผล สรุปลผล การดำเนินงาน และนำผลมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยจุดที่ควรพัฒนาและมีการนำผลการวิเคราะห์มาแก้ไขปรับปรุง การดำเนินงานเสมอ นอกจากนี้ยังได้จัดทำรายงานการประเมินตนเองที่สมบูรณ์ ครบถ้วน สามารถบ่งชี้ถึงการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : การสัมภาษณ์)

“...การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คุณาลัย นอกจากบุคลากรทุกคนจะให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดีแล้ว ผู้บริหารจะต้องจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในการดำเนินงาน สร้างขวัญ กำลังใจให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานได้สำเร็จและมีประสิทธิภาพตามแผนที่วางไว้ และในการพัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานหรือการคิดกิจกรรมเพิ่มเติมจะต้องสอบถามความต้องการและความพร้อมของคณะครูทุกครั้ง...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : การสัมภาษณ์)

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้รับความรู้ ความเข้าใจได้รับประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมของบุคลากร การให้ความร่วมมือ การดำเนินงาน การตรวจสอบและประเมินผล การนำผลมาวิเคราะห์และปรับปรุง รวมทั้งการเขียน รายงานการประเมินตนเองประจำปี

สรุปผลจากการศึกษาดูงาน

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันประชุมสะท้อนผลการศึกษาดูงาน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้รับความรู้ ความเข้าใจได้รับประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา ตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ มีความมั่นใจ ที่จะดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษายในสถานศึกษาได้สำเร็จทุกขั้นตอน

2 การนิเทศ

จากการที่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้เดินทางไปศึกษาดู และได้นำความรู้ที่ได้รับมาฝึกปฏิบัติในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2555 และได้ทำกรนิเทศโดยผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวม คือ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน มีตารางการนิเทศดังตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 กำหนดการนิเทศการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (วงรอบที่2)

ครั้งที่	วัน เดือน ปี/ เวลา	รายการนิเทศ	ผู้นิเทศ
1	17/2/55 15.30-16.30	การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอน	ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ศึกษาค้นคว้า
2	21/2/55 15.30-16.30	การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอน	ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ศึกษาค้นคว้า
3	24/2/55 15.30-16.30	การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอน	ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

สรุปผลการนิเทศ วงรอบที่ 2

จากกรนิเทศผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้เครื่องมือการสังเกต การประเมิน การสัมภาษณ์และการสอบถาม มีผลดังนี้

1) การสังเกตการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจากกรนิเทศภายใน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต มีผลการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 12 ผลการสังเกตพฤติกรรมในการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (วงรอบที่ 2)

รายการสังเกต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
1. ด้านการเตรียมความพร้อม			
(1) มีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกัน คุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
(2) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการ ดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
(3) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อพัฒนาการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการสังเกต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
2. ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา			
(1) เข้าร่วมการประชุมเพื่อวางแผนพัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
(2) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อการวางแผนพัฒนาการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
(3) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อการวางแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ	4.86	0.38	มากที่สุด
(4) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อการวางแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา	4.29	0.49	มาก
3. ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้			
(1) พยายามค้นคว้าหาความรู้และศึกษาหาข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
(2) ปฏิบัติงานโดยอาศัยแนวทางตามแผนการประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
(3) พยายามเรียนรู้และพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานของตนเองเสมอ	4.57	0.53	มากที่สุด
(4) ดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ได้	4.43	0.53	มาก
(5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร	4.00	0.00	มาก
(6) การเก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มาก
4. ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา			
(1) เข้าร่วมประชุมเตรียมการในการกำหนดวิธีการหรือแนวทางเพื่อการตรวจสอบคุณภาพของหน่วยงานเสมอ	4.57	0.53	มากที่สุด
(2) ปฏิบัติตามแนวทางและวิธีการตามข้อกำหนดการตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด	4.42	0.53	มาก
(3) ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการสังเกต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
(4) ให้ความร่วมมือทุกครั้งเมื่อมีการตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาภายในหน่วยงาน	4.71	0.49	มากที่สุด
(5) ดำเนินงานจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพเพื่อการตรวจสอบผลการดำเนินงานของ หน่วยงานเสมอ	4.43	0.53	มาก
5. ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา			
(1) การเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาเสมอ	4.71	0.49	มากที่สุด
(2) การเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาเสมอ	4.43	0.53	มาก
(3) การวิเคราะห์ผลข้อมูลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับ เป้าหมายการพัฒนาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
(4) การทบทวนกำลังสมองและกำลังกายเพื่อปรับปรุง ระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
(5) การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปใช้ในการ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน	4.57	0.53	มากที่สุด
(6) การปรับปรุงแผนการปฏิบัติการที่ท่านกำหนดไว้ เมื่อพบว่ามีข้อบกพร่องหรือมีปัญหา	4.29	0.49	มาก
6. ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือ รายงานประจำปี			
(1) การมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการประเมิน ตนเอง	4.57	0.53	มากที่สุด
(2) การเขียนรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปี (SAR)	4.29	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย	4.56	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ผลการสังเกตการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ (2) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการเตรียมความพร้อม ข้อ (1) เข้าร่วมการประชุมเพื่อวางแผนพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา และข้อ (3) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ผลการสังเกตอยู่ในระดับมากที่สุด ได้ค่าเฉลี่ย 4.86

2) การสัมภาษณ์หลังจากการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสามารถในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามฉบับที่ 3 เพื่อรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษา

จากการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ดังข้อความจากการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“...หลังจากที่ได้ศึกษาดูงาน ได้เห็นตัวอย่างการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาดำเนินงาน ทำให้มีความมั่นใจและสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 6 ขั้นตอนได้ดียิ่งขึ้น...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...เมื่อก่อนไม่รู้ว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จะต้องเริ่มการดำเนินงานจากส่วนใด ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง และไม่เป็นปัจจุบัน เมื่อได้รับความรู้จากการประชุมและการศึกษาดูงาน ตลอดจนได้ลงมือปฏิบัติทำให้มีความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างดี จนสามารถดำเนินงานได้ทั้ง 6 ขั้นตอน ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : การสัมภาษณ์)

“...การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อก่อนไม่เคยให้ความร่วมมือ เพราะว่า ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ แต่เมื่อได้รับการพัฒนา ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น จนสามารถดำเนินงานทั้ง 6 ขั้นตอนได้ถูกต้องเพิ่มมากขึ้น...”

(ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : การสัมภาษณ์)

“...การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาล ตำบลโนนแดง เมื่อบุคลากรทุกคนสามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นขั้นตอน ตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอน ต่อไปนี้โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดงจะสามารถดำเนินงาน

ประกันคุณภาพการศึกษาได้เป็นปัจจุบันและถูกต้องเพิ่มมากขึ้น มีความพร้อมที่จะรายงานผลการดำเนินงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ...”

(สรุปประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 14 กุมภาพันธ์ 2555 : การสัมภาษณ์)

สรุปผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้ตามแนวทางทั้ง 6 ขั้นตอนได้เพิ่มมากขึ้น

3) การประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผลการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 ผลการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (วงรอบที่ 2)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านการเตรียมความพร้อม			
(1) บุคลากรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
(2) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
(3) บุคลากรได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับหน้าที่	4.57	0.53	มากที่สุด
(4) บุคลากรมีการประชุมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
(5) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ กิจกรรม ปฏิทินการนิเทศ และผู้รับการนิเทศในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
(6) การทุ่มเทกำลังสมองและกำลังกายเพื่อดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
2. ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา			
(1) การจัดทำพัฒนาการศึกษาสามปี	4.57	0.53	มากที่สุด
(2) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ	4.57	0.53	มากที่สุด
(3) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา	4.29	0.49	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
3. ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้			
(1) การปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายตามแผนที่วางไว้	4.43	0.79	มาก
(2) พัฒนามาตรฐานทางการศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
(3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร	4.43	0.53	มาก
4. ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา			
(1) มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการหรือแนวทางเพื่อการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
(2) การประเมินผลมาตรฐานการศึกษา	4.43	0.53	มาก
(3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.43	0.53	มาก
5. ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา			
(1) การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาจุดเด่นจุดด้อยที่ควรพัฒนา	4.29	0.49	มาก
(2) การปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดเมื่อทราบผลการวิเคราะห์คุณภาพการศึกษา	4.14	0.38	มาก
6. ด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก			
(1) การมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.29	0.49	มาก
(2) การเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา(SAR)	4.43	0.53	มาก
รวมเฉลี่ย	4.50	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า

- (1) บุคลากรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
- (2) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านการเตรียมความพร้อม มีผลการประเมินโดยรวมเฉลี่ย 4.86 ข้อ (4) บุคลากรมีการประชุมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และข้อ (5) บุคลากร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ กิจกรรม ปฏิทินการนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีผลการประเมินโดยรวมเฉลี่ย 4.71

4) การสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ทราบความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้สอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดิม ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้พิจารณาจากผลการดำเนินงานของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2555 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในเวลา 16.00 น. ณ โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษา ในวงรอบที่ 2 ปรากฏตามตาราง ขี้แจงวัตถุประสงค์ ในการสอบถามให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทราบก่อนตอบแบบสอบถาม สามารถสรุปผล การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษา ปรากฏผลตามตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 แสดงระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (วงรอบที่ 2)

ข้อคำถาม	ความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. บุคลากรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.29	0.49	มาก
2. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.57	0.53	มาก
3. บุคลากรทุกคนสามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้ตามขั้นตอน	4.43	0.53	มาก
4. บุคลากรทุกคนรู้บทบาท หน้าที่ของตนเองในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.71	0.49	มาก
5. บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
6. บุคลากรมีการค้นคว้าหาความรู้และศึกษาข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา	4.29	0.49	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อความ	ความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
7. การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศ เอกสารหลักฐานที่จำเป็นสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้	4.00	0.00	มาก
8. บุคลากรปฏิบัติงานโดยอาศัยแนวทางตามแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.29	0.49	มาก
9. การปฏิบัติงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้ได้ครบถ้วนและสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้			
10. ระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	4.14	0.38	มาก
11. มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาเสมอ	4.29	0.49	มาก
12. มีการปรับปรุงและแก้ไขข้อผิดพลาดทันทีเมื่อทราบผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	3.71	0.49	มาก
13. มีการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเสมอ	4.14	0.38	มาก
14. มีการนำผลการประเมินไปวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน	4.00	0.00	มาก
15. มีการปรับปรุงแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้เมื่อพบว่ามีข้อบกพร่องหรือมีปัญหา	4.29	0.49	มาก
16. มีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	4.00	0.00	มาก
17. บุคลากรมีการทบทวนทบทวนและกำลังกายเพื่อปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.43	0.53	มาก
18. มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง	4.29	0.49	มาก
19. มีการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.14	0.38	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
20. บุคลากรมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.43	0.53	มาก
รวมเฉลี่ย	4.26	0.41	มาก

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดงในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ได้ค่าเฉลี่ย 4.26 (S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย จำนวน 3 ลำดับ คือ ลำดับที่ 1 ข้อ 4 บุคลากรทุกคนรู้บทบาท หน้าที่ของตนเอง ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ได้ค่าเฉลี่ย 4.71 (S.D. = 0.49) ลำดับที่ 2 ข้อ 2 บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้ค่าเฉลี่ย 4.29 (S.D. = 0.53) ลำดับที่ 3 ข้อ 3 บุคลากรทุกคนสามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้ตามขั้นตอน ข้อ 5 บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนประกันคุณภาพการศึกษา ข้อ 17 บุคลากรมีการทบทวนทบทองและกำลังใจกายเพื่อปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาและข้อ 20 บุคลากรมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้ค่าเฉลี่ย 4.43 (S.D. = 0.53)

สรุปผลการดำเนินการพัฒนาด้วยกิจกรรมการนิเทศภายใน สามารถพัฒนาผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 7 คน สามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้ตามขั้นตอนเพิ่มมากขึ้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีความพึงพอใจเพิ่มมากขึ้น

การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้ ในการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ด้วยกลยุทธ์การศึกษาดูงานและการนิเทศ สามารถสะท้อนผลได้ว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาได้ตามแนวทางการดำเนินงานทั้ง 6 ขั้นตอนด้วยความมั่นใจได้และสามารถปฏิบัติงานได้เพิ่มมากขึ้น

สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ

การพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ

การศึกษาดูงาน ดำเนินการ 2 วงรอบ วงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2555 สามารถพัฒนาผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความตระหนัก ถึงความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา สามารถจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีการดำเนินงานตามแผนที่ได้วางไว้ มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน มีการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานตลอดจนสามารถ เขียนรายงานการตนเองได้ แต่ในด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาและการนำแผน การประกันคุณภาพการศึกษาในส่วนของการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและ การนำแผนการจัดการเรียนการสอนไปปฏิบัติ บุคลากรยังไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการสอน ได้อย่างเต็มที่ ส่วนในด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ต้องแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้ายังไม่สามารถดำเนินได้ดีเท่าที่ควร รวมไปถึงการเขียนรายงานการประเมินตนเองยังไม่สมบูรณ์ ครบถ้วน จึงดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 14 - 24 กุมภาพันธ์ 2555 โดยใช้กลยุทธ์ การศึกษาดูงานและการนิเทศ ผลปรากฏว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 7 คน สามารถดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาตามแนวทางทั้ง 6 ขั้นตอน ทั้งด้านการศึกษาและการเตรียมการ ซึ่งบุคลากร มีความรู้ ความเข้าใจใน การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และเกิดความตระหนักถึง ความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา มีการจัดทำแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการนำแผนการประกัน คุณภาพการศึกษามาใช้ มีการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่ได้จัดทำไว้ ด้านการตรวจสอบและ ประเมินผลคุณภาพการศึกษา มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานต่าง ๆ มีการประเมินผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีการนำ ผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการ เตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อทำการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ สรุปผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ
  - 4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้
  - 4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และสามารถนำไปปฏิบัติงานด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้

สรุปผล

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในวงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2555 - 10 กุมภาพันธ์ 2555 ในวงรอบที่ 2 ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 14 - 24 กุมภาพันธ์ 2555 สรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

1. ผลการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน พบว่า

1.1 ด้านการศึกษาและการเตรียมการ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทาง 6 ขั้นตอน มีการประชุมเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง มีการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล มีการเสียสละเวลา พุ่มเทกำลังกาย กำลังสมอง เพื่อที่จะดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และจากผลการทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12 คะแนน

จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 59 และเมื่อทดสอบหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86

1.2 ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากรสามารถร่วมกันวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในการปฏิบัติงาน ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีส่วนร่วมในเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีและมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งจากการประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ พบว่า บุคลากรทุกคนได้สร้างความเข้าใจในการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษา มีความตระหนัก ความรับผิดชอบในภารกิจของสถานศึกษา มีปฏิทินการปฏิบัติงาน มีการรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้บริหารชั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ มีการรวบรวมเอกสารตามมาตรฐานการศึกษา จำนวน 24 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้ จากการประเมินด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถดำเนินการได้ตามแผนการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้วางไว้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร บุคลากร ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ และจากการประเมิน พบว่า โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.4 ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า มีการกำหนดวิธีการหรือแนวทางเพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีการประเมินผลมาตรฐานการศึกษา ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ตามแนวทางการดำเนินงาน ขอกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจากการประเมินด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ทำการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อยที่ควรพัฒนา แต่เนื่องจากยังขาดประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้การวิเคราะห์ผล และนำผลการวิเคราะห์มาดำเนินการได้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จากการประเมินด้านการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถดำเนินการการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.6 ด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ให้ความร่วมมือในการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (SAR) จากการประเมิน อยู่ในระดับ มาก แต่ ในการเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จากการประเมินอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. ผลการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงาน และการนิเทศ พบว่า ทำให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถลงมือปฏิบัติได้ตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่ได้จัดทำไว้ได้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ปรับปรุงแก้ไขจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก

2.2 ด้านการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐาน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนวิเคราะห์ผลการประเมินและการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อยที่ควรพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานตามที่วางไว้จากการประเมินผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก

2.3 ด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนสามารถร่วมกันเขียนรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์และครบถ้วน จากการประเมินผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถดำเนินการได้จากระดับปานกลาง เป็นระดับมาก

สรุปผลการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการและการนิเทศ ดำเนินการ 2 วงรอบ ในวงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 14 -24 กุมภาพันธ์ 2555 สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความตระหนักถึงความสำคัญ มีความเสียสละเวลาทุ่มเทกำลังกาย กำลังสมอง ในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้ความร่วมมือในทุกขั้นตอนและสามารถดำเนินการได้ตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก แต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใช้ การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อยที่ควรพัฒนา ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าไม่สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ จึงดำเนินการพัฒนาผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าด้วยกิจกรรมการศึกษาดูงานและการนิเทศ ในวงรอบที่ 2 ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 14 -24 กุมภาพันธ์ 2555 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศ ผลปรากฏว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 7 คน สามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้ตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 6 ขั้นตอนได้เป็นอย่างดี จนเกิดความพึงพอใจต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน

โดยสรุป การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและการนิเทศ ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามแนวทาง 6 ขั้นตอนได้

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ เมื่อครบ 2 วงรอบแล้ว ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้รับการพัฒนาด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง ตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไสว สุวิชานนท์ (2551 : 76 - 81) พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจะบรรลุผลตามเป้าหมาย บุคลากรทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา และเชื่อมั่นว่า ทุกปัญหาจะต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นได้ด้วยความร่วมมือของบุคลากรทุกคน สอดคล้องกับ วันฉนัย คำของ (2552 : 90-92) พบว่า การศึกษาและการเตรียมการ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและตระหนัก ถึงคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา มีการสร้างความเข้าใจ ความรับผิดชอบ สามารถทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จได้ สอดคล้องกับ อุทัย ชัยงาม (2553 : 108-110) ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราชภัฏวิทยาเขต) อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถศึกษาและเรียนรู้พัฒนาตนเองตามขั้นตอน การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยมีความตระหนักและเห็นคุณค่า และความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในได้ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากการใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการประชุมชี้แจงและฝึกปฏิบัติการ การนิเทศและการศึกษาดูงานในการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ทำให้สามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาได้สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีกิจกรรมการประชุมสร้างความตระหนักและกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ความมุ่งมั่นที่จะร่วมมือกันพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามแนวทางการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน สอดคล้องกับ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2543 : 4) ได้ให้ความหมาย การประชุมปฏิบัติการว่าเป็นกระบวนการที่จัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติงานและเจตคติที่ดีอันจะช่วยปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ นาฏสุตา เขมณะสิริ (2542 : 5) ได้ให้ความหมาย การประชุมปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการที่มีระบบ ซึ่งมุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะเจตคติที่ดี เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานของบุคลากร

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอาจเป็นความคล่องแคล่วกระฉับกระเฉงในการทำงานด้วยมือ รู้จักเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ เหมาะสมดีขึ้น การรู้จักใช้ความรู้ ทางเทคนิคต่าง ๆ ความสามารถในการแก้ปัญหาและเจตคติที่ดีในการทำงาน นอกจากนี้ การประชุมปฏิบัติการยังมุ่งหวังที่จะให้บุคลากรนำความรู้แนวคิดใหม่ ๆ และความชำนาญที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติงานจริง ๆ อย่างชำนาญ เพื่อทำงานให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น ๆ สอดคล้องกับ วิชชุตา หุ่นวิไล (2542 : 239) ได้ให้ประโยชน์ของการประชุมปฏิบัติการ ว่า การประชุมปฏิบัติการช่วยให้ระบบวิธีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นวิธีการทำให้เกิดการประหยัดทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณ เพราะการประชุมปฏิบัติการทำให้การปฏิบัติงานได้พัฒนาทักษะ ขำนาญงานมากขึ้น การทำงานมีความผิดพลาดน้อยลง ทำให้ลดเวลาในการเรียนงานน้อยลง เมื่อบุคลากรจะเริ่มปฏิบัติงานจะมีการแนะนำก่อน บุคลากรที่ได้รับการแนะนำมีความชำนาญแล้วจะสามารถปฏิบัติงานทันทีและได้ผลดีประหยัดเวลากว่าใช้บุคลากรที่ปฏิบัติงานและเรียนงานไปด้วยในเวลาเดียวกัน ช่วยลดภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ซึ่งไม่ต้องเสียเวลามาชี้แจง สั่งสอนในงาน ที่สั่งและการประชุมปฏิบัติการยังช่วยลดการทำงานล่วงเวลาน้อยลง เพราะการที่จะทำงานล่วงเวลานั้นเกิดจากความล่าช้า ไม่คล่องและไม่เข้าใจในการทำงานเป็นส่วนมาก

2. จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศ ในการสังเกต การสัมภาษณ์ การประเมินและการสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยผู้นิเทศ ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้อำนวยความสะดวกสถานศึกษา ทำให้ครูสามารถดำเนินการตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากในการนิเทศกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันวางแผนการนิเทศ และมีการติดตามให้คำแนะนำ จึงทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 23) ได้ให้ความหมาย การนิเทศ หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูภายในโรงเรียนในกรณีจะปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 8) ได้ให้ความมุ่งหมายของการนิเทศ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เพื่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผล เพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาหลักการสื่อสาร การเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานและเอกสาร ทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการความจำเป็นของโรงเรียนและครูอาจารย์และเพื่อพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะครูอาจารย์ให้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา ทำให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

3. การศึกษาดูงาน โดยมีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนมณีราษฎร์คุณาลัย อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผ่านการประเมินจากสำนักงานประเมินและรับรองมาตรฐานการศึกษา (องค์กรมหาชน) ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น สามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้ตามแนวทางการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการศึกษาดูงานที่ เกรียง เอี่ยมสกุล (2537 : 67) ได้ให้ความหมาย ของการศึกษาดูงาน หมายถึง การพาครูอาจารย์ของสถานศึกษาไปทัศนศึกษาดูงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานดีเด่น ด้านการเรียนการสอน

หรือด้านอื่นๆ เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ แนวคิดที่จะปรับปรุงและพัฒนางานของตน นอกจากนี้การไปศึกษาดูงานยังช่วยให้บุคคลเกิดความสัมพันธ์ มีความรู้สึกที่ดีต่อกันและกันเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ และลดปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษาอีกด้วย โดยสถานศึกษาจะต้องประเมินผลว่า การไปศึกษาดูงานนั้นสามารถเพิ่มประสบการณ์ตรงให้แก่ ครู - อาจารย์ ได้มากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับ กรมสามัญศึกษา (2540 : 24) ได้ให้ความหมายของการศึกษาดูงานเป็นวิธีการนิเทศ วิธีหนึ่งการไปศึกษาดูงานไม่จำกัดอยู่เฉพาะการไปดูการสอน แต่หมายรวมไปถึงกิจกรรมอื่นใดที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของครู สอดคล้องกับ วิจิตร อาวะกุล (2540 : 517) ได้ให้ลักษณะของการศึกษาเป็นการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษายังสถานที่อื่น นอกเหนือจากการสอนในสถานที่ฝึกอบรมตามปกติ เพื่อให้เห็นความจริง สถานการณ์การปฏิบัติงานจริงในเรื่องของการฝึกอบรม ควรบอกหรือตั้งข้อสังเกต เป็นการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศและสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และจะต้องร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีขั้นตอน ทำอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน จะทำให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และทุกฝ่ายจะต้องรู้มาตรฐานของตนเอง จึงจะสามารถดำเนินไปได้อย่างถูกต้อง

1.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา บุคลากรจะต้องทุ่มเทกำลังกาย กำลังสมอง เสียสละเวลาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

1.3 ในดำเนินกิจกรรมการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้เราสามารถทราบผลการดำเนินงานอย่างรวดเร็วและสามารถพัฒนา ปรับปรุงให้มีความเหมาะสม

1.4 การจัดกิจกรรม/โครงการทุกอย่างที่โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาไว้ ควรมีความหลากหลาย และมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพ และควรมีการนำข้อมูล สารสนเทศ ร่องรอยของการบันทึก และการเก็บรวบรวมเอกสาร ที่เป็นปัจจุบัน

1.5 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะช่วยให้การจัดการศึกษามีคุณภาพจนเกิดการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง

1.6 สถานศึกษาจะต้องอำนวยความสะดวกทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ การสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรที่ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาค้นคว้าการพัฒนาการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาค้นคว้าเรื่องการสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาเทคนิคด้านการจัดการเรียนการสอนให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : ประชาชน, 2536.
- _____. การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ชุดวิชาเล่มที่ 7. วิจัยทาง
การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538.
- กรมวิชาการ. แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2545 ก.
- _____. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2545 ข.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549) กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545 ค.
- กรมสามัญศึกษา. แนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา การประกันคุณภาพในโรงเรียน
กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2543.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. คู่มือการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ
: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป.
- กิตติคม คาวีรัตน์. “การนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา สุขศึกษา กิจกรรมลูกเสือ
และยุวกาชาด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5,” วารสารวิชาการ. 5(4) :
67-70 ; เมษายน, 2545.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์, 2532.
- เกรียง เอี่ยมสกุล. แนวทางพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : วุฒิศึกษาการพิมพ์, 2537.
- เกศินี ชิวปรีชา. “การพัฒนาข้าราชการครู : สู่เส้นทางปฏิรูปการศึกษา,” วารสารข้าราชการครู.
21(2) : 32-35 ; มกราคม, 2544.
- โกวิพัฒน์ เทศบุตร. การระดมทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2545.
- เข็มทอง แสงวง. ความต้องการและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการครู สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา อำเภอสวรรคภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยสารคาม, 2544.
- คงศักดิ์ ธาตุทอง. การประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เอกสารประกอบการสัมมนา
เรื่อง อาจารย์พี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอน. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น, 2540.
- คณิงนิจ กองผาพา. การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตเทศบาลเมือง จังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยสารคาม, 2543.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์จำกัด, 2543.
- _____. เอกสารประกอบการเรียนวิชาการพัฒนาองค์การ ชุดที่ 1. อุบลราชธานี :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.

- จำรัส นองมาก. ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชันพรี้นตัง, 2544.
- _____. ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2546.
- จำลอง บุญหล้า. แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนชุมชนโป่งวังม่วง พัฒนาครูพี่เลี้ยงด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด กองการศึกษาเทศบาลตำบลบ้านดุง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- ชนันชิตา รัตนปราณี. การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองจาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ชาลี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บุรพาสานส์, 2542.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. วิธีฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2543.
- ถิรพล วัฒนประดิษฐ์. การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : คุณพินอักษรกิจ, 2526.
- ธีระวุฒิ ประทุมนพรัตน์ และคณะ. การนิเทศภายในโรงเรียน. สงขลา : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ : การประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2545.
- นาฏสุดา เขมมะสิริ. เทคนิคการจัดประชุม. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2542.
- บุญชม ศรีสะอาด. วิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- บุญทัน ดอกไธสง. การจัดองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2537.
- บุญเรือง พรหมสิทธิ์. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการพัฒนาครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.
- ประชุม โพธิกุล. “การประชุมปฏิบัติการ,” สารวิชาการ. 8(10) : 5-6 ; กันยายน, 2539.
- ประไพพรรณ ยศกลาง. การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสัง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- ประวิต เอรารวรรณ. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ, 2545.
- ปราโมทย์ เอื้ออารี. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2550.
- ปริศนา เสร์บาง. ความต้องการการพัฒนาครูอาจารย์ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.
- พนัส หันนาคินทร์. การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พิมพ์, 2526.
- พัชรภรณ์ ชุ่มเมืองปัก. การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- พิมล พิเศษสังข์. การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยระดับชั้นเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ, 2544.
- แพนลดา โคตรชมพู. การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านนาคำมูลชมพูพร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- ไพบูลย์ ช่างเรียน. วัฒนธรรมการบริหาร. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2532.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรการศึกษา. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2540.
- ไพรวัด จันรัตน์. การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านนาทมอำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. การจัดและพัฒนางานองค์การการศึกษา. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส, 2548.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. การบริหารทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรการศึกษา. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2540.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์, 2542.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.
- รังสิวุฒิ สุวรรณ. การพัฒนาระบบสารสนเทศการประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปราจีนบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2539.
- รุ่ง แก้วแดง. ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2544.
- โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง. พรรณางาน. นครราชสีมา : โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง, 2543.
- วันชัย ศิริชนะ. การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

- วันดน้อย คำของ. การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านหนองโป่งราษฎร์ บำรุงอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. “คุณภาพ : ความสำเร็จที่ต้องเริ่มจากภายในสถานศึกษา,” วารสารวิชาการ. 6(1) : 49-55 ; มกราคม, 2546.
- วารินทร์ สิ้นสูงสุด และวรรณทิพย์ สิ้นสูงสุด. ระบบบริหารคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สยามมิตรการพิมพ์, 2542.
- วิจิตร อวาทกุล. การฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- วิชชุดา หุ่นวิไล. การบริหารบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : พรศิริ, 2542.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การพัฒนาเมืองและชนบทประยุกต์. กรุงเทพฯ : ฟอว์เพช, 2549.
- สมคิด บางโม. เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์, 2544.
- สังัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษาหลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2545.
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กาลสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2551.
- สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน (School Personnel Administration). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540.
- _____. หลักการบริหารการศึกษา (Principle of Educational Administration). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- สมศักดิ์ สิ้นจรุญ. “การประกันคุณภาพการศึกษา,” วารสารวิชาการ. 1(5) : 1 ; เมษายน, 2541.
- สหชาติ ไชยรา. การพัฒนาบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนวัยเรียนในวัด อำเภอเมืองหนองบัวลำภู. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. “การนิเทศภายใน หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ภายในโรงเรียน,” วารสารวิชาการ. 5(8) : 23 ; สิงหาคม, 2545.
- _____. “ผู้บริหารกับการสร้างโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ,” วารสารวิชาการ. 3(10) : 23-28 ; ตุลาคม, 2543.
- สุนีย์ เหมาะประสิทธิ์. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ,” วารสารศึกษาศาสตร์. 2(2) : 136 ; เมษายน – กันยายน, 2540.
- ไสว สุวิฆานนท์. การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียน ประทาย อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การบริหารบุคคลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543.
- _____. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- _____. การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน. กรุงเทพฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น, 2544.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. แนวดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2543.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. การบริหารบุคคลสำหรับการบริหารการศึกษาโครงการพัฒนาการบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2547.

_____. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2544.

_____. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2543.

_____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค, 2542.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนโดยการสังเกตการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. มาตรฐานตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 (พ.ศ. 2549 - 2553). กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548.

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. วิชาหลักการบริหารนโยบายและการวางแผนการศึกษา. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา 0501701 ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.

หน่วยศึกษานิเทศก์. เอกสารความรู้ประกอบการพัฒนาบุคลากรปฏิบัติการกระบวนการเรียนรู้ปี 2544. อุบลราชธานี : รุ่งศิลป์การพิมพ์ออฟเซต, 2545.

หวน พินธุพันธ์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. 10 กรกฎาคม 2554. <<http://www.krucenter.net/UserFiles/File/new/n409.pdf>> 25 พฤศจิกายน 2554.

อมรชัย ตันติเมธ. การจัดทำและบริหารแผนและโครงการในสถานศึกษาปฐมวัย (หน่วยที่ 7). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537

อุทัย ชัยงาม. การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านบัวโคก (บัวโคกราษฎร์วิทยาคม) อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

อุทุมพร จามรมาน. การวิจัยของครู (Action Research). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

อเนก ส่องแสง. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : เกษมศรี ซีพี, 2540.

- Fresen, Jill W. "Quality Assurance Practice in Online (Web-supported) Learning in Higher Education : An Exploratory, Study," Dissertation Abstracts International. 66(3) : unpagged ; September, 2005.
- Guzman, Juan Carlos. "Three Essays on High-school Educational Outcomes in Colombia," Dissertation Abstracts International. 65(11) : 4274-A ; May, 2005.
- Julian, Reynaldo Hernandez. "Microeconomic Studies in Higher Education," Dissertation Abstracts International. 66(9) : 3384-A ; March, 2006.
- Kemmis, Stephen and Robin McTaggart. The Action Research Planner. Australia : Deakin University Press, 1991.
- Lai, Fang. "The Impact of School Quality and Social Interactions on Student Performance : Insights from the Middle School Educational Reform in Beijing' s Eastern City District," Dissertation Abstracts International. 66(8) : 3040-A ; February, 2006.
- Schiber, Sandra Lynn. "Perceptions of Comprehensive High School Administrators and Counselors Model Continuation High Schools in the California Central Valley," Dissertation Abstracts International. 67(2) : unpagged ; August, 2006.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบทดสอบ
เรื่อง “การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา”

(   ) ก่อนประชุมปฏิบัติการ   (   ) หลังการประชุมปฏิบัติการ

.....

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้ใช้สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้า ทดสอบวัดความรู้ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ก่อนและหลังประชุมเชิงปฏิบัติการการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีทั้งหมด 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบปรนัยมี 4 ตัวเลือก ให้ทำเครื่องหมายกากบาท (×) ทับลงบนตัวเลือกที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด เพียงตัวเลือกเดียวในกระดาษคำตอบ

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ทดสอบ .....

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ .....

สถานที่สอบ .....

ตอนที่ 2 แบบทดสอบ

1. ข้อใดให้ความหมายของการประกันคุณภาพ การศึกษาได้ดีที่สุด

- ก. การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ
- ข. การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
- ค. การวางแผนการศึกษาที่เป็นระบบ
- ง. การสร้างความมั่นใจในคุณภาพการจัดการ การศึกษา

2. การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ดำเนินการอย่างไร

- ก. ปีละ 1 ครั้ง
- ข. ปีละ 2 ครั้ง
- ค. ปีละ 4 ครั้ง
- ง. ปีละ 5 ครั้ง

3. หลักในการประเมินคุณภาพการศึกษา คือข้อใด

- ก. เน้นการค้นพบ
- ข. เน้นการแก้ไข
- ค. เน้นการพัฒนา
- ง. เน้นการเตรียมรับการประเมิน

4. การทำงานประกันคุณภาพที่สามารถบรรลุ งานประกันคุณภาพให้ประสบความสำเร็จ คือ

- ก. การทำงานเป็นทีม
- ข. การทำงานตามระบบ PDCA
- ค. การวิเคราะห์รายงานการประกันคุณภาพ การศึกษา
- ง. การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ก่อน การลงมือทำ

5. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามี ความสำคัญอย่างไร

- ก. เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของ สถานศึกษา
- ข. เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก
- ค. เพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด
- ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข

6. การประเมินตนเองจัดทำโดยใคร

- ก. คณะกรรมการที่โรงเรียนแต่งตั้ง
- ข. คณะกรรมการที่ สพป. แต่งตั้ง
- ค. คณะกรรมการที่ สพม. แต่งตั้ง
- ง. คณะกรรมการที่ชุมชนแต่งตั้ง

7. คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษา มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- ก. กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกัน
คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- ข. แต่งตั้งบุคคลตรวจสอบ รายงานคุณภาพ
การศึกษา
- ค. ให้สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศอย่าง
เพียงพอ

ง. ถูกทุกข้อ

8. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับระบบการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

- ก. ให้ สมศ.จัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน
- ข. ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร
- ค. ให้มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อ
หน่วยงานต้นสังกัด
- ง. มีการเปิดเผยต่อสาธารณชน

9. เพราะเหตุใดสถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องจัดทำ
มาตรฐานการศึกษาของตนเอง

- ก. เป็นข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542
- ข. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายใน
การพัฒนาสถานศึกษา
- ค. ช่วยในการกำหนดกรอบการจัดทำ
มาตรฐานการปฏิบัติงาน
- ง. ที่กล่าวมาถูกหมดทุกข้อ

10. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ
ประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นมีจำนวนตามข้อใด

- ก. 3 ด้าน 24 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้
- ข. 3 ด้าน 18 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้
- ค. 3 ด้าน 24 มาตรฐาน 104 ตัวบ่งชี้
- ง. 4 ด้าน 18 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้

11. มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพ
ภายนอกกรอบ 3 (พ.ศ. 2554-2558) ข้อใด
ถูกต้อง

- ก. 4 มาตรฐาน 12 ตัวบ่งชี้
- ข. 5 มาตรฐาน 18 ตัวบ่งชี้
- ค. 8 มาตรฐาน 12 ตัวบ่งชี้
- ง. 9 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้

12. สิ่งที่ใช้ตัดสินความสำเร็จของการปฏิบัติตาม
มาตรฐานที่เหมาะสมและยอมรับได้ เรียกว่า

- ก. ตัวบ่งชี้
- ข. ตัวชี้วัด
- ค. เกณฑ์สัมพันธ
- ง. ถูกทุกข้อ

13. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำ
แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

- ก. ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน
ปัญหาและความจำเป็น
- ข. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย
- ค. กำหนดสภาพความสำเร็จของการพัฒนา
อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน
- ง. กำหนดมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุม
สาระการเรียนรู้/กระบวนการเรียนรู้

14. ข้อใดไม่ใช่แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- ก. แผนพัฒนาการศึกษาสามปี
- ข. แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา
- ค. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
- ง. แผนการจัดการเรียนรู้

15. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา
สามารถทำได้อย่างไร

- ก. เปรียบเทียบผลการดำเนินและปัจจัยนำเข้า
ด้านการศึกษา
- ข. เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริงและ
ความต้องการขั้นพื้นฐาน
- ค. เปรียบเทียบเป้าหมายและผลการ
ปฏิบัติงานจริง
- ง. เปรียบเทียบวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ
กลยุทธ์ของสถานศึกษา

16. ข้อใดคือวัตถุประสงค์หลักของการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา

- ก. เป็นระเบียบทางราชการที่สถานศึกษาพึงปฏิบัติ
- ข. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง
- ค. ต้องการทราบความก้าวหน้าทางการศึกษาของนักเรียนแต่ละคน
- ง. ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป

17. ข้อใดไม่ใช่ส่วนประกอบใน SAR ระดับสถานศึกษา

- ก. หน้าปก / วัน / เดือน / ปี ที่รายงาน
- ข. ประวัติของครูในโรงเรียน
- ค. ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน
- ง. มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์ตัดสิน

18. ภารกิจที่สำคัญของหน่วยงานที่จะรับการประเมิน คือ

- ก. จัดส่งรายงานการประเมินตนเอง
- ข. จัดเตรียมเอกสารและสถานที่
- ค. ชี้แจงและทำความเข้าใจกับบุคลากรในสังกัด
- ง. ถูกทุกข้อ

19. หากผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาไม่ได้มาตรฐาน สมศ.จะดำเนินการอย่างไร

- ก. สมศ. จัดทำข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด
- ข. สมศ. รายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ค. สมศ. รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ง. สมศ. รายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

20. การประกันคุณภาพการศึกษามุ่งประโยชน์ต่อใครมากที่สุด

- ก. ผู้บริหาร
- ข. นักเรียน
- ค. ครู
- ง. ชุมชน

แบบสังเกต (ฉบับที่ 1)

เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง แบบสังเกตชุดนี้สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้า ใช้สังเกตพฤติกรรมในการดำเนินงานประกันคุณภาพ
การศึกษาของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา
ในขณะประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

วันที่.....เดือน ..... พ.ศ. ....

ชื่อผู้รับการสังเกต.....

ชื่อผู้สังเกต.....

สถานที่สังเกตการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องผลการสังเกตตามสภาพที่เป็นจริง

ที่	รายการพฤติกรรมที่ทำการสังเกต	ระดับพฤติกรรมของครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีความสนใจและกระตือรือร้นในการเข้ารับการอบรม					
2	รับฟังการบรรยายด้วยความตั้งใจและมีการจดบันทึก					
3	มีการซักถามเมื่อสงสัยหรือไม่เข้าใจ					
4	มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ					
5	ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน					
6	แสดงออกถึงความพยายามในการปฏิบัติกิจกรรม					
7	แสดงความคิดเห็นขณะอบรม					
8	การตอบคำถามได้ชัดเจนและตรงประเด็น					
9	ปฏิบัติตามกิจกรรมกระบวนการกลุ่มตามที่วิทยากรกำหนด					
10	มีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติการการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา 6 ขั้นตอน					
11	ความถูกต้องชัดเจนของผลงานจากการฝึกปฏิบัติกิจกรรม					
12	การนำเสนอผลงานในการฝึกปฏิบัติกิจกรรม					
13	การมีส่วนร่วมในการอภิปราย รายงาน แสดงความคิดเห็น					

ที่	รายการพฤติกรรมที่ทำการสังเกต	ระดับพฤติกรรมของครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง					
15	มีความสุขที่ได้เข้าร่วมการอบรม					
	รวม					
	เฉลี่ย					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการสังเกต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

แบบสังเกต (ฉบับที่ 2)

เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง แบบสังเกตชุดนี้สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้า ใช้สังเกตพฤติกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของครู โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ขณะที่ดำเนินการด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

วันที่.....เดือน ..... พ.ศ. ....
ชื่อผู้รับการสังเกต.....
ชื่อผู้สังเกต.....
สถานที่สังเกตการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องผลการสังเกตตามสภาพที่เป็นจริง

ที่	รายการพฤติกรรมที่ทำการสังเกต	ระดับพฤติกรรมของครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านการศึกษาและเตรียมการ					
	(1) มีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา					
	(2) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					
	(3) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					
2	ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา					
	(1) เข้าร่วมการประชุมเพื่อวางแผนพัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					
	(2) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อการวางแผนพัฒนาการศึกษา					
	(3) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อการวางแผนพัฒนาปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ					
	(4) ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพื่อการวางแผนพัฒนาปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา					

ที่	รายการพฤติกรรมที่ทำการสังเกต	ระดับพฤติกรรมของครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3	ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้					
	(1) พยายามค้นคว้าหาความรู้และศึกษาหาข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา					
	(2) ปฏิบัติงานโดยอาศัยแนวทางตามแผนการประกันคุณภาพการศึกษา					
	(3) พยายามเรียนรู้และพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานของตนเองเสมอ					
	(4) ดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ได้					
	(5) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร					
	(6) การเก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
4	ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา					
	(1) เข้าร่วมประชุมเตรียมการในการกำหนดวิธีการหรือแนวทางเพื่อการตรวจสอบคุณภาพของหน่วยงานเสมอ					
	(2) ปฏิบัติตามแนวทางและวิธีการตามข้อกำหนดการตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด					
	(3) ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา					
	(4) ให้ความร่วมมือทุกครั้งเมื่อมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในหน่วยงาน					
	(5) ดำเนินงานจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพเพื่อการตรวจสอบผลการดำเนินงานของหน่วยงานเสมอ					
5	ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา					
	(1) การเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเสมอ					
	(2) การเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเสมอ					

ที่	รายการพฤติกรรมที่ทำการสังเกต	ระดับพฤติกรรมของครู				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(3) การวิเคราะห์ผลข้อมูลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
	(4) การทุ่มเทกำลังสมองและกำลังกายเพื่อปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา					
	(5) การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปใช้ในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน					
	(6) การปรับปรุงและแก้ไขข้อผิดพลาดทันทีเมื่อทราบผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา					
6	ด้านการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี					
	(1) การมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง					
	(2) การเขียนรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR)					
	รวม					
	เฉลี่ย					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการสังเกต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

แบบสัมภาษณ์ (ฉบับที่ 1)

เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

.....
คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้าใช้สัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ
ความรู้ความเข้าใจด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน ..... พ.ศ. ....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. การศึกษาและเตรียมการ มีวิธีดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา มีวิธีดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

3. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ มีวิธีดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

4. การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีวิธีดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

5. การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา มีวิธีดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

6. การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก มีการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

7. ท่านสามารถนำความรู้จากการอบรมครั้งนี้ไปดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

8. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สัมภาษณ์
(.....)
...../...../.....

แบบสัมภาษณ์ (ฉบับที่ 2)

เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

.....
คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้าใช้สัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ
ความสามารถในการนำความรู้ไปปฏิบัติด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน ..... พ.ศ. ....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. การศึกษาและเตรียมการ เมื่อดำเนินการแล้วผลเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อดำเนินการแล้วผลเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

3. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ เมื่อดำเนินการแล้วผลเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

4. การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เมื่อดำเนินการแล้ว
ผลเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

5. การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา เมื่อดำเนินการแล้วผลเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

6. การเตรียมรับการประเมินจากองค์กร เมื่อดำเนินการแล้วผลเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

7. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา มีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สัมภาษณ์
(.....)
...../...../.....

แบบสัมภาษณ์ (ฉบับที่ 3)

เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้าใช้สัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ
ความรู้ความเข้าใจด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา หลังการศึกษาดูงาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน ..... พ.ศ. ....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. โรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คณาจารย์มีการศึกษาและเตรียมการในการดำเนินงานประกัน
คุณภาพการศึกษาอย่างไร

.....
.....
.....

2. โรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คณาจารย์มีการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไร

.....
.....
.....

3. โรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คณาจารย์มีการการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้
อย่างไร

.....
.....
.....

4. โรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คณาจารย์มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษา อย่างไร

.....
.....
.....

5. โรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คณาจารย์มีการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

6. โรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คณาจารย์มีการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอกอย่างไร

.....

.....

.....

7. จากการศึกษาดูงานการประกันคุณภาพการศึกษาในครั้งนี้ ท่านประทับใจในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

7.1 ด้านผู้เรียน .....

7.2 ด้านการจัดกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้การสอน.....

7.3 ด้านครู.....

7.4 ด้านผู้บริหาร.....

7.5 ด้านบริหารและการจัดการศึกษา.....

7.6 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น.....

7.7 ด้านการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศการศึกษา.....

7.8 ด้านการพัฒนาเพิ่มมาตรฐานการศึกษา.....

7.9 ด้านภาพรวมของงานประกันคุณภาพการศึกษา.....

7.10 ด้านสื่อเทคโนโลยีที่จำเป็นในการเตรียมงานประกันคุณภาพการศึกษา.....

.....

7.11 ด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

.....

7.12 ด้านอาคารสถานที่.....

(ลงชื่อ).....ผู้สัมภาษณ์

(.....)

...../...../.....

แบบประเมินการฝึกปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา (ฉบับที่ 1)
เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

- คำชี้แจง 1. แบบประเมินฉบับนี้สำหรับวิทยากรเป็นผู้ประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ของครูโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา
2. ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับสภาพการปฏิบัติและผลงานที่
ปรากฏตามความเป็นจริง โดยตรวจสอบและประเมินค่าเป็น 5 ระดับคือ
- ระดับ 5 มากที่สุด หมายถึง มีการดำเนินงานและคุณภาพดีมาก
- ระดับ 4 มาก หมายถึง มีการดำเนินงานและคุณภาพดี
- ระดับ 3 ปานกลาง หมายถึง มีการดำเนินงานและคุณภาพปานกลาง
- ระดับ 2 น้อย หมายถึง มีการดำเนินงานและคุณภาพน้อย
- ระดับ 1 น้อยที่สุด หมายถึง มีการดำเนินงานและคุณภาพน้อยมาก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

สถานที่ที่ประเมิน.....

ชื่อผู้รับการประเมิน.....

ชื่อผู้ประเมิน.....

วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน.....

ตอนที่ 2 รายการประเมิน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการศึกษาและเตรียมการ (ความรู้ ความเข้าใจของผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า)					
	ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา (ร่วมกันวาง แผนการพัฒนาการศึกษา)					
	ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ (การดำเนินงานที่ผ่านมาของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า)					
	ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา (นำผลการ ดำเนินงานที่ผ่านมาตรวจสอบผลการดำเนินงาน)					
	ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (วิเคราะห์หา จุดเด่น จุดด้อยที่จะต้องพัฒนาและกำหนดวิธีการแก้ไข)					
	ด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก (การเขียน รายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี)					
	รวม					
	เฉลี่ย					

แบบประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา (ฉบับที่ 2)
เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

- คำชี้แจง 1. แบบประเมินฉบับนี้สำหรับวิทยากรเป็นผู้ประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ของครูโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา
2. ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับสภาพการปฏิบัติและผลงานที่
ปรากฏตามความเป็นจริง โดยตรวจสอบและประเมินค่าเป็น 5 ระดับคือ
- ระดับ 5 มากที่สุด หมายถึง มีการดำเนินงานและคุณภาพดีมาก
ระดับ 4 มาก หมายถึง มีการดำเนินงานและคุณภาพดี
ระดับ 3 ปานกลาง หมายถึง มีการดำเนินงานและคุณภาพปานกลาง
ระดับ 2 น้อย หมายถึง มีการดำเนินงานและคุณภาพน้อย
ระดับ 1 น้อยที่สุด หมายถึง มีการดำเนินงานและคุณภาพน้อยมาก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

สถานที่ที่ประเมิน.....

ชื่อผู้รับการประเมิน.....

ชื่อผู้ประเมิน.....

วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน.....

ตอนที่ 2 รายการประเมิน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านการศึกษาและเตรียมการ					
	(1) บุคลากรมีความตระหนักถึงสำคัญของการประกัน คุณภาพการศึกษา					
	(2) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					
	(3) บุคลากรได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาที่สอดคล้องกับหน้าที่					
	(4) บุคลากรมีการประชุมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการ พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					
	(5) บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ กิจกรรม ปฏิทินการนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ในการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(6) การทุ่มเทกำลังสมองและกำลังกายเพื่อปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา					
2	ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา					
	(1) การจัดทำพัฒนาการศึกษาสามปี					
	(2) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ					
	(3) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา					
3	ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพศึกษามาใช้					
	(1) ผลการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายตามแผนที่วางไว้					
	(2) พัฒนามาตรฐานทางการศึกษา					
	(3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร					
4	ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา					
	(1) มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการหรือแนวทางเพื่อการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา					
	(2) การประเมินผลมาตรฐานการศึกษา					
	(3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
5	ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา					
	(1) การวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา					
	(2) การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อยที่ควรพัฒนา					
6	ด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก					
	(1) การมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในภายในสถานศึกษา (SAR)					
	(2) การเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในภายในสถานศึกษา					
	รวม					
	เฉลี่ย					

แบบบันทึกผลการศึกษาดูงาน
เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง แบบบันทึกการศึกษาดูงานฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาดูงาน
ในสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้
ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า บันทึกข้อมูลผลการศึกษาดูงานตามรายการที่กำหนด

ชื่อผู้บันทึก..... ตำแหน่ง.....
สถานที่ไปศึกษาดูงาน.....
วัน เดือน ปี ที่ทำการบันทึก.....

รายการบันทึก

- 1. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
.....
.....
.....
.....
.....
.....
- 2. การเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
.....
.....
.....
.....
.....
.....
- 3. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้

.....

.....

.....

.....

.....

5. การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

6. ด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

7. ด้านการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

.....

.....

.....

.....

.....

8. เทคนิคการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจาก สมศ.

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

ความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ของครูโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่านโดยตอบตาม
ความเป็นจริง

1. เพศ

1.1 ☐ ชาย1.2 ☐ หญิง

2. อายุ

2.1 ☐ ต่ำกว่า 40 ปี2.2 ☐ 41 - 50 ปี2.2 ☐ 51 - 60 ปี2.3 ☐ มากกว่า 60 ปี

3. อาชีพ

3.1 ☐ นักการเมืองท้องถิ่น3.2 ☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ3.3 ☐ ค้าขาย3.4 ☐ รับจ้าง3.5 ☐ ธุรกิจส่วนตัว3.6 ☐ อื่นๆ ระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

4.1 ☐ ระดับ ประถมศึกษา4.2 ☐ ระดับ มัธยมศึกษา4.3 ☐ ระดับปริญญาตรี4.5 ☐ สูงกว่าปริญญาตรีตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพ
การศึกษาของครูโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมาคำชี้แจง

1. เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เกี่ยวกับความพึงพอใจของ
ผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อครูโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา
หลังจากได้รับการพัฒนาด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นของท่าน ให้ครบทุกตอนและทุกข้อ

3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะเก็บไว้เป็นความลับและนำผลมาวิเคราะห์ใน
ภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อนานแต่ประการใด

4. ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อแนวทางการพัฒนาบุคลากร
ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ได้
คุณภาพตามมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของบุคลากรโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา หลังข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	บุคลากรมีความใส่ใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	.. ✓ ..	.....	.....	.....	.....
00	บุคลากรทุกคนปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเคร่งครัด	.....	.. ✓ ..	.....	.....	.....

จากตัวอย่าง

ข้อ 0 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจที่บุคลากรมีความใส่ใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ 00 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจที่บุคลากรทุกคนปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเคร่งครัดอยู่ในระดับมาก

ข้อ	ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	บุคลากรมีความตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา					
2	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา					
3	บุคลากรทุกคนสามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาได้ตามขั้นตอน					
4	บุคลากรทุกคนรู้บทบาท หน้าที่ของตนเองในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					
5	บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนประกันคุณภาพการศึกษา					
6	บุคลากรมีการค้นคว้าหาความรู้และศึกษาข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา					

ข้อ	ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศ เอกสารหลักฐานที่จำเป็นสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้					
8	บุคลากรปฏิบัติงานโดยอาศัยแนวทางตามแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					
9	การปฏิบัติงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้ได้ครบถ้วนและสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้					
10	ระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน					
11	มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาเสมอ					
12	มีการปรับปรุงและแก้ไขข้อผิดพลาดทันที เมื่อทราบผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา					
13	มีการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเสมอ					
14	มีการนำผลการประเมินไปวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน					
15	มีการปรับปรุงแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้เมื่อพบว่ามีข้อบกพร่องหรือมีปัญหา					
16	มีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					
17	บุคลากรมีการทบทวนกำลังสมองและกำลังกายเพื่อปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา					
18	มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง					
19	มีการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้องทราบ					
20	บุคลากรมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการกรอกแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๕(๒)/๐.๒๕๒๗

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน อาจารย์ไพฑูรย์ ศักดิ์โสภาค

ด้วย นางสาวประเทือง เพ็ชรพล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง “การพัฒนาบุคลากรด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง
อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต (กศ.ม.)
โดยมี อาจารย์พจน์ศกรณ์ บวชกิจวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร.๐ - ๔๓๗๕ - ๔๓๒๒ - ๔๐ ต่อ ๒๐๘๐ โทรสาร ๐-๔๓๗๕-๓๑๗๔

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๕(๒)/๑-๒๕๒๙

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์รุ่งนภา แสนอานวยผล

ด้วย นางสาวประเทือง เพ็ชรพล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาบุคลากรด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์พจน์ศรณ์ บวชกิจวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร.๐ - ๔๓๗๕ - ๔๓๒๒ - ๔๐ ต่อ ๖๐๘๐ โทรสาร ๐-๔๓๗๕-๓๑๗๔

ที่ ศธ ๐๕๓๐.๕(๒)/ว-๒๔๒๘

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๗ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์สิริวิชัย มีระหันนอก

ด้วย นางสาวประเทือง เพ็ชรพล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาบุคลากรด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์พนัสกรณ์ บวชกิจวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร.๐ - ๔๓๗๕ - ๔๓๒๒ - ๔๐ ต่อ ๖๐๘๐ โทรสาร ๐-๔๓๗๕-๓๑๗๔

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างภาพกิจกรรม

วิทยากรให้ความรู้และให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าฝึกปฏิบัติเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้อำนวยการสถานศึกษานิเทศผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คณาจารย์ กล่าวต้อนรับคณะศึกษาดูงาน

คณะศึกษาดูงานศึกษาเอกสารที่โรงเรียนอนุบาลมณีราษฎร์คณาจารย์ใช้ประกอบการประเมิน
ภายนอกกรอบสาม

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นางสาวประเทือง เพ็ชรพล
วันเกิด	วันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 166 หมู่ที่ 3 ตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา 30360
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู อันดับ คศ. 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทศบาลตำบลโนนแดง สังกัดเทศบาลตำบลโนนแดง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา 30360
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจตุคามพิทยาคม อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมารีย์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2543	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาชีววิทยา สถาบันราชภัฏ นครราชสีมา
พ.ศ. 2555	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

